

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 578

Poznań, piątek dnia 13 grudnia 1929

Rok XXIV

Szkodliwa tendencja w dziedzinie kinematografów

W dziedzinie kinematografów rozpowszechniła się tendencja, której zdrowa opinia publiczna musi się przeciwstawić stanowczo. Mamy na myśli handlowe spekulowanie na „popularność” filmów, wyciągających na ekran możliwie jaskrawe sceny z życia erotycznego.

Nie potrzeba być świętoszkiem faryzeuszowskim, by być tego zdania, że rozkiełznowanie zmysłów za pomocą obrazów świetlnych w kinematografach, dostępnych każdemu, także młodzieży, nawet nieletniej, jest igraszką nieco zbyt niebezpieczną ze stanowiska zbiorowego zdrowia moralnego, a także fizycznego, by społeczeństwu, dbału o swoje jutro, zagadnienie to mogło być obojętne.

Jest rzeczą charakterystyczną, że podczas kiedy zagraniczne wytwórnie produkują coraz częściej filmy, przedstawiające wątek miłosny z dyskrecją i estetyką, polskie filmy grzeszą coraz częściej jaskrawością i brutalnością. Zrozumiemy się to, jeżeli się zważy, jaką rolę w polskich wytwórniach filmowych odgrywają Żydzi.

W produkcji filmowej, zarówno krajowej, jak zagranicznej, uderzają przede wszystkim tytuły „obietujące”: „W porywie zmysłów”, „W noc poślubną”, „Eroticon”, „Tragedja zniewolonej”, „Noc szalu”, „Noc miłosna skazańca”, „Mężczyźni przed ślubem” itp.

Gdy wydawnictwo nasze niedawno jednemu z kinematografów miejscowych odmówiło zamieszczenia ogłoszenia ze względu na jaskrawy tytuł filmu, dyrektor owego teatru świetlnego tłumaczył nam, że kinematografom nie wolno tytułów zmieniać, że muszą one trzymać się ściśle tytułów, które uzyskały aprobatę ministerstwa wyznań religijnych i oświecenia publicznego. Jeżeli tak jest, to zapytujemy ministerstwo wyznań religijnych i oświecenia publicznego, czy nie uważa ono za zadanie oświecenia publicznego — pohamowanie tej fali tytułów, spekulujących na amatorów „porywu zmysłów”, „tragedji zniewolonej”, „mężczyzn przed ślubem” itp.? Tem bardziej, że tytuły te są przeważnie przejawem i „obietują” więcej, niż dają odnośne filmy — byleby handel szedł.

A cóż dopiero mówić o reklamach na afiszach i nieraz w gazetach! Te „obietują” jeszcze o kilkaset procent więcej, aniżeli nawet tytuły. „Zalecenie” w rodzaju: „Dużo scen drastycznych” — należy do umiarkowanych. Przytoczymy przykład jaskrawszy:

„Od dziś i dni następne: Krzyżowa Droga kobiety — tragedia zniewolonej kobiety w 10 aktach.

W rolach głównych: ona — ofiara gwałtu, szanbiona, ponizona — Maly Del-schaft; on — idjota, półczłowiek, pół zwierzę — Werner Krauss; lekarz akuszer i filantrop — Harry Liedtke.

Temat, w jakim wypadku kobiecie wolno nie dopuścić do urodzenia niepożądanego dziecka, został tu potraktowany z całą jaskrawością! Odwieczny krzyk duszy kobiecej, cierpiącej pod brutalną przemocą mężczyzny!”

Siódmy dzień przesilenia rządowego

Przyjazd prof. Bartla — Konferencja zbożowa — Rząd utworzony przez przedstawicieli opozycji mógłby liczyć na poparcie większości Sejmu — Zabiegi posła Byrki —

Warszawa, 13. 12. (Tel. wł.) Dziś rano przyjechał zaproszony przez p. Prezydenta b. premier Bartel i odjechał na Zamek, gdzie zamieszka jako gość p. Prezydenta. Zabawi kilka dni. O godz. 10 p. Prezydent przyjął p. Bartla na audjencji. P. Bartel miał na wstępie oświadczyć p. Prezydentowi, że przyjechał jedynie w charakterze dawnego przyjaciela p. Prezydenta, natomiast nie ma najmniejszego zamiaru i pod żadnym warunkiem nie zgodziłby się na udział w polityce czynnej. Mówią, że p. Bartel zamierza w ciągu dnia złożyć wizytę w Belwederze, u ministra Zaleskiego i u marsz. Daszyńskiego.

Komunikatu o konferencjach przywódców klubowych na Zamku nie wydano. Oczekuje się wydania tego komunikatu dopiero jutro.

Na wtorek pełniący obowiązki premiera p. Świtalski zwołał konferencję poświęconą sytuacji na rynku zbożowym. W konferencji tej wezmą udział pełniący obowiązki ministrów: spraw wewnętrznych, skarbu, przemysłu i handlu, rolnictwa, reform rolnych i komunikacji a także przedstawiciele syndykatów zbożowych i organizacji handlowych, zajmujących się eksportem zboża. Z zapowiedzi tej widać, że przed poniedziałkiem wieczorem nie należy oczekiwać nominacji nowego rządu.

Wobec uporczywych twierdzeń prasy „sanacyjnej”, że opozycja uchyli się od t. zw. tworzenia rządu parla-

mentarnego, korespondent nasz zwrócił się do przywódców stronnictw opozycyjnych o informacje co do ich stanowiska w tej sprawie. Na podstawie tych informacji można stwierdzić co następuje:

Stronnictwa opozycyjne nie chcą i nie mogą wkraczać w uprawnienia p. Prezydenta Rzeczypospolitej, związane z tworzeniem rządu, w pierwszym zaś rzędzie z desygnowaniem premiera. Na wypadek jednak, gdyby p. Prezydent uznał za stosowne powierzyć misję tworzenia rządu komuś z przedstawicieli opozycyjnych, misja ta będzie przyjęta, a rząd przez niego utworzony liczyć może niewątpliwie na współpracę i poparcie większości Sejmu. (w)

Warszawa, 13. 12. (Tel. wł.) Koła B. B. są bardzo skonsternowane sytuacją, jaka wytworzyła się w sejmowej komisji budżetowej, gdzie wskutek odebrania B. B. kilku referatów budżetowych przez ugrupowania opozycyjne, klub B. B. rzekł się wogóle wszelkich referatów. Obecnie „sanacja” pragnęłaby się wycofać i poddać rewizji rozdział referatów. Zabiega usilnie w tym kierunku prezes komisji, poseł z klubu B. B., Byrka, który pragnie dojść do porozumienia z lewicą, stawiając znacznie skromniejsze wymagania dla swego klubu.

Obrady przemysłowców niemieckich

Berlin, 12. 12. (PAT). Rozpoczęły się tu obrady związku przemysłowców niemieckich Rzeszy, przy udziale przeszło 3 000 członków, wybitnych przedstawicieli wszystkich gałęzi wytwórczości niemieckiej. Zebranie przyjęło już od samego początku charakter wielkiej manifestacji na rzecz prezydenta Banku Rzeszy dr. Schachta. W chwili, gdy przewodniczący kongresu wymienił nazwisko obecnego na sali w charakterze gościa dr. Schachta, sala rozbrzmiała długotrwałymi oklaskami. W przemówieniu wstępnym przewodniczący Duisberg wyraził dr. Schachtowi w imieniu przedstawicieli życia gospodarczego Niemiec wdzięczność za to, że przeciwstawił się czynnikom politycznym, zmierzającym do skrupowania gospodarki prywatnej Niemiec.

Minister gospodarki dr. Moldenhauer przywitał jżad imieniem rządu Rzeszy, podkreślając, iż tylko zapomocą systemu kapitalistycznego uda się usunąć trudności, w jakich znajduje się gospodarka niemiecka.

Następnie zabrał głos p. Jerzy Müller, jeden z najwybitniejszych przemys-

łowców włókienniczych, który zaznaczył m. in., że Niemcy wprowadzili do kraju olbrzymie kapitały z zagranicy, to jednak te kapitały w znacznym stopniu zostały niepotrzebnie unieruchomione na czas dłuższy. Zbyt gorliwie uprawia się w Niemczech — zdaniem mówcy — politykę socjalną, nieproporcjonalną do wytrzymałości gospodarki niemieckiej. Ciężary socjalne wynoszą przeciętnie 6 miliardów rocznie. Powojenny rozwój gospodarki Niemiec otrzymuje stałe pchnięcia sztyltem z tytułu ze strony polityki socjalnej i polityki rządu.

Przedstawiciel ciężkiego przemysłu dr. Silberberg, wystąpił za obniżeniem świadczeń publicznych, przeciwko wygórowanym podatkom bezpośrednim i przeciwko obecnemu systemowi podatku zarobkowego, obarczającemu wyłącznie przedsiębiorców. Mówca żądał kategorycznie, aby możliwość zaciągania pożyczek zagranicą zarezerwowana została tylko dla gospodarki prywatnej oraz przedsiębiorstw kolejowych.

niez przeciwko nadużywaniu działu drobnych ogłoszeń wydawnictwa naszego w celach czasami podejrzanych, choć zawołowanych. Personel administracji otrzymał pod tym względem od władzy swej przełożonej stanowczą instrukcję. Niestety, przy olbrzymiej ilości codziennych naszych ogłoszeń przesiłniono się czasami inserat drobny, nie odpowiadający intencjom naszego wydawnictwa. Amatorom podejrzany, wyzy-skującym obarczenie naszego personelu administracyjnego dziennie kilkuset ogłoszeniami, radzimy, sprawy swoje ogłaszać na innej salawiać drodze.

Przesilenie rządowe trwa

Sytuacja przesileniowa nie posuwała się naprzód i niema jeszcze perspektyw, kiedy może się ona wyjaśnić.

Kiedyś, latem 1922 r., w okresie „wątpliwości konstytucyjnych”, jakie zbudziły się w Pilsudskim, ówczesnym Naczelniku Państwa, użył on terminu „pilowanie społeczeństwa”. Istotnie wówczas społeczeństwo żyło prawie dwa miesiące w okresie podniecenia i zdenerwowania.

Obecnie koła poinformowane dają do zrozumienia, iż kryzys przesileniowy przeciągnie się przez czas dłuższy i będzie posiadał dwie fazy: pierwsza to okres konferencji a druga — okres powierzania misji osobom wybranym.

Jesteśmy w tej chwili w okresie pierwszym. Polowanie dyplomatyczne, jakie miało się odbyć w Puszczy Białowieskiej dnia 15 b. m., zostało odwołane niewątpliwie nie tylko wskutek braku śniegu. Wprawdzie serja narad z przywódcami klubów parlamentarnych już się zakończyła, ale nie widać jeszcze końca narad, zwłaszcza jeśli będą powołani do rozstrzygnięcia interpretowania postanowień konstytucji — profesorowie prawa konstytucyjnego, głównie rekrutujący się ze szkoły krakowskiej.

Obóz rządowy już raz uciekł się do zasięgnięcia opinii polskich konstytucjonalistów; pos. Polakiewicz jako ówczesny kierownik komisji konstytucyjnej odwołał się po opinię do prof. Wł. L. Jaworskiego, przez co załatwienie sprawy przeciągnął co najmniej o tydzień.

Sfery „sanacyjne” przypuszczały, że stanowisko klubów parlamentarnych będzie różnorodne w ujmowaniu potrzeb państwowych i określaniu swego stosunku do panującego systemu. Spotkał je jednak dotkliwy zawód, gdyż — jak to się zresztą już uwidoczniło podczas wielkiej dyskusji budżetowej — grupy opozycyjne były zgodne co do jednolitego ujęcia stosunku do rządu i systemu. Uniemożliwiło to pewne zamierzenia, już uprzednio przygotowane.

Kampania prasowa, uporczywie prowadzona przez prasę prorządową, z naciskiem powtarza, że właściwie przesilenia żadnego niema, i że likwidacja kryzysu może nastąpić tylko w formie dalszych rządów gabinetu p. Świtalskiego.

W kołach „sanacyjnych” słyzy się obecnie nową koncepcję rozwiązania sytuacji: gabinet Świtalskiego w składzie obecnym jako tymczasowy rząd kierowników ministerstw pozostaje, prowadzi agendy państwowe, a w razie konfliktu z Sejmem przedstawia wnioski na jego rozwiązanie i na zarządzenie nowych wyborów. „Sanacyjni” teoretycy prawa konstytucyjnego starają się postawić hipotezę prawniczą, że do rządu kierowników ministerstw nie powinny mieć zastosowania postanowienia konstytucji o odpowiedzialności rządów wobec Prezydenta oraz Sejmu, wskutek czego rząd kierowników byłby tylko odpowiedzialny przed Prezydentem, a nie przed Sejmem, względnie przed Trybunałem Stanu.

Koncepcja taka opierała się na kruchych podstawach prawnych i nie wytrzymała ani krytyki, ani ciężaru życia. Nie mniej jest ona dyskutowana.

Notujemy te pogłoski jako znaki czasu. Świadczyłyby one, że koncepcje rozwiązania trudności istniejących w drodze pozaparlamentarnej w tej chwili silnie osłabły. Zresztą widać to i z artykułów pism konserwatywnych, które jeszcze tak niedawno nakłaniały najgwałtowniej czynniki decydujące do stanowczych posunięć. Nawet temperament p. Cata z „Słowa” wileńskiego znacznie został utemperowany.

H. W.

Kompromis ustrojowy w Austrii

Austria ma nową konstytucję, a zatem zatarg ustrojowy, który groził tam rozpętnaniem wojny domowej, został, przynajmniej na razie, rozwiązany. Republika austriacka zrodziła się w wirze rewolucji pod wpływem wszechwładnych w roku 1918 socjalistów. Otrzymała konstytucję skrajnie demokratyczną, w której niechęć do silnej władzy posunięto do absurdu. Dość powiedzieć, że prezydent republiki nie miał absolutnie żadnej władzy, był osobistością czysto dekoracyjną i reprezentacyjną. Nie mógł rozwiązać parlamentu, nie mógł mianować rządu, gdyż ten wychodził z wyborów Sejmu.

Sytuację pogarszała i komplikowała federacyjna forma ustroju. Państwo podzielono na kraje związkowe, jednym z nich było i pozostało miasto Wiedeń, olbrzymia stolica małego państwa. Wytworzyła się natychmiast taka sytuacja, że Wiedeń został oparty przez socjalistów, a w reszcie państwa rządziły ugrupowania prawicowe. Dziesięć lat historii republiki austriackiej to jedno pasmo walk, nie raz krwawych, między prawicową i katolicką prowincją, a socjalistycznym Wiedniem. Walka ta z każdym rokiem przybierała groźniejsze rozmiary, gdyż zarówno jedna, jak i druga strona zorganizowały sobie bojówki, które wywierały nacisk nie tylko na przeciwników, ale i na władzę państwową. W ostatnich zwłaszcza czasach, coraz silniej zaczęła rozwijać się prawicowa organizacja „Heimwehra”, która z jednej strony utrzymywała kontakt ze „Stalhelmem” w Niemczech, a z drugiej chciała wzorować się na faszystach i marzyła o marszu na Wiedeń.

Pod wpływem rozwoju „Heimwehry”, socjalistyczna milicja „Schutzbund” zaczęła się cofać. „Heimwehrenowcy” wysunęli program zmiany ustroju. Socjaliści oświadczyli, że broń będą dotychczasowej konstytucji. Austria zaczęła się interesować obce mocarstwa. Groziło, że jakiegokolwiek zaburzenia spowodują różne interwencje, a najprawdopodobniej interwencje niemiecką, która pod pozorem zaprowadzenia ładu, dokonałaby „Anschlusu”. Austria znajduje się w drażliwym punkcie Europy, to też jej wewnętrzne zatargi obchodzą wszystkie państwa zainteresowane w utrzymaniu obecnej równowagi europejskiej.

Wskutek trudności wewnętrznych, kredyt finansowy państwa został zawieszony.

I wówczas doszedł do władzy prefekt policji wiedeńskiej Schober, który postanowił przeprowadzić rewizję konstytucji na drodze legalnej, w formie kompromisu. Zadanie wydawało się trudne, gdyż dla zmiany konstytucji trzeba trzech piątych głosów sejmu, a socjaliści rozporządzają w nim prawie połową mandatów. Jednak drogą perswazji i wzajemnych ustępstw przeprowadzono zmiany przynajmniej w kilku punktach zasadniczych.

Wzmocniono przede wszystkim władzę wykonawczą. Prezydenta wybiera w powszechnym głosowaniu na lat 6 ogół ludności. Prawica pragnęła, aby ten wybór następował przez specjalne zgromadzenia narodowe, ustąpiła jednak socjalistom, którzy forsowali powszechne głosowanie. Trzeba jednak przyznać, że w państwie jednolitem, wybór głowy państwa w głosowaniu nie ma tak ujemnych cech, jak w kraju, posiadającym mniejszości. Prezydentowi nadano prawo mianowania i odwoływania rządu, rozwiązywania sejmu i wydawania w pewnych wypadkach dekretów z mocą ustawy. Sejm ma obradować dwa razy rocznie przez 6 miesięcy. W tych punktach widoczne są ustępstwa socjalistów. Ale prawica nie mogła już przeprowadzić swoich postulatów w sprawie uregulowania prawa budżetowego, ograniczenia nietykalności poselskiej, zniesienia systemu proporcjonalnego w prawie wyborczym, zniesienia sądów przysięgłych, a zwłaszcza odebrania Wiedniowi charakteru państwa autonomicznego i podporządkowania go rządowi centralnemu.

Reforma konstytucji skończyła się na kompromisie, zobaczymy teraz, czy kompromis ten przyczyni się do uspokojenia umysłów i przywrócenia w Austrii stanu pewności, który jest niezbędny dla rozwoju każdego państwa kulturalnego. Podobno „Heimwehra” nie jest zadowolona z kompromisu i zapowiada dalszą walkę, grożąc znowu marszem na Wiedeń. Podobno socjalistyczna milicja znowu jest w stanie pogotowia. Niemniej panuje ogólna opinia, że kanclerz Schober zrobił wszystko, aby uratować Austrię od wstrząśnięć, a Europę od niebezpiecznych komplikacji.

Pogląd ogólny na wybory wiejskie

Na 748 mandatów niezależne stronnictwa umiarkowane zdobyły 550, ugrupowania „sanacyjne” 113, P. P. S. 11, Niemcy 67

Według wiadomości, jakie otrzymaliśmy, wynik wyborów w gminach wiejskich do sejmików powiatowych województwa poznańskiego, które odbyły się w dniu 8 grudnia, jest następujący:

W dniu tym przeprowadzono wybory w 30 powiatach, wysyłających ogółem 748 delegatów do gmin wiejskich do sejmików powiatowych. W pozostałych 4 powiatach wybory odbędą się później, a mianowicie w powiatach gostyńskim, pleszewskim i strzeleckim w dniu 15 grudnia, a w powiecie jarońskim w dniu 22 grudnia.

Na ogólną liczbę 748 mandatów w powiatach, w których głosowanie się odbyło, podział mandatów między członków i sympatyków poszczególnych ugrupowań jest następujący:

Stronnictwo Narodowe 111 mandatów, Chrześcijańska Demokracja 10, „Piast” 222, N. P. R. 207. Razem niezależne stronnictwa umiarkowane zdobyły 550 mandatów, t. j. 73,6 proc. ogólnej liczby.

Zwycięzcy ugrupowań „sanacyjnych”: Chrześcijańscy Rolnicy uzyskali 46 mandatów, cizakowcy 40, a oficjalna „sanacja” czyli B. B. tylko 27. Razem grupy „sanacyjne” uzyskały 113 mandatów, t. j. 15,1 procent.

P. P. S. przeprowadziła zaledwie 11 mandatów, t. j. 1,4 proc., bezpartyjni 6 mandatów, t. j. 0,9 proc., „Wyzwolenie” 1 mandat, t. j. 0,1 proc., a Niemcy 67 mandatów, t. j. 8,9 procent ogólnej liczby.

Wynik wyborów oznacza niewątpliwie ciężką klęskę zarówno „sanacji”, jak lewicy. Ilość mandatów „sanacyjnych” byłaby znacznie jeszcze mniejsza gdyby „sanacja” była poszła do wyborów pod własną firmą polityczną. Tego jednak nie zrobiono nigdzie, zabiegano natomiast usilnie o kompromisy z innymi stronnictwami, dzięki czemu przemycono pewną ilość mandatów

cudzymi głosami. Zwycięzcy ugrupowań „sanacyjnych” samodzielnie szli do wyborów (w większości powiatów) tylko cizakowcy, którzy jednak, znając nastroje ludności wielkopolskiej, unikali tym razem w agitacji wyborczej podkreślenia swych sympatii dla kierunku rządzącego, natomiast próbowali wygrwać hasła radykalizmu społecznego. Mimo to liczba ich głosów w porównaniu do wyborów sejmowych w r. 1928 wszędzie znacznie spadła, przyczem spadek ten w niektórych powiatach przybrał rozmiary poprostu katastrofalne. Tak np. w powiecie kościańskim przy wyborach do Sejmu cizakowcy uzyskali 26 procent ogółu głosów, a obecnie tylko 7 procent; w powiecie śmigiełskim w r. 1928 — 20 procent, obecnie 9 proc., w powiecie poznańskim wiejskim w r. 1928 — 37,5 proc., obecnie 16,2 proc.

Wogóle charakterystyczną cechą wyborów obok klęski „sanacji” jest ogólny zwrot na prawo w kierunku ugrupowań społecznie umiarkowanych, którzy zresztą zaznaczyli się także przy niedawnych wyborach do rad miejskich. Najlepszym tego objawem jest fakt, że w wyniku niedzielnego wyborów sejmikowych z gmin wiejskich stronnictwa klasowo-radykalne, t. j. cizakowcy, P. P. S. i „Wyzwolenie”, uzyskały łącznie zaledwie 6,8 procent ogólnej liczby mandatów.

Co do P. P. S., to szczególnie druzgocącą klęskę poniosła ona w powiecie inowrocławskim, gdzie jeszcze w r. ubiegłym zdobyła 27,5 proc. ogólnej liczby głosów, a obecnie tylko 1,7 procent. Również zupełną klęskę ponieśli socjaliści w powiecie wrzesińskim, gdzie z 6 dotychczas posiadanych mandatów sejmikowych utracili na rzecz ugrupowań narodowych 5, uzyskując zaledwie 1. Zmniejszył się też odsetek głosów P. P. S. w pow. poznańskim, ostrowskim i in.

Klęska „sanacji”

„Sanacja” — jak wiadomo — klęskę swoją próbowała zatuzować przez nieprawdziwe sprawozdania o wyniku wyborów. Komunikat, wydany w tej sprawie przez Polską Agencję Telegraficzną i Agencję Wschodnią, a powtórzony następnie przez całą prasę „sanacyjną”, która roztrąbiła rzekomy przyrost wpływów „sanacji” na wsi wielkopolskiej, stanowi chyba rekord pod względem tendencyjności i nieścisłego przedstawiania istotnego stanu rzeczy. W jaki sposób „dorabiano” na papierze mandaty „sanacyjne”, o tem niech świadczy kilka przykładów:

W powiecie inowrocławskim istniała wspólna lista rolnicza, wystawiona przez trzy stronnictwa umiarkowane Stron. Narodowe, „Piasta” i Chrześcijańskich Rolników. Lista ta uzyskała 13 mandatów, z czego — jak stwierdza „Dziennik Kujawski” — na Stronnictwo Narodowe przypadły 4 mandaty, na „Piasta” 7, na Chrześc. Rolników 2. Tymczasem Polska Agencja Telegraficzna całą tę listę określiła mianem „bloku prorządowego” i najspokojniej w świecie zaliczyła wszystkie 13 mandatów na konto B. B., choć za mandaty „sanacyjne” uważać można tylko 2 mandaty, uzyskane przez Chrześc. Rolników.

W powiecie śmigiełskim wspólna lista Stronnictwa Narodowego i „Piasta” zdobyła 15 mandatów na ogólną liczbę 22, a „sanacja” tylko 2. Ze swej strony P. A. T. przyznała narodowcom i „Piastowi” 10 mandatów, na dobro „sanacji” zaś zapisała mandatów 8, zamiast 2 faktycznie uzyskanych!

W powiecie leszczyńskim istniała wspólna lista kompromisowa „Piasta”, N. P. R., Ch. D. i „sanacji” (Stronnictwo Narodowe szło tam oddzielnie). Lista ta przeprowadziła 17 mandatów, w czym jednak tylko 3 „sanacyjne”, („Piast” zdobył 12). I tu jednak P. A. T. wszystkich 17 mandatów zaliczyła do B. B.

Zupełnie dowolnie zaliczono również do „sanacji” mandaty, uzyskane przez t. zw. Blok Gospodarczy w pow. gnieźnieńskim. Podobnie powiększono na papierze ilość mandatów B. B. w powiatach wrzesińskim, szamotulskim, mogileńskim, międzychodzkiem, krotoszyńskim itd.

W jaki przeto sposób zmniejszono ilość mandatów narodowych, o tem świadczą następujące fakty: W pow. poznańskim wiejskim listy narodowo-gospodarcze przeprowadziły 19 kandydatów, w tej liczbie 9 członków. Stronnictwa Narodowe i paru jego sympatyków — P. A. T. podała, że Stron. Nar. uzyskało w pow. poznańskim tylko trzy mandaty! W pow. wolsztynieńskim wybrano 13 członków i sympatyków Stron. Narod. (nadtó z listy narodowej przeszło 3 członków N. P. R.) — według P. A. T. zaś tylko 8. Natomiast P. A. T. wynalazła w tym powiecie grupę „monarchistów prorządowych”, którym przyznała 2 mand. (!) z pośród mandatów, uzyskanych przez listę narodową. Zupełnie dowolnie zmniejszono ilość mandatów narodowych (bądź też zupełnie je pominęto) w pow. odolanowskim, inowrocławskim, wargowickim itd.

Przy pomocy różnych sposobów tego rodzaju zgórą 140 mandatów, uzyskanych w rzeczywistości przez ugrupowania opozycyjne, zaliczono na papierze do B. B., powiększając sztucznie faktyczny stan posiadania „sanacji” o przeszło 125 proc. Można sobie wyobrazić, jaką wartość posiadają oparte na takich cyfrach wywody „Dnia Polskiego”, „Gazety Polskiej” i innych pism „sanacyjnych”, które budują na rzekomym wzroście wpływów „sanacji” na wsi jak najrozszybsze nadzieje.

Dodać należy, że nie można wogóle porównywać wyniku tegorocznych wyborów sejmikowych z wyborami poprzednimi, przeprowadzonymi w ciągu zimy 1925/26, gdyż w czasie tym nie było jeszcze ani „sanacji”, ani grupy Cizaka. Miarodajne może być jedynie porównanie z wynikami wyborów sejmikowych w roku ubiegłym, które dla „sanacji” wypadły jak najgorzej.

Pierwsze kroki Stronnictwa Narodowego na wsi

Co się tyczy Stronnictwa Narodowego, to — jak już podkreślaliśmy — nie brało ono dotychczas nigdy udziału w wyborach sejmikowych na wsi i nie prowadziło na wsi wogóle zorganizowanej roboty politycznej. Dopiero teraz zapoczątkowano na wsi działalność organizacyjną, to też przy tegorocznych wyborach sejmikowych Stronnictwo Narodowe wystąpiło czynnie tylko w niektórych powiatach. W 3 powiatach zgłoszono listy samodzielne we wszystkich okręgach, w 3 powiatach tylko w niektórych okręgach, w 4 powiatach występowano w kompromisie z innymi ugrupowaniami, a w 20 powiatach

*Proszek i Mydło
Regera
najlepsze!*

Stronnictwo Narodowe jako takie wogóle udziału w wyborach nie brało. W niektórych z tych powiatów poszczególni tylko sympatycy Stronnictwa Narodowego figurowali na różnych listach mieszanych. Tam, gdzie Stronnictwo Narodowe w wyborach udział wzięło, odniosło ono wszędzie bardzo poważne sukcesy, co świadczy, że grunt dla podjętej pracy jest jak najlepszy.

Niepokojące sukcesy Niemców w niektórych powiatach

Na zakończenie tych uwag podkreślić jeszcze trzeba, że niepokojące są sukcesy odniesione w niektórych powiatach przez Niemców. Szczególnie groźnie przedstawia się stan rzeczy w pow. chodzieskim, gdzie na ogólną liczbę 21 mandatów wiejskich Niemcy uzyskali aż 10, t. j. 48 proc. Dowodzi to, że proces polonizacji tego powiatu, o ile chodzi o gminy wiejskie, zupełnie nie postępuje. Niedobry jest również stan rzeczy w pow. bydgoskim wiejskim, gdzie Niemcy przy poprzednich wyborach do sejmiku zdobyli mandatów 2, a obecnie aż 6. Korzystnie przedstawiają się stosunki w pow. wolsztynieńskim, gdzie liczba mandatów niemieckich spadła z 7 na 5. W ogólnym zestawieniu Niemcy powiększyli swój stan posiadania od poprzednich wyborów z 63 mandatów na 67.

Agencja Wschodnia prosi nas o zaznaczenie, że dane o wyniku wyborów wiejskich do sejmików powiatowych uzyskała ze źródeł urzędowych.

Wobec tego krytyczne nasze uwagi odnieść należy do źródeł wspomnianych, z których Agencja Wschodnia wiadomości swe czerpała.

Petkiewicz w Nowym Jorku

Warszawa, 13. 12. (Tel. wł.) Wczoraj do Nowego Jorku przybył na okręcie „Berengaria” znany polski biegacz Petkiewicz. (w)

W Zakopanem śnieg i mróz

Kraków, 13. 12. (Tel. wł.) Wczoraj wieczorem nad Krakowem przeszła burza z piorunami i błyskawicami. Spadł następnie ulewny deszcz. W Zakopanem wczoraj spadł śnieg, a temperatura obniżyła się do 5 stopni.

Wiosna na Pomorzu

Starogard, 13. 12. (Tel. wł.) Na targu w Starogardzie ukazały się świeże grzyby i świeże fiołki, które ponownie zakwitły w ostatnich dniach. Także kasztany w Starogardzie pokryły się ponownie zielenią. (w)

Awantury w radzie miejskiej

Berlin, 13. 12. (Radio). Pierwsze posiedzenie nowowybranej berlińskiej rady miejskiej, nie mogło rozpocząć się w oznaczonej porze, gdyż setki komunistów i narodowych socjalistów zajęło schody prowadzące do ratuszu i korytarze. Ponieważ przedstawiciele obydwu partij zaczęli wygłaszać mowy, kłócąc się zawzięcie, przywołano policję, która przystąpiła do opróżnienia ratusza. Kilka osób podających się za radnych, a nie mogących się wylegitymować, wobec stawiania upor, zostało wyniesionych. Wielu demonstrantów było ubranych w strój rosyjski.

PAŃOWIE!

**MYDŁO DO GOLENIA
MAJOLA**

Pp 7468-62,755

Prasa o przesileniu rządowym

Warszawa, 13. 12. (Tel. wł.) „Robotnik” pisze o zapowiedzi odczytu p. Świtalskiego: „O ileby wiadomość o odczycie p. Świtalskiego była prawdziwa, musielibyśmy stwierdzić, że p. Świtalski zamierza popełnić gruby nietakt. P. Świtalski otrzymał od strony Sejmu votum nieufności. P. Prezydent ujął w swoje ręce likwidację przesilenia. P. Świtalski powinienby na tyle opanować własne nerwy, by zająć się wypowiadaniem swoich wrażeń, interesujących niewątpliwie dla jego przyjaciół osobistych — aż Prezydent poweźmie ostateczną decyzję”.

Stanowisko prasy wobec przesilenia jest wysoce różnorodne:

„Gazeta Warszawska” pisze: „Prasa sanacyjna stwierdza, że żadnego przesilenia w ogóle nie ma. Niebawem zacznie zapewniać, że w ogóle nie było dymisji rządu. Staje na stanowisku okólnika, który został temi dniami wydany i twierdzi, że nic się nie zmieniło i rząd funkcjonuje, jakby nic nie zaszło. Nic dziwnego, że krąży już wersje, że po dymisji rządu Świtalskiego obejmie władzę... rząd p. Kazimierza Świtalskiego”.

„Kurjer Warszawski” jest nastrojeny optymistycznie. Przedmiotem żywej dyskusji, pisze on, jest stanowisko, które opozycja sejmowa precyzowała w rozmowach z p. Prezydentem. Rozmowy te, jak wiadomo, mają charakter poufny. Niemniej przeto uważają w kołach parlamentarnych, że oświadczenia opozycji wystarczająco dokładnie określają koncepcję polityczną przyszłego rządu jako gabinetu praworządności, współpracy z Sejmem i rewizji konstytucji po myśli większości publicznej w kraju. Na tem tle pojawiają się pogłoski, że w kołach umiarkowanej sanacji dojrzewa projekt t. zw. rządu pojednania. Oczywiście żadnych szczegółów, któreby mogły wskazywać, na czym po-

legać ma to pojednanie i z kim ma być zawarte, źródła te nie podają. Nie ulega atoli wątpliwości, że i ta zdecydowana koncepcja ma stanowczych przeciwników w obozie sanacyjnym.”

Sanacyjny „Express Poranny” pisze: „W kołach miarodajnych zapewniają, że konferencje na Zamku nie dały dostatecznego materiału do utworzenia podstawy dla przyszłego rządu. To też przewidują, że okaże się potrzeba wysłuchania jeszcze opinii wybitnych przedstawicieli społeczeństwa poza Sejmem. Ktoś dobrze orientujący się w zamiarach czynników decydujących miał ostatecznie dosłownie: „Uchwała sejmowa o votum nieufności padła w próżnię. Najbliższe wydarzenia uwydatnią to w całej pełni”.

Żydowski „Nasz Przegląd” podobnie jest usposobiony pesymistycznie: W kołach miarodajnych oświadczają, że nie ma mowy o powrocie p. Bartla do rządu. Rozmowa z nim ma być wstępem do nowej serii konferencji z przedstawicielami życia gospodarczego, a mianowicie z posłem prof. Krzyżanowskim, pp. Sułowskim, Wartalskim i posłem Wiślickim „Nasz Przegląd” zapewnia, że posiedzenie Sejmu zostanie zwołane dopiero na środę, 18 grudnia, po zupełnym wyjaśnieniu sytuacji.

Z cyklu rozmów na Zamku starają się wysunąć w kołach sejmowych wnioski ostateczne, ale przeważają na ogół konkluzje pesymistyczne. Wszyscy pamiętają o sakramentalnym oświadczeniu, że oprócz czynnika sejmowego istnieje inny „czynnik decydujący” w Polsce. Są tacy, którzy przypuszczają, że w wszystkich kombinacjach nie pozostanie słuchu, że wyskoczy nowa propozycja tak niespodziewana, jak pierwsze zaproszenie pp. marszałków Sejmu i Senatu na Zamek. Poprzedzi te fakty rozmowa między p. Prezydentem a marsz. Piłsudskim. (w)

drowie i pod Łodzią namawiał oddziały wojskowe do wystąpienia przeciw rządowi, za co został skazany na 20 lat ciężkich robót i zesłany na Sachalin, skąd zbiegł do Paryża. W r. 1919 jako komendant petersburskiego okręgu wojennego z ramienia bolszewików aresztował rząd Kiereńskiego i zdobył carski pałac zimowy. Jako poseł w Pradze czeskiej Owsejko wywołał skandal w r. 1925, który zakończył się samobójstwem jego żony. Stąd został przeniesiony do Kowna. (w)

Na cześć min. Mironescu

Praga, 13. 12. (PAT) Na cześć bawiającego tu min. Mironescu wydał poseł polski dr. Grzybowski herbatę, na którą przybył minister Mironescu z małżonką i swą siołą, min. Benes z małżonką, inni członkowie gabinetu, szef kancelarii prezydenta Szmal, nuncjusz papieski, członkowie korpusu dyplomatycznego, arcybiskup Pragi oraz członkowie generalicji.

Sokolnikow w Londynie

Londyn, 13. 12. (PAT) Przybył tu nowy ambasador sowiecki przy rządzie brytyjskim Sokolnikow.

Wyjazd nuncjusza

Berlin, 13. 12. (Radjo). Wczoraj wieczorem wyjechał do Rzymu nuncjusz Pacelli, opuszczający placówkę berlińską. Odjeżdżającego, żegnali owacyjnie na chodnikach wzdłuż ulic prowadzących do dworca tysiące publiczności. Na dworcu zebrał się celem pożegnania dyplomaty watykańskiego, prócz przedstawicieli rządu, członkowie korpusu dyplomatycznego nieomal w komplecie.

W Wiedniu biją Żydów

Wiedeń, 13. 12. (AW) W kawiarni Produktenboerse odbyło się zgromadzenie syonistów. Około północy, kiedy jeszcze znaczna część uczestników przebywała w kawiarni, wtargnęła grupa „Heimwehrowców” uzbrojona w pałki gumowe z okrzykiem „precz z Żydami”. „Heimwehrowcy” rzucili się na Żydów i zaczęli ich bić pałkami. Kilku Żydów zostało tak ciężko rannych, że musiano wezwać pogotowie ratunkowe.

Lotnicy lotewscy w Bydgoszczy

Bydgoszcz, 13. 12. (Tel. wł.) Wczoraj przybyła do Bydgoszczy grupa lotewskich oficerów lotników, by zwiedzić tutejsze lotnisko. Oglądali m. i. urządzenia szkolne, wyposażone bogato w pomoce naukowe. Zwiedzili również bursę mechaników lotniczych L. O. P. P. Nasi lotnicy przyjmowali gości śniadaniem w kasyńce.

Cmentarna cisza w sprawie gen. Zagórskiego

Znany adwokat poseł narodowy Pieracki dowodzi w warszawskim „ABC”, że prof. Rybarski może i powinien być pociągnięty do odpowiedzialności karnej za to, co oświadczył i w Sejmie i przed prokuratorem o sprawie gen. Zagórskiego, jeżeli — oczywiście — jest to nieprawda. Przypomina on słowa „Czasu”:

„Radzimy rządowi, żeby się postarał o publiczne wyjaśnienie tej sprawy, bo prawda przegryzie wszystko”.

A następnie cytuje słowa marsz. Trąpczyńskiego, wypowiedziane d. 11 czerwca 1928 r. w Sejmie:

„I ja muszę tę radę powtórzyć. Schwylenie prasy za gardło, skonfiskowanie gazet na zapytanie, co się stało z gen. Zagórskim, na nic się nie przyda. Cisza cmentarna, która jest w prasie, nie zatuszuje sprawy. Oskarżenie przeciwko rządowi, nie powiem rządowi, przeciwko władzom jest to, że gen. Zagórski zginął jako więzień śledczy. Niesłychanie ubliża to państwu, że to było możliwe”.

Poczem pos. Pieracki pisze:

„I po tej mowie czcigodnego obrońcy ładu i praworządności dalej zalega cisza cmentarna... bez żadnych, jakichkolwiek konsekwencji. Nie wzywano marszałka Trąpczyńskiego do prokuratora, nie wytoczono sprawy, nie wyjaśniono niczego.”

„A czy nie tkwią jeszcze w pamięci aresztowania wśród młodzieży lwowskiej, dokonane w jesieni 1927 r. w związku z z kolportażem ulotki omawiającej w najdrobniejszych szczegółach sprawę zniknięcia gen. Zagórskiego?”

I cóż stało się z tą sprawą? Aresztowanych wypuszczono. Akta sprawy zaległy w prokuraturze na długie, bardzo długie miesiące, oskarżenia nie wniesiono i sprawę umorzono w drodze amnestji, choć można ją było i było aż nadto czasu przed pojawieniem się ustawy amnestyjnej z czerwca 1928 r. osądzić i ukarać winnych szerszenia nieprawdziwych wiadomości. Nie uczyniono tego, — tylko dalej zalega cmentarna cisza.”

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 89 1/2 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,90 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu, płać dziś za 100 mkn. w dewizach — 212,81 zł, gotówką — 212,39 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 183,49 zł, gotówką — 173,14 zł.

POZNANSKA GIEŁDA PIENIEŻNA

Poznań, 13 grudnia 1929.

Dzisiejsze zebranie giełdowe przeszło bez zmiany.

Z pap. procent. płacono nadal za 5 proc. poz. konwers. 49 proc., 5 proc. premj. dolarowe poszukiwano po 64,50. Z pap. lokacyjnych P. Z. K. doszło do notowania jedynie 8 proc. listami dolarowymi, za które płacono 90 proc. (przy dew. 8,888), natomiast poszukiwano 6 proc. listy żytnie po 21,— bez oddawców. Również bez notowania pozostały 4 proc. listy zast. konwert., które oddawano po 39 proc.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych doszło do notowania jedynie Bankiem Polskim, za który płacono 168,— zaś reszta papierów w mniejszym zainteresowaniu.

Cedula urzędowa z dnia 13 grudnia 1929 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 49% P
4% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 90% P.

(Kurs w złotych)

5% Pożyczka premjowa seria II 64,50 P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 168,— P.

Tendencja: Spokojna.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 13 grudnia 1929 r.

Waluty Gotówka

Dol. St. Zjedn. tr. 8,89,7 sp. 8,91,7 kup. 8,87,7

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgia	124,69	125,00	124,88
Holandja	359,44	360,34	358,54
Londyn	043,46	043,67	043,36
Nowy Jork	008,88,8	008,90,8	008,86,8
Paryż	035,08	035,17	034,99
Praga	026,42	026,49	026,36
Szwajcaria	173,10	173,53	172,67
Sztokholm	240,30	240,90	239,70
Wiedeń	125,34	125,65	125,03
Włochy	046,63	046,75	046,51

Tendencja przeważnie słabsza.

Papiery państwowe i obligacje:

4% poz. inwest.	000,00	117,00	117,50
5% poz. premj. dol.	000,00	068,00	069,00
5% poz. konw.	000,00	000,00	049,75

Akcje w złotych:

Bank Dyskontowy	000,00—125,00
Bank Polski	171,50—170,50
Bank Zw. Sp. Zarob.	000,00—078,50
W. T. Węgle	000,00—072,00
Lilpop	039,25—039,50
Modrzejów	000,00—016,50
Ostrowieckie zakłady	064,00—063,00
Starachowice	000,00—021,00

Tendencja przeważnie słabsza.

PLÓDY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleist. za 1000 kg.

reszta za 100 kg

Berlin, dnia 13 grudnia 1929.

Pszemica march. od st. zał.	76-77 kg. przeciętn. jakości	236,00—237,00
Tendencja	spokojna.	
Pszemica march. od st. zał.	78-79 kg. przeciętn. jakości	238,00—239,00
Tendencja	spokojna.	
Zyto march. od stacji zał.	72 kg. przeciętn. jakości	165,00—166,00
Tendencja	mocniejsza.	
Owies march. od stacji zał.		144,00—153,00
Tendencja	spokojna.	
Jęczmień browarny		187,00—203,00
Tendencja	spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy		167,00—177,00
Tendencja	spokojna.	
Kukurydza Rumuńska zdrowa		
sucha wprost fr. wag. Berlin		000,00—163,00
Tendencja	wzmocniona.	
Maka szenna		28,50—34,50
Tendencja	stała.	
Maka tr. a		28,00—26,60
Tendencja	niec mocniejsza.	
Ospa pszena		11,00—11,50
Tendencja	spokojna.	
Ospa żytnia		09,75—10,50
Tendencja	spokojna.	
Groch Victoria		29,00—38,00
Groch dr. ad.		24,00—28,00
Groch pastewny		21,00—22,00
Wyka		23,00—26,00
Bób polny		18,50—20,00
Łubin niebieski		13,75—14,75
Łubin żółty		16,50—17,50
Makuch rzepa trawy		18,40—18,90
Makuch liniany		23,80—24,00
Seradela nowa		26,00—32,00
Wyłoki suszone		08,00—08,30
Srót Soja		17,50—18,00
Platki ziemniaczane		14,40—15,00

Notowania złotych w Berlinie

z dnia 13 grudnia 1929.

Wyplaty na Warszawę 46,775—46,975
Noty wielkie 46,65—47,05

Monstrualny proces

30 kobiet oskarżonych o truciicielstwo

Budapeszt, 13. 12. (Radjo wł.) W dniu dzisiejszym (w piątek) rozpoczął się przed sądem karnym w Szolnok na Węgrzech niezwykły proces przeciwko 30 niewiastom wiośki Tiszakuer, oskarżonym o pozbawienie życia swych mężów i dalszych krewnych.

44-letnia Róza Holyba, jest posądzona o otrucie swego męża arszenikiem, której to zbrodni dokonała już w roku 1924. 71-letnia Lidja Sebastian jest obwiniona o namowę do zbrodni, 66-letnia Julja Lipka, jest oskarżona o trzykrotną zbrodnię mordu i dwukrotną namowę do zbrodni, dalej 50-letnia Marja Koeteles o otrucie swego męża.

Obwiniony szereg kobiet broni się tem, że nie mogły patrzeć na kalestwo męża, że były źle traktowane przez mężów, że nie były zdolne ich utrzy-

mywać, tymczasem w całej sprawie odgrywała rolę główną chciwość na majątek.

Na rozprawę wezwano 140 świadków. Przeciwko dalszym z 30 oskarżonych o truciicielstwo, które zgładziły swoich mężów, częściowo dzieci a nawet własnych rodziców, rozpocznie się proces w lutym.

Główną sprężyną zbrodniczej wsi była miejscowa akuszerka, która uchylała się od karnej odpowiedzialności przez samobójstwo. Sprawa mordów była długo trudną do wyrycia, ponieważ dopomagał w nich syn akuszerki, który wypisywał poświadczenia wypadków śmierci jako naturalne.

Obwinione — dla uzyskania mniejszego wymiaru kary, składają obszerne wyznania. Czterem powyżej wymienionym grozi mimo to kara śmierci.

szybkie ukończenie robót podtorza na południowym odcinku linii (pomiędzy st. Herby i st. Zduńska Wola). Na odcinku tym zamierzone jest otwarcie przewozowego ruchu węglowego już w końcu roku przyszłego, co odciąży istniejące linie węglowe, oraz umożliwi wzrost eksportu węglowego do portów bałtyckich.

235 samochodów zatonoło

Gdańsk, 13. 12. (AW). W pobliżu wyspy Gotland zatonał statek „Aegir” wiozący 235 samochodów do Gdańska. Prawie cała załoga zdołała się uratować. Kapitan statku opuścił pokład w ostatniej chwili. Cały ładunek pozostał na pokładzie statku.

Katastrofalne zderzenie

Londyn, 12. 12. (PAT.) Dzisiaj na przedmieściu Enfield, w północnej części miasta, autobus wpadł z impetem na tramwaj. Wskutek zderzenia 4 osoby zostały zabite na miejscu a pięta zmarła w drodze do szpitala. Ciężkie obrażenia odniosło około 20 osób. Tak znaczną liczbę ofiar tłamać należy okolicznością, że oba pojazdy przepełnione były pasażerami.

Następca Bogomolowa

Warszawa, 13. 12. (Tel. wł.) Następca Bogomolowa na stanowisko posła sowieckiego w Warszawie, ostatnio poseł w Kownie, Owsejko, pracował w partji komunistycznej pod pseudonimem Szytk, ma lat 45. Podczas rewolucji w r. 1906 w Aleksan-

Upośledzenie Polaków w Gdańsku

Gdańsk, 12. 12. (PAT.) Na posiedzeniu Sejmu gdańskiego obradowano m. in. nad interpelacją prezesa Koła polskiego w Sejmie gdańskim pos. Moczyńskiego w sprawie niezatwierdzenia przez władze gdańskie sołtysa polskiego w gminie Postołowo, zamieszkaną niemal wyłącznie przez ludność polską. Uzasadniając interpelację mówca stwierdził, że ludność polska, zwłaszcza we wsiach, traktowana jest znacznie gorzej od ludności niemieckiej. Twierdzenia Senatu, jakoby mniejszości polskiej w Gdańsku powodziło się lepiej, niż jakiegokolwiek innej mniejszości w innych państwach, jest całkowicie nieuzasadnione. Obecny Senat lewicowy zachowuje się w stosunku do ludności polskiej gorzej, niż senaty poprzednie.

Kolej Herby—Inowrocław

Warszawa, 13. 12. (PAT.) W połowie ubiegłego roku rozpoczęto budowę linii kolejowej Herby—Inowrocław o ogólnej długości około 253 km. Linja ta stanowi południową część projektowanej magistrali węglowej Śląsk—Gdynia. Północną część tej magistrali stanowi wykonywana równocześnie linja Bydgoszcz—Gdynia. Ogólny koszt budowy linii Herby—Inowrocław wyniesie około 127 milionów zł. Ze względu na ograniczone środki finansowe zwrócono w bieżącym sezonie budowlanym główną uwagę na możliwie

W pierwszych 10-ciu latach

winna każda matka dziecko swe
myć i kapać tylko za użyciem czy-
stego i łagodnego

MYDŁA
DLA DZIECI **NIVEA**

Dziecko będzie jej za to wdzięczne,
gdyż zaoszczędzi sobie w przy-
szłości wiele kłopotów o zachowanie
dobrej cery. Mydło Nivea jest wyra-
biane według przepisów lekarskich
specjalnie dla wrażliwej skóry dzieci.

Cena: Zł. 1.50

Na deszcz, wicher i śnieg KREM NIVEA

Wiatr i niepogoda, mróz i wilgoć stale pozbawiają
skórę ważnych składników, sprzyjając tworzeniu
się przedwczesnych zmarszczek. Świeże powietrze
jednakże niezbędne jest dla skóry, a Krem Nivea
chroni ją przed szkodliwym działaniem niepogody.
Tylko Krem Nivea zawiera Euceryt chroni delikatne
tkanki skóry przed wysuszeniem, zapobiegając
tworzeniu się fałd i zmarszczek. Zachowajcież wy-
gląd młodociany aż do późnej starości! Wystarczy
niewielki trud: Stosować codziennie Krem Nivea!

Cena za opakowania w pudełkach: gr. 40 i 75, zł. 1.40 i 2.60
w tubach czysto cynowych: zł. 1.35 i 2.25

Wyrób krajowy firmy PEBEC, sp. z o. odp. w Katowicach

Krem Nivea wnika
w skórę i nie po-
zostawia połysku.

Główne zadania

Pod tym nagłówkiem b. minister
skarbu, p. Jerzy Zdziechowski,
zamieszka w „Kurjerze War-
szawskim” wywodzi zasadnicze, których
najważniejsze ustępy brzmią, jak na-
stępuje:

Na mało ustabilizowane nasze sto-
sunki gospodarcze, obalamujące wyjąt-
kową koniunkturę roku 1927, uderzyła
fala przesilenia, sięgającego daleko po-
za granice Polski, obejmującego, obok
zamętu na rynkach pieniężnych, spa-
dek cen produkcji zbożowej.

Przesilenie być musiało i u nas. Sta-
ło się ono silniejsze z trzech powodów.
Polityka zbożowa rządu prof. Bartla
przygotowywała obniżenie cen płodów
rolnych, przez co pogłębiła kryzys w
rolnictwie; nasz system podatkowy u-
trudnia kapitalizację wewnętrzną i
stwarza tem większą zależność naszego
rynku pieniężnego od przesilenia na
rynkach wszechświatowych; zbyt wiel-
kie wydatki trzech lat ubiegłych zosta-
ły zrobione kosztem nadmiernych ofiar
z dochodu społecznego, a więc kosztem
wytwórczości. W tych warunkach od-
porność naszego organizmu gospodar-
czego musiała być niedostateczna.

Jakież są drogi naprawy? Unikam
szczegółów, poruszę tylko kilka istot-
nie ważnych zagadnień, które razem
stanowią całość, a przez to program.
Wyliczam po kolei:

1. Odbudowa rynku we-
wnętrznego przez śmiałe u-
przywilejowanie rolnictwa. Siła
nabywcza ludności rolnej stanowi
o rynku wewnętrznym, siła nabywcza
ludności robotniczej zależy od wysoko-
ści płac, zwiększenie płac przynajmniej
w przemyśle, pracujących dla rynku
wewnętrznego, jest niemożliwe bez
zwiększenia pojemności rynku, a więc
przedewszystkiem bez zwiększenia do-
brobytu rolnika. Rolnik musi zwiększać
produkcję. Tego wymaga postulat ak-
tywizacji bilansu handlowego. Nie
osiągnie on tego bez nawozów sztucz-
nych, nawozów nie będzie kupował bez
wysokiej opłacalności i pracy. Nad
tą opłacalnością rolnictwa rozto-
czyć musi opiekę państwo przez swą po-
litykę gospodarczą z dwu jeszcze innych
powodów. Rozwój rolnictwa, to rozwój
strony dochodowej budżetu państwa,
dalej to podstawa kredytu długotermi-
nowego, bez którego zmiana ustroju rol-
nego Rzeczypospolitej nie może się do-
konać. Należy więc dalej i skuteczniej
rozвивać zapoczątkowaną przez rząd
akcję, dążącą do utrzymania cen zbóż
na poziomie wysokiej opłacalności. Nie-
dostatek na tem, rolnictwo musi odczuć, że
to nie jest polityka chwili, ale polityka
na długą metę.

2. Zmiana systemu podat-
kowego. Trzeba pozostawić w do-
chodzie społecznym większą, niż dotąd,
część na cele wytwórczości, kapitaliza-
cji i spożycia. To się da osiągnąć przez
stopniowe kasowanie podatku obroto-
wego, przez reformę podatku dochodo-
wego i gruntowego, przez organizację
finansów komunalnych oraz finansów
ubezpieczalni.

3. Zmniejszenie budżetu.
Niezależnie od wpływu zmiany syste-
mu podatkowego na stronę dochodową
budżetu państwa, jest pewne, że w fi-
nansach państwa, samorządów i ubez-
pieczalni musi być dłuższy okres poli-
tyki zaciągniętego pasa. Życie gospo-
darcze Polski dnia dzisiejszego nie bę-
dzie w możności w walce z ciężkim
przesileniem podobać świadczeniom, od-
powiadającym wpływom lat 1928, 1929.
Równowaga budżetu jest zdobyczą tak
wielkiej doniosłości i zarazem obroną
naszej waluty, a skarb jest tak zaintere-
sowany w opanowaniu przesilenia przez
życie gospodarcze, że ostrożność naka-
zuje budżet na rok 1930 zmniejszyć.

4. Określenie granic eta-
tyzmu. Słuszna jest tylko daleko na-
wet posunięta interwencja gospodarcza
państwa, oparta na polityce celnej, po-
datkowej, taryfowej i kredytowej. To

jest skuteczny środek kierowania poli-
tyką gospodarczą państwa i uniezależ-
nienia jej od nacisków zarówno zorga-
nizowanej pracy jak i zorganizowa-
nego kapitału. Wobec wyjątkowych za-
dań, jakie ma przed sobą polityka go-
spodarcza państwa, należy odciażyć
aparatus państwowy przez stopniowe
odejmowanie mu tych funkcji gospo-
darczych, które z różnych powodów
przejął. Nie mam tu jednak na myśli
monopolów państwowych.

5. Odbudowa zaufania. Nie
potrzeba chyba dowodzić znaczenia
czynników psychicznych w okresach
przesilenia finansowych i gospodarczych.
Powodzenie stwarza zaufanie, a tam,
gdzie powodzenia trudno się w krótkim
czasie spodziewać, tam można zyskać
zaufanie przez usuwanie czynników
niepokoju, stosując środki, które w opi-
nii publicznej wewnątrz i zewnątrz kra-
ju winny prowadzić do zmiany na lep-
szą. Powodem niepokoju jest brak sta-
bilizacji stosunków politycznych, a
zmianę na lepsze osiągnąć można przez
przeprowadzenie programu gospodar-
czego, obmyślonego na dłuższą metę.

Rozumiem, że może być dyskusja na
temat szczegółów rozwiązywania tych
wielkich zagadnień, które mamy przed
sobą, ale wydaje mi się niewątpliwie,
że dokoła tych pięciu spraw ześrodko-
wać się winna cała uwaga, że one są fi-
larami programu naprawy.

Bezwzględne zwycięstwo którejkol-
wiek ze stron dziś walczących, nie przy-
bliży nas do zrealizowania tego progra-
mu, bo w nim czynnikiem najważniej-
szym jest odbudowa zaufania, a to wy-
maga ustalenia porządku prawnego w
Rzeczypospolitej.

To ustalenie porządku prawnego w
Rzeczypospolitej nie może się odbywać
przy lekceważeniu obowiązującego sta-
nu prawnego, opartego na obecnej kon-
stytucji. Z drugiej strony trwanie przy
konstytucji 17 marca bez wprowadzenia
zmian istotnych, nie zapewni Polsce
silnej władzy wykonawczej i ciągłości
w urzeczywistnieniu wielkiego progra-
mu gospodarczego.

Bez rozwiązania pięciu zagadnień
głównych, na które zwróciłem uwagę,
powrotu do względnej równowagi go-
spodarczej, dalszego rozwoju sił gospo-
darczych i osiągnięcia trwałej równo-
wagi niema.

Wszystkiego tego, czego nie mamy,
a czego pragniemy: dobrobytu rolnika,
taniego pieniądza, kredytu długotermi-
nowego, rozwoju budownictwa, polep-
szenia bytu pracowników państwowych,
powiększenia płac robotniczych, nie
osiągniemy, jeżeli nie damy Polsce u-
stroju, któryby pozwolił jej, bez wstrzą-
sów, na niewzruszonej podstawie pra-
worządności szybko rozwiązywać wiel-
kie zagadnienia dnia dzisiejszego i ju-
trzejszego z myślą i troską o budowę
mocy narodu polskiego.

Jerzy Zdziechowski.

Odmiadczanie cery.

Nie ulega już dziś żadnej wątpliwości,
że proces starzenia się pozostaje w ścisłej
zależności od sprawności t. zw. gruczołów
dokrewnych. Zasilając bowiem starzejący
się organizm sokami zwierzęcymi gruczołów
dokrewnych, osiąga się widoczne odmio-
dzenie. I młodociany wygląd cery zależy
od sprawności gruczołów skóry. Niedomo-
gę wydzielniczą tych — ważnych dla u-
trzymania młodocianego wyglądu — gr-
uczołów warunkują: zimno, puder z zawar-
tością ołowiu, opalanie słońcem i przewle-
kle choroby. Natomiast ciepło w połącze-
niu z kremem o zawartości ożywczych
składników, nie tylko zwalcza zapobiegaw-
cze przedwczesne starzenie się, lecz od-
mładza też suchą i starzejącą się skórę.
Zapobiegawczo działa u osób z prawidło-
wą cerą krem „Mira” Dra Lustra, odmia-
dzając zaś u osób starszych — krem
„Oxa” Dra Lustra. Po powleczeniu twa-
rzy kremem, spłókuje się ją długo gorącą
wodą lub naparą nad parą. Wystrzegać
się tuzinkowych kremów z zawartością
wody oraz pudrów metalicznych. Radzę
posługiwać się nieszkodliwym a wykwin-
nym pudrem ożywczym Dra Lustra.

Tw 811

Dr. Z. R.

Bojówki w Warszawie

Warszawa, 13. 12. (Tel. wł.)
Wczoraj wieczorem na ul. Jagielloń-
skiej na Pradze wybuchła strzelanina
pomiędzy 2 bojówkami partyjnymi.
Jedna osoba ranna. (w)

Burze i zalewy

Antwerpja, 13. 12. (Radio wł.)
Dziś w nocy i nad ranem szalały gwał-
towne burze na wybrzeżu morza Pół-
nocnego i Atlantyku aż po Lizbonę.
Niższe części Hamburga były zalane.
Olbrzymie masy wody wtargnęły do
ujścia Łaby. Wiele okrętów fale uszko-
dziły i wyrzuciły setki łodzi rybackich
na brzeg. Urządzenia portowe nad At-
lantykiem uszkodzone.

Wiedeń, 13. 12. (Radio wł.) Wczo-
raj szalała tu gwałtowna burza, zrywa-
jąc wywieszki sklepowe i niszcząc wie-
le zabudowań, zwłaszcza nad Dunajem.
Wiatr wyrwał duże drzwi z wieży jed-
nego z kościołów, które spadły na prze-
chodzącego studenta i ciężko go porani-
ły. Wiatr wyrwał drzewa z korzeniami,
mi, samochody nie mogły kursować.

Na Gwiazdkę!

- I. Perfumy, Wody Kolońskie,
Artykuły Toaletowe,
- II. Ozdoby choinkowe — Świeczki.
- III. Aparaty fotograficzne

poleca w Olbrzymim Wyborze po Cenach
Najniższych

BR. MACHALLA, Poznań

ul. 27 Grudnia 2 (naprzeciw Kom. Policji)

SZCZYT ELEGANCJI

TRETORN

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Podatki i inwestycje

Sesja budżetowa parlamentu rozpoczęła. Dwie są pozycje preliminarza najwyżej interesujące koła gospodarcze: jedną, po stronie wpływów, jest pozycja podatków, druga, po stronie wydatków, pozycja inwestycji.

Przedłożony ostatnio sejmowi preliminarz jest wprawdzie wyższy od poprzednich budżetów — osiąga bowiem sumę 3 miliardów złotych, mimo to jednak pozycja wpływów z podatków i opłat jest niższa od osiągniętych z tego tytułu wpłat w roku 1928/29. Jest to możliwe dzięki wyższemu preliminarzowi wpłat monopolu od skarbu z jednej strony, oraz ograniczeniu wydatków inwestycyjnych z drugiej strony.

Porównując wpływy z podatków i opłat, przewidywane w omawianym preliminarzu i w ostatnim budżecie, widzimy, że zmniejszenie dotyczy tylko grupy cel (o 39 mil.) oraz podatku majątkowego (o 14 mil.), inne bowiem grupy podatków wykazują zwykłą, lub są na niezmiennym poziomie. Preliminowanie niższych wpływów z cel oparte jest na przewidywaniu zmniejszenia przywozu. Ostrożność ta jest całkiem na miejscu. Tembardziej podpada, iż — mimo zmniejszenia — wpływy podatku majątkowego preliminarzowano tak wysoko; podatek ten wpływa coraz słabiej. Niedobór z podatku majątkowego może być dość znaczny, chyba że rząd ma zamiar przeprowadzić jego reformę. W każdym razie lepiej byłoby preliminarzować wpływy z tego tytułu ostrożniej i o odpowiednią kwotę zmniejszyć wydatki, gdyż przy niewielkiej nadwyżce budżetowej (8 mil. złotych) niedostateczna jego wydajność może się odbić na równowadze budżetowej.

A podatek przemysłowy? Jest on preliminarzowany w kwocie równej przewidywanej na r. 1929/30 — to mimo projektowanej reformy tego podatku, która ma zmniejszyć obciążenie życia gospodarczego z tego tytułu. Jak wiadomo, ulgi dla obrotu wewnętrznego mają być opłacone dochodami z nowego podatku wyrównawczego przy imporcie. Jak widzimy, skarb tanim kosztem urzeczywistnia ulgi podatkowe!

A teraz tak aktualna sprawa inwestycji państwowych. Suma na cele w preliminarzu przewidziana (500,7 mil.) jest o 60 milionów niższa, niż w ostatnim budżecie. Najwyższy spadek kredytów inwestycyjnych wykazują Polskie Koleje Państwowe; spadek ten dotyczy głównie budowy i rozbudowy linii, natomiast wzrosły, i to znacznie, wydatki na zakup taboru, w szczególności wagonów (z 15,9 do 39,7 mil. zł).

Budżet nie zaspakaja normalnych potrzeb inwestycyjnych państwa. Niestety nie może być inaczej, jak długo rozwój życia gospodarczego nie wzmoże dotychczasowych źródeł dochodów.

Ciekawy odczyt o ubezpieczeniach

Drugie z kolei w bież. sezonie zebrał referatowe sekcji ekonomicznej Tow. Prawniczego i Ekonomicznego oraz Stowarzyszenia Dziennikarzy i Publicystów Gospod., które odbędzie się dziś o godz. 6-tej wiecz. w Towarzystwie Przyjaciół Nauk, zapowiada się bardzo interesująco. Jak już donosiliśmy, odczyt n. t. „Ubezpieczenia społeczne a życie gospodarcze” wygłosi doskonały znawca dziedziny ubezpieczeniowej, p. inż. Radomyski. Praca wspomnianych towarzystw, które ściśle ze sobą współdziałają, wytwarza ośrodek poważnych dociekań w dziedzinie gospodarczej i zdołała wzbudzić zainteresowanie w szerokim gronie osób pracujących teoretycznie lub praktycznie na polu ekonomicznym.

Krótkie informacje gospodarcze

— Ostatni Dziennik Ustaw (nr. 84 zawiera tekst konwencji między Polską a Czechosłowacją w sprawie wzajemnej komunikacji kolejowej. Konwencja ta zawarta była w maju 1927 r.

— Odsetek weksli protestowanych w Banku Polskim wyniósł w listopadzie rb. 5 procent, podczas gdy w październiku rb. 4,71 procent. Świadczy to o dalszym pogorszeniu się sytuacji na rynku pieniężnym.

— Stopa dyskontowa Banku Szwedzkiego obniżona została do 5 proc.

— Ilość bezrobotnych w Anglii w dn. 2-go bm. wyniosła 1.302.000, co oznacza wzrost o 17.442 w stosunku do tygodnia poprzedniego.

Nowe eksperymenty w gospodarce naftowej

Jak wiadomo, większość rafinerii nafty związana jest na lat pięć w kartelu naftowym pod firmą Syndykatu przemysłu naftowego. Jako bardzo poważny członek kartelu, bo z kontyngentem wynoszącym 18 proc. figuruje w Syndykacie Państwowa Fabryka olejów mineralnych w Drohobyczu czyli t. zw. „Polmin”. Z racji tego udziału ma rząd w radzie nadzorczej Syndykatu swego komisarza, który w tych dniach zapowiedział uroczyste ingerencję rządu na terenie stosunków, jakie się od niedawna wytworzyły w całym przemyśle naftowym.

Stosunki te bowiem są specyficznie polskie, przypominające w swej koncowej fazie, tj. w handlu wewnętrznym i zewnętrznym, stosunki polskiego przemysłu cukrowego, a będące ich antytezą w ich stadium początkowym. Gdy bowiem zarówno cukru jak i nafty musi Polska okraść 50 procent z większą lub mniejszą stratą wywozić zagranicę, a tylko 50 proc. może zbyć w kraju, to przemysł cukrowniczy walczyć musi z nadmiarem surowca i dąży do stabilizacji rozmiarów produkcji buraka, gdy tymczasem rafinerzy nafty stacają w walce o coraz bardziej malejącą i droższą ilość surowca czyli ropy naftowej.

Większość członków Syndykatu naftowego ma własne kopalnie i może z pewnym spokojem patrzeć na skaczącą wciąż cenę ropy, która jeszcze rok temu kosztowała 195 dolarów za cysterne 10 000 kilogramową, a dziś już 245 dol. przy stałej tendencji wzrostowej — dla Polminu jednak, który swą produkcję opiera na t. zw. ropie brutowej, nie jest to ani obojętne, ani miłe, gdyż za ropę brutową płacić musi cenę, której podstawą jest cena targowa.

Duże rafinerie nafty należące do kartelu — o ile im własna produkcja ropy nie wystarcza — radzą sobie zakupem jej poza własną organizacją, czyli centralą ropną albo też restrygują odpowiednio przeróbkę. Polmin tego ani uczynić nie może, ani nie chce. Nie może, bo go zmuszają do tego zobowiązania i wobec brutowców i odbiorców produktów finalnych — nie chce, bo jakże wyglądałby wówczas bilans Polminu, który i tak już dość tematu dostarczył Najwyższej Izbie Kontroli?

Nową trudność, a ściślej mówiąc, zakulisową sprężynę tych anormalnych stosunków na targu ropnym stanowi wszczęta przez t. zw. małych rafinerów kampania o porozumienie z Syndykatem. Te małe rafinerie, nawiasem mówiąc, prawie wyłącznie żydowskie, to specyficznie Małopolska choroba organizacji przemysłu naftowego. Gdy tylko kartel się zawiąże — a powtarza się to co parę lat — wyłażą jakby z jakichś podziemnych lochów przyczapione płazy i wyciągają rękę zarówno po „odczepne”, jak i z wyraźnym giestem, pozwalającym się domyślać ukrytego rewolweru... Jak pod różdżką czarodziejską uruchamia się stare, stojące od lat „rafinerie”, a gdy same pogroźki nie wystarczą, ro-

bi się hausse na giełdzie i podbija cenę ropy. Im to głównie zawdzięcza obecny targ ropy tę cenę, która dla rafinerów nie pozwala już na żadną kalkulację produkcyjną.

Te małe rafinerie umieją jednak robić krzyk i trafiać do ojcowskiego serca czynników rządowych. Niedawno temu „Chwila”, lwowski organ sjonistyczny, apelując do opieki rządu, powoływała się na okoliczność, jakie to olbrzymie rzęsy pracowników chrześcijańskich straciłyby chleb, gdyby te małe rafinerie pozakartelowe, nie mogąc przy dzisiejszych cenach ropy utrzymać ruchu, musiały te rzęsy robotników rozpuścić do domów. Cała perfidia tej argumentacji uwytkła się dopiero, gdy się odsłonił pewien szczegół toczących się pertraktacji. Oto w czasie, gdy jeszcze cena ropy wynosiła 200 dolarów, gotowe były te małe rafinerie zawiesić zupełnie ruch za cenę 100 dolarów od cysterny rzekomo dotąd produkowanej. Ze z tych dolarów nie miały zamiaru wypłacać „suchej renty” swoim odprawionym robotnikom „bez różnicy wyznania”, nie trzeba zapewniać.

Mimo wszystko jednak Syndykat dla którego oczyszczenie wewnętrznego targu nafty jest kwestią nie bagatelną, osłabia się już z koniecznością „odszkodowania” małych rafinerów za zaprzestanie ruchu i jeżeli przytem przeprowadzi dokładną rewizję faktycznego i dłuższego pozostawiania w ruchu tych rafineri, a jako podstawę odszkodowania przyjmie dzisiejszą cenę ropy, to będzie to wyjście możliwie najlepsze.

Inaczej się jednak przedstawia rzecz dla Polminu, jeżeli cena ropy, co jest więcej niż wątpliwe, nie spadnie po usunięciu z widowni małych rafinerów.

Otóż tu, zgodnie z zapowiedzią komisarza rządowego, ukazuje się na horyzoncie jakieś widmo ingerencji rządowej. Z nieszczernej historii rezerw zbożowych można się łatwo obawiać podobnej jakiejś akcji zarówno dyktandowej jak i nieskutecznej. Lwowski organ sanacyjny, żyjący dziś jeszcze tradycjami organu naftowego, podsuwa myśl importu ropy dla przeróbki uszlachetniającej przez Polmin i dalszego eksportu. Ryzykowność takiego eksperymentu, przy naszym układzie handlu zagranicznego, naszym braku środków pieniężnych i notoryjnie słabej kalkulacji produkcyjnej fabryk rządowych — nie potrzebuje dowodzić.

Jest rzeczą sumienia obywatelskiego ostrzec sfery rządowe przed podobnym eksperymentem, które w każdym razie winny dobrze rozważyć wszystkie w grę wchodzące okoliczności, zbadać pojemność rynku zewnętrznego, zapewnić sobie zgóry dostateczny zbył i przedewszystkiem w organizacji fabrycznej zaprowadzić ład i ekonomję, a dopiero następnie otwierać wrota dla obcej ropy.

Dr. J. Rużycki.

L w ó w.

Z rynków nabiału

Sytuacji ubiegłego tygodnia sprawozdawczego (4. 12. do 10. 12.) nie wahają się zagraniczne pisma podkreślić jako katastrofalnej. Tydzień ten stał istotnie pod znakiem tak poważnej redukcji cen, że trzeba spojrzeć lata wstecz, aby móc napotkać podobnie niskie notowania.

Leeuwarden notowało w dniu 6. 12. guld. 205 per 100 kg (minus guld. 15). Kopenhaga w dniu 5. 12. kor. 304 per 100 kg (minus kr. 16) względnie sh 172 fob per Cwt (minus sh 6). Temsamem obecny poziom notowania duńskiego jest ok. 40 niższy od roku 1928, co wyświecając ilustruje ogólną sytuację.

Na rynku niemieckim mimo dalszej niżki w dniu 5. 12. o mk. 6,— na mk. 176,— per 50 kg franko stacja odbiorcza za I gatunek, mk. 159,— per 50 kg franko stacja odbiorcza za II gatunek, mk. 143,— per 50 kg franko stacja odbiorcza za III gatunek popyt bynajmniej się nie polepszył. Czynniki powodujące obecne położenie nadal dominują. Pogarsza nawet sytuację ciągła obawa przed dalszym spadkiem, która nakazuje importerom ostrożność. Również zbliżające się święta

nie stoi o mk. 24,— per 50 kg poniżej notowania roku ubiegłego. Najlepsze gatunki masła bałtyckiego nabyć można o mk. 4,— powyżej oficjalnej ceny berlińskiej, a w ostatniej chwili eksporterzy fińscy obniżyli nawet jeszcze żądania do mk. 175,50 franko Berlin. Ze w takich warunkach kwestja ceny dla masła polskiego przechodzi na drugi plan, a pozostaje już tylko troska o zbyt, jest jasne.

Rynek angielski pozostaje bardzo słaby, co pociągnęło dalsze obniżenie cen za sobą. Duńskie i holenderskie masło notowano o sh 8 wzgl. 6 niżej, ceny masła innego pochodzenia o 2 do 4 sh niżej. Polskie masło uzyskało oficjalnie w dniu 7. 12. sh 150—158 per Cwt loco Londyn, a więc o 2 sh mniej. Poważne wpływy masła kolonialnego w szczególności 80.000 skrzyń z Nowej Zelandji, 51.600 skrzyń z Australji, ca 28.000 skrzyń z Argentyny ciąży na rynku tem bardziej, że w magazynach londyńskich przechowuje się poważne transporty z ubiegłych tygodni, które przy obecnej koniunkturze sprzedaje się wolno i z trudem.

Rynek krajowy słaby przy zniżonych cenach. (Informacje Związku Gosp. Spółdzielni Mleczarskich).

(k) Zmiany na kierowniczych stanowiskach w bankowości polskiej. Dowiadujemy się, że p. Mieczysław Hofman, członek zarządu i dyrektor Banku Związku Sp. Zarobkowych przechodzi do centralnej dyrekcji Banku Handlowego w Warszawie. Czynnici swe dyr. Hofman obejmie w Banku Handlowym z początkiem roku 1930.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań dnia 13. 12. 1929.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagowo dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 696 gr. (118,5 f. v. h.), b) pszenicy 753 gr. (128,0 f. w. h.), c) jęczmienia 673 gr. 114,1 f. w. h.), d) owsa 508 gr. 84,6 w. h.).

„Ceny transakcyjne”

Żyto 330-tonn paryt Poznań 25,45—26,25
Uspokojenie spokojne.

„Ceny orientacyjne”

parytet Poznań

Pszenica 34,50—36,50

Uspokojenie słabe.

Jęczmień przemysłowy 24,00—25,00

Jęczmień browarowy 26,75—29,75

Uspokojenie spokojne.

Owies 20,00—22,00

Uspokojenie słabe.

Maka żytnia wł. work. według urzędowo ustalonego

typu (70%) 39,00

Uspokojenie słabe.

Maka pszenna 65% wł. worka 55,00—59,00

Uspokojenie słabe.

Otreby żytnie 15,75—16,75

Otreby pszenne 18,00—19,00

Rzepak 72,00—76,00

Groch polny 38,00—42,00

Groch Victoria 41,00—48,00

Groch Folgera 40,00—47,00

Ziemniaki fabryczne franco

fabryka za kg. % mączki 0,19

Ogólne uspokojenie spokojne.

Uwagi: Ziemniaki jadalne bez handlu.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urządowe sprawozdanie targowe

Komisji Notowania Cen.

Poznań dnia 13. 12. 1929.

Spędzono wołów 4, buhajów 10, krów 37.

bydła 51, świń 100, cieląt 77, owiec 2,

kóz —, prosiąt — Razem zwierząt 230,

Z powodu małego spędu notowań nie

przeprowadzono.

Jutro, w sobotę, 14 b. m. premjera
doskonałego filmu o sensacyjnym zabarwieniu pod tytułem:

„Szkocki ekspres”

Reżyser: C. Knight. — W głównej roli: Paulina Johnson.
Przedstawienia o godz. 5 — 7 — 9. — Miejsca numerowane.

bpw 1129

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Krwawy potwór z Pieruszc

Jak zwyrodniały Czesław Konieczny wymordował siekierą całą swoją rodzinę

W sprawie potwornej zbrodni w Pieruszcach w pleszewskim dowiadujemy się dodatkowo szeregu szczegółów. W poniedziałek, 2 bm. sąsiedzi Koniecznych, Michał i Franciszek Wosiowie, Stanisław Krzyżostaniak, Antoni Waszak i Jędrzejczak, zamieszkali w odległości 300 m, nad ranem prawie zostali zbudzeni ze snu nagłym krzykiem i pukaniem do okien przez Czesława Koniecznego, który wołał o pomoc, twierdząc, że wymordowano mu wszystkich bliskich. Zerwali się na równe nogi, nawołując, by pobudzić innych celem ścigania bandytów. Było to, jak stwierdziła matka Wosiów, o godzinie 3.30. Prędko zebrał się sąsiedzi w kilku i, w towarzystwie Czesława Koniecznego udali się na miejsce zbrodni. Przy świetle latarni weszli do mieszkania, napotykając się już przy progu na zwłoki Stefana i Marii; dalej leżały w łóżkach trupy matki, siostry Leokadii i brata Jana, wszystkie potwornie zmasakrowane. W stajni, naprzeciw domu mieszkalnego, na tapczanach, leżały zwłoki Michała i Stanisława Koniecznych.

Przerażeni mordercą sąsiedzi nie zwracali nawet uwagi na zachowanie Czesława Koniecznego i nie spostrzeżono też, że był pokrwawiony, nie komentowali też faktu, że zbrodniarz wziął wiszącą w izbie na krześle pokrwawioną płaszcz swój i wyrzucił go na podwórze; nie zauważono, że Stanisław żył jeszcze.

Ktoś z obecnych wspomnieli o potrzebie zawiadomienia policji. Zaprzęto konie i oprócz zbrodniarza pojechał na ochotnika młody Woś, a po drodze zabrali Walentego Janiszewskiego, przyczem Woś pożyty rewolweru od Wiktora Hoffmana. Pytany o szczegóły Czesław K. oświadczył, że gdy wrócił z Zawidowic, na podwórzu usłyszał chrapanie koni. Poszedł więc do stajni, gdzie znalazł pomordowanych braci; pobiegł zatem do mieszkania, by zawiadomić matkę i tu zobaczył tylko trupy. W miarę zbliżania się do policji w Broniszewicach, Konieczny tracił panowanie nad sobą, paląc namiętnie papierosy.

Około godz. 5.30 przybył sołtys i władze śledcze. Wówczas dopiero spostrzeżono, że broczący we krwi Stanisław jeszcze żyje. W pewnym momencie odzyskał on przytomność i powiedział kilka słów o rzekomym napadzie dwu bandytów z Rudy. Było to jednak niewystarczające zeznanie chorej wyobraźni, gdyż wkrótce nieszcześliwy wyzionął ducha. Wypada dodać, że Konieczny polecił jednej z sąsiadek wysłać telegramów do rodziców i wujów.

Gdy władze przystąpiły do badań na miejscu, już w pierwszej chwili zachowanie się Czesława K. zwracało uwagę. W uszach dostrzeżono ślady skrzepłej krwi; dalej pokrwawiona była bielizna i ubranie, w sposób bardzo podejrzany. Sprowadzono go do zwłok, co nie wzruszyło jednak zbrodniarza. Również obszcześciwał go za-

wzięcie pies policyjny „Wilczek“, czworonożny detektyw miał za trudne zadanie, gdyż ślady były już zbyt zatarte. Wobec tych poszlak aresztowano Czesława K.

Zbrodniarz przeczył uporczywie i dopiero następnego dnia przyznał się do wszystkiego. Twierdził, że zamordował wszystkich siekierą, którą wrzucił do studni — bez powodu; że działał pod wpływem jakiegoś szatańskiego szału. Zrazu nie pamiętał rzekomo szczegółów, a później opisał je z drobniągą dokładnością.

Około godz. 3 — zeznawał — wrócił z Zawidowic, gdzie był po raz pierwszy w konkurach w towarzystwie kuzyna upatrzonej przez siebie dziewczyny. W drodze kupił cukierków. Na podwórzu rzucił rower o plot; gdy zapukał, otworzyła mu siostra Marianna. Wszedł do mieszkania, a jego przybicie zbudziło domowników. Matce dał cukierki, które rozdzieliła, rzucając je na łóżka dzieci. W rozmowie podkpiwano na temat jego swatów w Zawidowicach; wówczas zrzucił płaszcz i kapelusz, poczem poszedł do kuchni, gdzie siostra dała mu kawy. Wkrótce wyszedł na podwórze i tu opowiadał go szal; porwał siekierę i pobiegł w stronę mieszkania w chwili, gdy siostra Marianna szła by zasunąć zaporę drzwi wchodowych, przyczem ciął nieszczęśliwą tak, że padła, obalając piec żelazny. Na jej straszny krzyk wybiegli momentalnie brat Stefan, który legł zaraz pod ciężem siekiery. Potem doskoczył potworny zbrodniarz do łóżka zdrętwiałej z przeżenienia matki i zarażał ją; ten sam los spotkał najmłodszą siostrę Leokadię, śpiącą obok matki. Zerwał się z łóżka ostatni z żyjących jeszcze w mieszkaniu brat i spojrzawszy na Czesława tak przerażonym wzrokiem, że zbrodniarz zawałał się przez moment, opuszczając siekierę; ale i ten padł pod razem morderczego narzędzia. Przy odwracaniu się zbrodniarz potracił stół, że wypadła szuflada z papierami, które pozbierał i wsunął z powrotem szufladę. Leżące na podłodze w przedśmiertnych drgawkach ciała uderzył z wyrodniałe kilkakrotnie ostrzem siekiery i wychodząc toporzykiem zwałił ze stołu lampę gasząc ją. Na podwórzu potwór obmył się, zabierając miednicę z mieszkania i wylał wodę na śmietnik. Następnie pobiegł do stajni, zapalił zapałkę, by zobaczyć pozycję śpiących braci, gasząc ją wrzuceniem do wiadra z wodą. Najpierw zarażał Stanisława, a następnie Michała, o którym wiedział, iż ma twarde sen. Charchąc go w przedśmiertnym skurczu Stanisława „uciszył“ zbrodniarz kilku uderzeniami siekiery.

Po dokonaniu tych potwornych czynów wrzucił siekierę do studni i zbudził sąsiadów w podany już sposób.

Tak się przedstawia dzieje tego mroźnego krew w żyłach mordu potwora z Pieruszc. (k)

Pod zarzutem podpalenia

aresztowano właściciela młyna w Gnieźnie

Nasz korespondent gnieźnieński (br.) telefonuje:

W związku z pożarem młyna parowego w Gnieźnie, dowiadujemy się, że w czwartek wieczorem policja ujęła z polecenia sędziego śledczego właściciela tego młyna p. Leona Foltynowicza i odstawiła go do więzienia sądowego w Gnieźnie.

Okoliczności, które skłoniły władze do aresztowania są następujące: w ostatnich dniach zachodził Foltynowicz do głównej kasy przy magistracie, dopytując się rendanta, czy sprawa jego z uregulowaniem dodatkowej premii za rok 1926 jest załatwiona w Krajowym Ubezpieczeniu Ogniem i czy może otrzymać odnośne pokwitowanie. Rendant odpowiedział, że pokrycie na powyższą sumę ma już w kasie i w tych dniach prześle kwotę do Poznania. Premję miał regulować Foltynowicz. Na dzień przed pożarem w godzinach popołudniowych przybył ponownie Foltynowicz do głównej kasy, upewniając się co do uregulowania tej premji i domagając się kwitu na wpłaconą kwotę, gdyż twierdził, że

jest mu potrzebny, bowiem na drugi dzień t. j. w czwartek wyjeżdża do Poznania.

Z tego tytułu władze nabrały przekonania, że ogień został umyślnie podłożony, wobec czego w godzinach wieczornych Foltynowicza osadzono w areszcie.

Katastrofa lotnicza

Kap.-pilot Moszczeński poniósł śmierć, — mechanik ciężko ranny

Nasz korespondent donosi:

Strasza katastrofa lotnicza wydarzyła się w czwartek około godz. 3.15 na lotnisku w Toruniu.

Z Warszawy wystartowali w drogę powrotną do Bydgoszczy kpt. pilot Moszczeński wraz z mechanikiem st. szeregowcem Musylem na samolocie typu Breguet XIV. Całą drogę lecieli pod wiatr, aż wreszcie pod Toruniem zetknęli się z silną wichurą. Z tej też przyczyny, a poza tem i dla braku benzyny postanowili lądować już na lotnisku toruńskim. Samolot zawadził jednak o drzewo i runął na ziemię, rozstraskując się niemal w drobne kawałki. Kpt. pilot Moszczeński poniósł śmierć na miejscu, mechanik Musyl zaś połamał sobie ręce i nogi

Sp. kpt. pilot Moszczeński był komendantem warsztatu Centr. szkoły mechanicznych lotniczych L. O. P. P. i wykładowcą tegoż zakładu. Dziwnym zbiegiem okoliczności otrzymał mechanik w chwili, gdy uległ katastrofie, awans na kaprala.

KALENDARZYK

Piątek, 13 grudnia 1929.

Słońce: wschód 7.54 — zachód 15.38 — długość dnia 7 godzin 44 min.
Księżyc: wschód 13.38 — zachód 3.48 — przed pełnią.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Piątek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka plus 5 st. Cels. Pochmurno. Wiatr zachodni. Ciśnienie atmosferyczne niskie 746 milimetrów. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 9 st. C., najniższa plus 4 st. C. — Ilość opadu 7 milimetrów.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodn. plus 0,36 m.

Kal. rz.-kat.: Lucja P. i M. — jutro Izydor B.

Kal. słow.: Władysław — jutro Sławibor.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, St. Rynek 37 — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31. — Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ulica Mickiewicza 22.

Łazarz: Apteka Łazarska, ulica Małeckie go 26.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61
W innych dzielnicach apteki tam się znajdujące.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ul. Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

WYKŁADY

— * **Rozwój lotnictwa po wojnie światowej i obecne jego zastosowanie.** Wykład na powyższy temat wygłosi p. kpt. Berezowski z 3 pułku lotniczego 15 bm o godz. 17 w małej sali Królowej Jadwigi. Aleje Marcinkowskiego 1. Wstęp wolny. Równocześnie odbędzie się zebranie konstytucyjne 136 Koła L. O. P. P. pod nazwą Koło im. Tadeusza Kościuszki.

— * **Harcerko, Harcerzu! Jamboree!** — Oto tytuł ciekawego wykładu, ilustrującego wrażenia z pobytu reprezentacji harcerstwa polskiego na światowym zlocie skautowym 56 narodów w Anglii. Urządza go V. Pozn. Druż. Harc. w niedzielę, dnia 15 bm. o godzinie 15.30 w auli szkoły, św. Marcina 35.

— * **Walka z alkoholizmem.** Dnia 14 bm. o godzinie 18 dr. Wroczyński, naczelny lekarz stoł. miasta Warszawy, b. dyr. Departamentu Służby Zdrowia w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, wygłosi wykład z zakresu medycyny społecznej na temat: „Walka z alkoholizmem, z chorobami wenerycznymi i organizacja publicznej służby zdrowia”. Wykład odbędzie się w sali Śniadeckich w Collegium Medicum.

KRONIKA FILMOWA

— * **Pat i Patachon** nawet w „obliczu śmierci“ nie traci humoru i bawi publiczność do rozpuku. Premjera tego arcywesołego filmu odbędzie się w niedzielę, dnia 15 bm. w Domu Katolickim na Śródcie (tramwaj nr. 2) o godz. 4, 6 i 8 wieczorem. Bilety po 50 gr, 75 gr i 1 zł wcześniej nabywać można w biurze parafji archikatedralnej. Czysty dochód przeznaczają się na wykończenie wieży kościoła św. Małgorzaty.

WIECZORY, KONCERTY

— * **Koncert.** Staraniem Polskiego Zw. Mandolinistów z siedzibą w Poznaniu odbędzie się w niedzielę d. 15 bm. o godzinie 8 wiecz. w Auli Uniwersytetu Pozn. koncert orkiestr mandolinowych w wykonaniu wszystkich Klubów Mandolinistów Poznańskich, oraz z współudziałem słynnego solisty p. Leona Sawickiego, byłego ucznia mistrzów włoskich. W programie utwory wybitnych kompozytorów. Bilety wcześniej do nabycia w składzie cygar p. Szrejbrovskiego, ul. Gwarna 20, telef. 56-38.

WYSTAWY

— * **Wystawa kanarków.** W dniach od 22 do 24 grudnia rb. odbędzie się staraniem Poznańskiego Klubu Hodowców Kanarków na wielkiej sali Gospody Polskiej (Dom Akademicki), św. Marcina 40, wielka wystawa kanarków oraz przyborów do hodowli i żeru, która w tym roku — jak z dotychczas ogłoszonych ekspozycji wynika — przedstawia się bardzo okazale. Zarząd Towarzystwa, zachęcony poparciem oraz wielkim zainteresowaniem społeczeństwa na zeszłorocznej wystawie, pomimo trudnych warunków stara się o to, aby wystawa i w tym roku wypadła okazale. Dla wystawców Towarzystwo wyznaczyło znaczną ilość medali i dyplomów, zaś dla publiczności — loterię fantową.

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Wyższa Szkoła Pielęgniarek i Higienistek P. O. K.** w Poznaniu, Grottera nr. 5, rozpoczyna nowy kurs w lutym

1930 r. Przyjmuje się kandydatki z conajmniej 6-klasowym wykształceniem gimnazjalnym. Prospekty na życzenie wysła Dyrekcja Szkoły.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Dziesięciolecie Polskiego Tow. Graficznego w Poznaniu.** Dnia 13 grudnia 1919 r. grono drukarzy, dawniejszych członków niemieckiego „Fachvereinu“, założyło w Poznaniu „Polskie Tow. Graficzne“, które właśnie w bież. miesiącu obchodzi 10-lecie swego istnienia. Pierwszym prezesem P. T. G. był p. J. Kuglin, obecnie dyrektor Drukarni Rolniczej („Poradnik Gospodarski“). Czynności zarządu w tej chwili sprawują pp.: Icazowski — prezes, Otulakowski — sekretarz, Tomyślak — skarbnik, Moller — bibliotekarz. P. T. G. ma za sobą owocną działalność dla dobra i rozwoju polskiej sztuki graficznej. Zasłużone Tow. wydaje własny organ fachowy — naukowy p. t.: „Technika Graficzna“. — Z okazji 10-lecia odbędzie się w niedzielę, dn. 15 bm. uroczysty obchód połączony z otwarciem wystawy poglądowo - graficznej. Wystawę można będzie zwiedzać od godz. 12—18 w salach „Koła Seniorów“, Aleje Marcinkowskiego 26 (drugi dom ogrodowy, drugie piętro). Wstęp bezpłatny.

— * **Wycieczka do Włoch.** Stow. Urzędników Miejskich w Poznaniu organizuje w maju przyszłego roku 21-dniową wycieczkę do Włoch. W wycieczce biorą udział urzędnicy samorządowi z Wielkopolski i Pomorza, a w miarę wolnych miejsc urzędnicy państwowi oraz osoby wolnych zawodów. Wyjazd wycieczki nastąpi z Poznania via Katowice — Wiedeń do Wenecji, pobyt w Wenecji 3 dni, we Florencji również 3 dni, w Rzymie i Pizie razem 6 dni, w Neapolu 2 dni, w Genui 1 dzień, w Medjolanie 1 dzień, nad jeziorem Como 2 dni — poczem powrót przez Zurych — Berlin do Poznania. — Koszta dla 1 osoby wynoszą: w klasie III — 925 zł, w klasie II — 1235 zł, w klasie I — 1370 zł. Prospekty i formularze zgłoszeń wysłała Komitet wycieczki, Poznań, ul. Grobla 13, I ptr. Termin zgłoszeń upływa 30 grudnia 1929 r.

— * **Zarząd Drogowy pow. poznański.** go przystępuje do uruchomienia robót o kolo odnowienia powłoki tłuczniowej na drodze państwowej Poznań — Nakło nr. 17/8. w odcinku Gołęczewo od km. 17,261 do 18,644. — Wykonywanie odnośnych prac przypuszczalnie trwać będzie od 12 do 31 grudnia 1929 r. W związku z tem ruch kołowy na wspomnianej przestrzeni musi w podanym wyżej czasie przesie odbywać się na łatówce, — będzie więc nieco utrudniony.

KRONIKA MIEJSKOWA

— * **Byskawica w grudniu.** Początek tegorocznej zimy obfituje w dziwne zjawiska. Niemal codziennie przynoszą nam do redakcji chrabąszcze, motyle, kwiaty drzew owocowych i t. d. W dniu wczorajszym stroną południową na północ przeszyła nad Poznaniem w godzinach popołudniowych burza, połączona z silnym wichrem, deszczem i błyskawicami. Przesadni ludzie twierdzą, że to zły znak. — Przyszły rok ma być bardzo ciężki. (tr)

— * **P. Wojciech Kaźmierczak**, mieszkający w Niegolewie pow. grodzkiego prosi nas o zaznaczenie, że poza nazwiskiem i imieniem nie ma nic wspólnego z osobnikiem, który skradł kwiaty ze składu p. Skrzypczaka przy ul. Grunwaldzkiej.

— * **Ostrzeżenie.** Już kilkakrotnie stwierdzono nielegalne kwesty, urządzone przez Towarzystwa wzgl. osoby. Ponieważ szczególnie w okresie gwiazdkowym należy się liczyć z wypadkami nielegalnego kwestowania, Miejski Urząd Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego zwraca uwagę, że osoby, zbierające składki pieniężne wzgl. fanty na terenie miasta Poznania winny okazać się następującymi dokumentami:

1) Zezwolenie władzy i to: Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, względnie Urzędu Wojewódzkiego Poznańskiego lub Miejskiego Urzędu Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego w Poznaniu.

2) Upoważnienie instytucji wzgl. towarzystwa, na rzecz których zebrane składki wpływają.

3) Ważnym wykazem osobistym z fotografią.

4) Listą składkową ponumerowaną i zatwierdzoną przez władzę policyjną.

O ile zbiera się składki za pomocą oszki, to puszką winna być opieczętowana w ten sposób, aby osoba niepowołana nie mogła puszkę otworzyć bez naruszenia pieczęci.

Natomiast osoby, które sprzedają

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Kobieta“.
Aurora: „Szakale stepów“ z Tomiem Mixem.

Bajka: „Pancernik Atlantic“.
Casino: „Ostatni rozkaz“.
Colosseum: „Miłość i sport“.
Corso: „Panika“.
Edison: „Ostatni monarcha“.
Kapitol: „Niewolnica Alacha“.
Metropolis: „Kobieta na księż“.
Odeon: „Alraune“.
Renaissance: „Syn nieba“.
Słońce: „Asfalt“.
Stylowe: „Nowe życie“.
Wilsona: „Awantura arabska“.

losy loterii fantowej, winne okazać się zezwoleniem Generalnej Dyrekcji Loterii Państwowej w Warszawie względnie Wielkopolskiej Izby Skarbowej w Poznaniu i osobnym zezwoleniem na sprzedaż odnosno władzy administracyjnej.

— **Poświęcenie przedsiębiorstwa.** W tych dniach ukończono przebudowę sklepu przy ul. Gwarnej 10, wyrobów cukierkowych i czekoladowych pod firmą Bracia Miethe, której właścicielem jest znany i rzutki przemysłowiec p. M. Kaczmarek. Wnętrze urządzono wzorowo, pod względem architektonicznym, estetycznym i higienicznym. Prace artystyczne — stolarskie wykonała znana firma Sroczyński, wywiązując się doskonale ze swego zadania, a nowoczesne instalacje świetlne przeprowadziła udatnie firma „Elektron” w Poznaniu; zastosowano neonowe kolorowe połączenie z oświetleniem rurkowym. We czwartek kuzyn właściciela ks. prob. Dolaciński z łowca w obecności ks. wikariusza Krajewskiego z par. św. Marcina, przedstawicielei miejscowej prasy i gości dokonał poświęcenia zakładu. W serdecznych słowach wypowiedzieli życzenia na miejscu ks. prob. Dolaciński i przedstawiciel Zw. Tow. Kup. p. Szczepański. W czasie śniadania w „Palais Royal” toastowali na pomyślność przedsiębiorstwa pp.: Szczepański, ks. prob. Dolaciński, radca Berkan, przedstawiciel prasy zamiejscowej red. St. Kunz, p. Zygmunt Warczyński i red. Klawiter. Liczne życzenia dały dowód pełnego uznania dla właściciela, do których ze swej strony się dołączamy, przesyłając staropolskie „Szczęść Boże!” (k)

— **Dzień Matki w parafii jeżyckiej.** Obchód ten odbył się z inicjatywy Tow. Panien „Oświata” par. św. Florjana. Po nabożeństwie w kościele o godz. 8.30 — po południu o godz. 17 odbyła się uroczystość w szalenie wypełnionej salce parafialnej. Podniosłe przemówienie okolicznościowe wygłosiła znana działaczka narodowa i społeczna p. pulk. Krzyżagórska. Do uroczystości przyczynili się występy chóru Stowarzyszenia Panien „Oświata”, przygotowane pod kierunkiem p. Ziętkówny, wreszcie deklamacje okolicznościowe, wypowiedziane z przejęciem przez członkinie Stowarzyszenia. — Miłe wrażenie wywarła na zebranych odegrana sztuczka p. t. „Św. Germana”. — Całość zakończyły: wesoły monolog, oberek i krakowiak, odtańczony dziarsko przez doskonale przygotowany zespół dzieci. (k)

— **Z okazji 300-lecia urodzin króla Jana Sobieskiego** odbyło Tow. Przemysłowców „Sobieski” na Śródmieście uroczystościowe posiedzenie, na którym sala mimo niepełności była wypełniona do ostatniego miejsca. Przewodniczył wiceprezes p. Matuszewski. Zgromadzeni uczcili przez powstanie pamięć zmarłego członka Pawła Roehra, poczem po przyjęciu na członków kandydatów M. Jaruchowskiego i Fr. Nowickiego ogłoszono, że jest płatny 107 wypadek i wezwano ze względu na zbliżający się koniec roku do uregulowania składek. Jak zwykle, Towarzystwo urządzi 23 bm. dla wdów i sierót po zmarłych członkach gwiazdkę, na której obecny będzie ks. biskup Dymek. Zgłoszenia przyjmuje zarząd do 18 bm. Dnia 28 bm. organizuje się zabawę w ogrodzie zoologicznym. Z kolei przystąpiono do właściwej uroczystości. Wiceprezes Matuszewski scharakteryzował postać bohatera króla, poczem po deklamacji Kolo śpiewu pod kierunkiem p. Siedlewskiego wykonał utwór „Jutrzenka” a p. Olejniczakówna oddeklamowała „Koncert Jan-kiela”. Po śpiewach wygłosił red. J. Her-niczek odczyt, w którym w barwny sposób zilustrował życie i czyny króla — rycerza. Przemówienie zgromadzeni wysłuchali z wielkim zainteresowaniem, dając prelegenta hucznymi oklaskami. — Odsłupianiem „Boże coś Polskę” zamknięto podniosłą uroczystość. (z)

KRONIKA POLICYJNA

— **Ujęcie złodziei.** W sprawie kradzieży na szkodę 12. drużyny harcerek z ogniska przy ul. Borej 16, ujęto Franciszkę Nadolińską, bez stałego miejsca zamieszkania. Odstawiono go do sądu grodzkiego. — W sprawie kradzieży na szkodę Franciszki Niemirowej, zam. przy ul. Krauthofera 9, ujęto Józefa Kordeleckiego, bez mieszkania. (z)

— **Sprzeniewierzenie.** Nikodem Tritt, zamieszkały w Buku, przytrzymany został za sprzeniewierzenie 600 zł. (z)

— **Pijawk w roli urzędnika kryminalnego.** Kierownik cukierni Raczyńskiego przy Al. Marcinkowskiego doniósł, że pewien osobnik zamierzał w lokalu cechę na 19 zł, której nie chciał zapłacić, przedstawiając się za urzędnika kryminalnego. Wymienionego doprowadzono do Komisariatu, gdzie okazało się, że jest nim Ewaryst Karasiński, zam. przy ul. Podgórnej 12 b, bez zajęcia. Wymienionego osadzono w areszcie policyjnym, albowiem był w stanie podchmielonym. (z)

— **Ukarano za opilstwo 7 osób.** za włóczęgostwo 1, za zakłócenie spokoju publicznego 4, za przekroczenie przepisów policyjnych 32, za niestawienie się do zapisu w liście poborowych 48, za nieprzedstawienie świadectwa do wszczęcia przeciw ospie 56 (z)

— **Kradzieże i włamania.** W lokalu „Elite” przy Starym Rynku 51 skradziono z kieszeni p. Józefowi Miodowiczowi, zam. w Słupcu pow. Poznań 700 zł. — Do mieszkania Edwarda Tessara przy ul. Poplińskich 1a włamali się złodzieje przy pomocy podobionych kluczy i skradli

plaszcz, ubrania męskie oraz koldrę, łącznej wartości 500 zł. — P. Agnieszka Płuciennik, zam. przy ul. Podgórnej 4 doniosła, że do jej mieszkania wszedł nieznaną osobnik przez otwarte okno i skradł damski zegarek, plaszcz damski oraz inne drobne rzeczy, ogólnej wartości 450 złotych. (z)

KRONIKA SĄDOWA

— **Wznowiona rozprawa.** Przed IV wydziałem karnym rozpoczęła się w dniu 6 bm. rozprawa przeciw Czesławowi Faferkowi i towarzyszą, oskarżonym o zbrodnię morderstwa, ciężkiego urazu cielesnego i napadu rabunkowego. Ze względu na powołanie dalszych świadków, odroczone rozprawę do dnia dzisiejszego. — Wyrok zapadnie prawdopodobnie dziś w godzinach wieczornych. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Upadł ze schodów w Zdziechowcie w pow. gnieźnieńskim** restaurator Karol Pitschke, łamiąc kręgosłup. Obrażenia były tak ciężkie, że P. zmarł następnego dnia. (k)

— **Włamanie się w Wilanowie** w powiecie szubińskim do mieszkania nauczyciela Edmunda Szwarca. Złoczyńcy splądrowali mieszkanie, oprócz pokoju sypialnego, w którym spoczywali domownicy, zabierając zastawy stołowe z al-paki posrebrzane, skrzypce, pościel, bieliznę, garderobę i obuwie, wartości około 2 tys. zł. Włamywacze zdołali uciec niepoznani. (k)

— **Włamanie do urzędu pocztowego.** Zuchwałego włamanie dokonano w nocy na 11 bm. do urzędu pocztowego w Mosinie. Nieznani włamywacze, prawdopodobnie w poszukiwaniu za pieniędzmi, porozbijali szafki i porozrzucali różne papiery, zabierając rower. Skradziony rower jest marki „Duerkopp” nr. 0123 559, nr. pocztowy 140, nr. rejestracyjny 3651. (k)

— **Zakłócenie spokoju w kościele.** W Gnieźnie przytrzymał w dniu 10 b. m. niejakiemu Tadeuszowi Lewickiemu z Gniezna, który podczas nabożeństwa w kościele św. Wawrzyńca w Gnieźnie zakłócił spokój, wywołując publiczne zgorszenie. Jak się okazało, Lewicki wszedł do kościoła w stanie nietrzeźwym. (k)

— **Kradzieże na jarmarku we Wrzesznie.** Na jarmarku we Wrzesznie w dniu 11 bm. przytrzymał na gorącym uczynku kradzieży towarów ze straganu robotników Tomasza Stangerskiego z Olszowa i Jana Stangerskiego z Mikuszewa. — W tym samym dniu ze składu Wilgockiego skradziono towary ubraniowe wartości około 800 zł. W związku z kradzieżą aresztowano Apolonję Czajewską z Poznania. (k)

Jakto?!

Pan nie abonuje jeszcze „Wielkopolskiej Ilustracji”? To źle!

Niechaj Pan zaraz zażąda bezpłatnego egzemplarza okazowego od Administracji w Poznaniu, św. Marcin 70.

JARMARKI

— **Jarmark w Klecku** na bydło i konie odbędzie się 16 bm.

— **Jarmark na konie, bydło, świnię i towary kramne** odbędzie się w Jutrosinie w czwartek, dnia 19 bm.

Z WIELKOPOLSKI

— **Gniezno.** (Komitet Popierania Wytwórczości Krajowej.) Ostatnio odbyło się w sali Hotelu Europejskiego zebranie propagandowe, które zajął p. Bolesław Kasprzowicz. Referaty wygłosili pp. Czesław Szafranek, Helena Kaschówna i dyr. Śmielecki. Rezolucję przyjęto jednogłośnie. Propagandę uliczną przeprowadzili członkowie Ak. Koła Gnieźniana.

— **(Z Sodalicji Marjańskiej Pań.)** W związku z 75-leciem Niepokalanego Poczęcia urządziła Sodalicja Marjańska Pań w sali Hotelu Europejskiego uroczysty obchód. Słowo wstępne wygłosił ks. dziekan Zabłocki. Referat p. tyt. „Dogmat Niepokalanego Poczęcia N. M. Panny” wygłosił ks. regens Kowal. Dalszą część programu składała się ze śpiewu „Ecce Dominus” Nowowiejskiego, wykonanego przez chór farny. Deklamację „Wam Sodalis!” wygłosiła p. Domkówna. Wspólnym śpiewem „Serdeczna Matko” zakończyła się podniosła uroczystość. (br)

— **Inowrocław.** (Piękny czyn Tow. Zjedn. Przemysłowców.) Na ostatnim zebraniu Tow. Zjednoczonych Przemysłowców omówiono sprawę przekazania 930 książek Bibliotece Publicznej. Książki oddaje się na przeciąg 5 lat, a członkowie Tow. Zjedn. Przemysł. będą korzystali bezpłatnie z księgozbioru Biblioteki Publicznej. Wszyscy członkowie Tow. Zjedn. Przemysłowców postanowili zapisać się również na członków Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej.

— **(Z cechu rzeźnickiego.)** Na wtorkowym zebraniu Cechu rzeźnickiego omawiano m. i. statut Tow. Ubezpieczeniowe-

go, dotyczący strat, powstałych skutkiem zakwestjonowania bydła lub trzody po uboju. Dyskutowano również nad sprawą urzędzenia drugiej taniej jatki. W końcu wybrano delegatów na wiec, zwołany do Poznania na dzień 16 bm. przez Zw. Okr. Cechów Rzeźnickich. Na wiecu tym mają być omawiane sprawy nadmiernych podatków obrotowych i dochodowych. Przeznaczono 50 zł na gwiazdkę dla biednych m. Inowrocławia.

— **(Wystawa harcerska.)** Zarząd miejscowego Koła Przyjaciół Harcerstwa urządzi w 14 i 15 bm. „Dzień Harcerski” z okazji 15-lecia istnienia harcerstwa na Kujawach. Dnia 14 bm. w południe odbędzie się otwarcie wystawy prac harcerskich w salach hotelu „Basta”.

— **(Z Tow. Czeladzi Rzemieślniczej.)** Na ostatnim walnym zebraniu Tow. Czeladzi Rzemieślniczej wybrano nowy zarząd w składzie: p. Kolczyński — prezes, p. Smyka — wiceprezes, p. Kempny — sekretarz, p. Długolecki — zastępca sekretarza i p. Słomiński — rewizor kasy.

— **(Wzrost bezrobocia.)** Notowano u nas obecnie 490 bezrobotnych; 55 osób pobiera zasiłek z Funduszu Bezrobocia.

— **(Dni przeciwgruźlicze.)** Z racji t. zw. „Dni przeciwgruźliczych”, urządzanych staraniem Polskiego Zw. Przeciwgruźliczego, odbywa się sprzedaż znaczków oraz odczyty propagandowe w szkołach. Dnia 15 bm. o godz. 17 dr. Graczykowski wygłosi odczyt o gruźlicy w sali Parku Miejskiego. Wejście bezpłatne. (em)

— **Bydgoszcz.** (Aresztowania.) W wyniku dochodzeń prowadzonych w sprawie włamania dokonanego u Bronisława Kaczyńskiego i Józefa Salaka w Czarńowie w pow. bydgoskim okazało się, iż sprawcami kradzieży są 25-letni Michał Tobiasz, 26-letni Bernard Dymakowski i 26-letni Mateusz Słaby, wszyscy z Bydgoszczy. Winnych odstawiono do więzienia sądowego w Bydgoszczy. (k)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: A. P. Pobiedziska za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 5 zł; — J. Kubiacykówna z podziękowaniem za otrzymane łaski 5 zł; — A. R. z podziękowaniem za otrzymaną łaskę z prośbą o dalszą opiekę 5 zł; — G. M. z prośbą o zdrowie i lepsze powodzenie 2 zł; — J. O. o zdrowie dla syna 5 zł; — razem z poprzednio pokwitów 748,45 zł.

Na ubogich m. Poznania: Inż. E. W. 25 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 365,20 zł.

Na tanie kuchnie dla biednych m. Poznania: N. N. 50 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 120 zł.

Na chleb św. Antoniego: 131,25 zł wypłacono dnia 12. 12. 29 Siostrze Henryce.

Na zakład Siostr św. Józefa: 10 zł wypłacono dnia 12. 12. 29. Siostrze Henryce.

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, w piątek „Madame Pompadour”. W sobotę, 14 bm. stałe wyprzedana „Hrabina Marica” z p. Grabowską. W niedzielę, 15 bm. o godz. 15 po cenach znizowanych „Skowronek” z pp. Fontanówną, Karską, Nochowicz, Folańskim, Sendekim i Wiśniewskim. Kapelmistrz p. Tyllja. Wieczorem „Casanova” Różyckiego z pp.: Fedyczkowską i Drabikiem w głównych partjach. W poniedziałek 16 bm. operetka Falla „Księżniczka dolarów” z p. Grabowską w partji tytułowej. We wtorek, 17 bm. pod kierunkiem kapelmistrza p. Tyllji „Dama pikowa”, w partji Lizy po

Przez szybkie

O prezentacji

Miałem raz takie zabawne zdarzenie. Siedziemy sobie w kawiarni z dwoma znajomymi. Do naszego stolika podchodzi jakiś „zlekka mocno” zawiany pan i rozpoczyna konwersację. Jak się okazuje, jest to znajomy moich towarzyszy.

Po jakimś czasie jegomość, patrząc na mnie badawczo mętnym wzrokiem, zauważa:

— My się, zdaje się, nie znamy?

— Nie nie szkodzi! — pospieszam uspokoić jego skrupuły.

Jegomość wstaje, wyciąga do mnie rękę przez stół i mówi:

— Kohn!

— Nawzajem! — odpowiadam uspokajająco.

Jegomość obraża się. Nie podoba mu się moje bardzo zabawne nazwisko i ma do mnie pretensje, że nie wierzę w jego Kohna.

Mniejsza z tem, ile przyjemnych rzeczy sobie powiedzieliśmy. Nie chodzi o to. Nie chodzi mi również o wygłaszanie prelekcji o dobrym tonie. To już kompetencja Rościszewskiego. Zresztą jesteśmy, Polacy, słynni z grzeczności. Tak twierdzą ci cudzoziemcy, którzy poznali nasze salony. Ale, bądźmy szczerzy, czy ta nasza uprzejmość i do-

raz pierwszy wystąpi p. Bojar-Przemieniecka, Hermana śpiewa p. Perkowicz.

Premjera operetki „Kryśka Leśniczan-ka” odbędzie się w czwartek; w tytułowej partji wystąpi p. Fontanówna.

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś przedstawienie tylko dla wojskowych i ich rodzin. Odegrana będzie pełna humoru komedia Dunin-Markiewicza i M. Fijałkowskiego „Miłość czy pieśń”. W sobotę i w niedzielę wieczorem lekka komedia Hennequina i Coolusa „Królowa Biarritz”, która zdobyła pełny sukces a to dzięki swej komicznej treści i pierwszorzędnemu wykonaniu. Wielką atrakcją są toalety naszych artystek według ostatnich żurnali paryskich. W niedzielę po południu po cenach znizowanych wyborna komedia Dunin - Markiewicza i M. Fijałkowskiego „Miłość czy pieśń”.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś, w piątek sensacyjna sztuka p. t. „Niezwyczajny seans” z gościnnym występem znakomitego artysty p. K. Justiana. Sztuka ta obiegła wszystkie sceny Europy, odnosząc wszędzie niebywałe sukcesy. P. Justian kreuje postać inspektora policji z tak niezrównaną maestrią, że publiczność nagradza go frenetycznymi oklaskami przy otwartej kurtynie. W sobotę i niedzielę znakomita komedia Pagnola p. t. „Pan Topaz” (wielkie A. B. C.) z gościnnym występem p. Justiana w roli Topaza, profesora etyki. Kreacja ta — to jedna z najlepszych naszego znakomitego gościa.

W niedzielę popoł. o godz. 3.30 Św. Mikołaj zaprasza dziecięcki do Teatru Nowego na przepiękną bajeczkę o „Królownie Śnieżce i siedmiu karłach”, a jeśli będziecie bardzo grzeczni, to ofiaruję wam miłe upominki. Rodziców, chcących obdarzyć swe maleństwa, uprasza się o wcześniejsze składanie paczek w kancelarii teatru.

Teatr Wielki

DZIŚ — „Madame Pompadour”, operetka Falla.
Sobota, 14. 12. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.
Niedziela, 15. 12. o godz. 15 „Skowronek”, operetka Lehara. (Ceny znizowane).
Niedziela, 15. 12. wieczorem „Casanova”, opera komiczna Różyckiego.
Poniedziałek, 16. 12. „Księżniczka dolarów”, operetka Falla.
Wtorek, 17. 12. „Dama pikowa”, opera Czajkowskiego.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie.
Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Polski

DZIŚ — „Miłość czy pieśń”.
Sobota, 14. 12. „Królowa Biarritz”.
Niedziela, 15. 12. o godz. 15 „Miłość czy pieśń”. (Ceny znizowane).
Niedziela, 15. 12. wieczorem „Królowa Biarritz”.
Poniedziałek, 16. 12. po raz 125 „Mama do wzięcia”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Niezwyczajny seans”. — Występ K. Justiana.
Sobota, 14. 12. „Pan Topaz” (Wielkie A. B. C.). Występ K. Justiana.
Niedziela, 15. 12. o godz. 3.30 po poł. „Królowa Śnieżka i siedmiu karłów”. — Św. Mikołaj!
Niedziela, 15. 12. wiecz. „Pan Topaz”. — Występ K. Justiana.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarińskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

bre maniery wychodzą z nami z salo-nów.

Takie mamy dziwne przesady, że grzeczność i dobre maniery obowiązują nas tylko w towarzystwie i dla ludzi, którym byliśmy zaprezentowani. Po wyjściu z salonu zapominamy o przepi-sach dobrego tonu i często dla ludzi przypadkowo spotkanych jesteśmy, że-by delikatnie powiedzieć, trochę źle wy-chowani.

Jakże różnym jest nasz stosunek do panienki, spotkanej w towarzystwie, od stosunku do panienki, która ekspedjuje nas w sklepie, na poczcie, czy w innej instytucji. Tam jesteśmy uprzejmi i nadskakujący, tutaj opryskliwi, źli i po-krzykujący. A różnica wynika stąd, że jednej przedstawiono nas ze wszystkimi ceremoniami, a drugiej — nie za-prezentował nas nikt.

Nie wiem, co mówi o tem kodeks światowy, ale, myślę, że dobrze to o na-szej grzeczności nie świadczy.

Znam pana, który obraża się, gdy go nazwać „szanownym”, albo „laskawym panem”, bo to jest w złym tonie, a który przez telefon nagał mi takich miłych słów, że mi uszy spuchły. A wszystko dlatego, że mu nie byłem przez tenże telefon przedstawiony.

Tak się mówi, ale prezentacja we-dług reguł światowych, to jednak bar-dzo ważna, a dla wielu o obowiązku grzeczności decydująca rzecz.

X. Awery.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

O CZEM NAM MÓWIĄ PIECZĘCIE?

Podpis i pieczęć — Dzisiejsze surogaty — W Rzymie — Co to jest bulla? — Notariusze pochodzą z Włoch — Tron i król — Na wosku — Jak było w Polsce? — Pieczęć Rychezy — Najstarsza mamy w Poznaniu — U nas król był ważniejszy — Arcydzieło w naszym archiwum — Pieczęć miasta Poznania — Niech żyje „Dauerstempelkissen“!

Dwa są sposoby uwierzytelniania pism i aktów, są to: podpis i pieczęć. W dzisiejszych czasach, odznaczających się rozpowszechnieniem znajomości pisma wśród najszerszych warstw, uzyskał podpis bezwzględnie przewagę nad pieczęcią. Powszechnie używana dzisiaj obok podpisu pieczęć tuszowa, wyciskana na aktach gumowym stemplem, osmarowanym niebieskim tuszem z poduszki stempłowej (t. zw. „Dauerstempelkissen“), jest lichym surogatem dawnej na jedwabnych sznurach wiszącej pieczęci woskowej, posiadającej nieraz wielką wartość artystyczną.

Ten charakterystyczny antagonizm między indywidualnym pismem a pieczęcią rozstrzygał o jej znaczeniu i rozwoju od najdawniejszych czasów. Nic więc dziwnego, że w starożytnym Rzymie wobec szeroko rozpowszechnionej znajomości pisma odgrywała pieczęć tylko drugorzędą rolę. Tak pozostało we Włoszech i później.

Do znaczenia doszła tam pieczęć u panujących, a przede wszystkim w kancelarii papieskiej, skąd już od najdawniejszych czasów wychodziły papyruse i pergaminowe przywileje opatrzone ołowianą pieczęcią, t. zw. bullą, z wyobrażeniem po jednej stronie głów św. Piotra i św. Pawła, a z imieniem odnośnego papieża po drugiej. Natomiast dyplomy i akta wystawiane przez prywatne osoby pozbawione były pieczęci, ich moc dowodowa polegała wyłącznie na podpisach wystawcy i świadków. To też Włochy stały się klasyczną ojczyzną publicznego notariatu; wystawiane przez włoskich notariuszów akta otrzymują około r. 1200 nową formę t. zw. instrumentu notarialnego, pozbawionego pieczęci, a opatrzonego tylko wyrysowanym pod aktem znakiem i podpisem notariusza.

W krajach na północ od Alp linia rozwoju była odmienna. Zrazu i tutaj występuje pieczęć wyciśnięta w wosku tylko w dyplomach królewskich i cesarskich. Używają jej Merowingowie, a z końcem 10 w. za Ottona III. ustala się typ majestatycznej pieczęci, z wyobrażeniem panującego, siedzącego w majestacie na tronie królewskim. Typ ten utrzymuje się odąd przez wieki w kancelarii niemieckiej i stał rozpowszechniać się po innych kancelariach królów europejskich, przyczem jednak z biegiem czasu wyobrażenie postaci panującego kurczy się na korzyść coraz wspanialszej modelowanego tronu i umieszczanych po bokach tarcz herbowych.

Dokumenty niekrólewskie są w krajach na północ od Alp w pierwszych wiekach średniowiecza podobne jak we Włoszech pozbawione pieczęci, przyczem z upadkiem kultury i znajomości pisma w 10. i 11. w. wystawianie dyplomów przez prywatne osoby wychodzi wogóle z użycia; zastępują je krótkie notatki o dokonanych transakcjach majątkowych, zapisywane do osobnych ksiąg, prowadzonych przez większych właścicieli ziemskich (kościoły i klasztory). Na nowo rozpowszechniają się dyplomy dopiero z nastaniem 12 wieku, a to głównie za sprawą pieczęci, która w międzyczasie stała się nierozłączną częścią dyplomów niekrólewskich. Wyciskana zrazu w wosku, przyklepionym bezpośrednio pod tekstem dyplomu, począwszy od 12. w. jest pieczęć przywieszana u spodu dyplomu za pomocą jedwabnych nici lub pergaminowych skrawków. Z końcem 12 wieku, gdy powstają i rozwijają się herby, częściowo jako dalszy ciąg znaków, używanych przez wojenne orszaki książąt, hrabiów, baronów i ministeriałów, zaczynają one wypełniać pola pieczęci, bo jako widome, mówiące znaki lepiej od napisów skreślały jej właściciela. W 13. w. połączenie pieczęci i herbów jest już tak ściśle, że śmiało można powiedzieć, że każdy ród szlachecki ma swój herb i swą pieczęć, i że niema rodowej pieczęci bez herbu.

Jakżeż było u nas w Polsce?

Najstarsza zachowana pieczęć, to pieczęć Rychezy, wdowy po synu Bo-

lesława Chrobrego, Mieszku II-gim, pochodząca z r. 1054, a przechowana w archiwum rządowym w Düsseldorfie; wyobraża ona popiersie królowej. Z tegoż wieku XI-go zachowała się jeszcze tylko jedna pieczęć Włodzisława Hermana w ułamku na liście tegoż księcia do kapituły bamberskiej z ca 1090 r., przechowanemu w archiwum monachijskim. Z następnego XII-go w. mamy 13 pieczęci (m. in. wielkopolskich książąt Mieszka Starego i syna jego Odonę), przyczem na szczególne wyróżnienie zasługuje świetnie zachowana pieczęć arcybiskupieńskiego Jana, wyciśnięta w wosku na pergaminowym dyplomie dla klasztoru w Łeknie (na północ od Wągrowca) z r. 1153, przechowanemu w Archiwum Państwowym w Poznaniu; jest to najstarsza z przechowywanych w Polsce pieczęci. Z XIII. wieku posiadamy już znaczną ich ilość; samo Archiwum Państwowe w Poznaniu ma przeszło 100 sztuk (a przeszło 50 typów). W wieku tym pojawiają się pierwsze pieczęcie szlacheckie, z których pieczęć Zbrosława, kasztelana opolskiego, z r. 1234 jest najstarszą polską pieczęcią szlachecką z herbem uformowanym na modłę zachodnio-europejską.

W typie pieczęci książęcych, z których pokażną liczbę przechowuje Archiwum Państwowe w Poznaniu (zwłaszcza w bogatych zbiorach dyplomów klasztoru koronowskiego i strzeleńskiego), dokonuje się w ciągu XIII. wieku ewolucja od pieczęci z wyobrażeniem księcia na koniu, z tarczą z orłem w lewej a proporcem w prawej ręce, poprzez pieczęć z księciem, stojącym między dwoma basztami lub walczącym z gryfem albo lwem, wypadającym z bramy, do majestatycznej pieczęci Przemysła II-go, odnowiciela Królestwa Polskiego, z wyobrażeniem go w koronie, siedzącego na niskim tronie. Ten ostatni typ stał się wzorem dla późniejszych pieczęci majestatycznych Włodzisława Łokietka i Kazimierza Wielkiego.

Jak to się stało, w jaki sposób tworzony przez Przemysła II., typ pieczęci królewskiej przetrwał wraz z samą ideą Królestwa burze polityczne po tragicznej śmierci jego, aby w 25 lat później wraz z odnowionym Królestwem odżył za Łokietka, o tem pucza nas piękna, pracowita i bardzo cenna ostatnia rozprawa posła polskiego w Brukseli i znanego historyka, prof. Stanisława Kętrzyńskiego. Typ ten stoi bliżej typu francuskiego niż niemieckiego, a najbardziej zbliża się do królewskich pieczęci węgierskich. Podobnie jak w okazach francuskich, tak i w pieczęciach węgierskich i polskich osi kompozycji jest osoba monarchy, tak że tron ma mniejsze znaczenie niż w kompozycjach niemieckich. Dwustronna pieczęć majestatowa Kazimierza W. (b. piękny okaz w Arch. Państw. w Poznaniu pod sygnaturą Poznań, depozyt, A. 15) — jest pierwszorzędem arcydziełem, wykonanem najprawdopodobniej w Krakowie, mogącym — jak stwierdza autor rozprawy — śmiało wytrzymać porównanie z najlepszymi okazami sztuki rytowniczej współczesnej we Francji, Włoszech lub Niemczech; jest zarazem najpiękniejszym okazem, jakim może się pochwalić na przestrzeni dziesięciu wieków sztuka pieczętarska w Polsce.

Z tej samej epoki XIV. w.) wielkiego rozkwitu sztuki pieczętarskiej w Polsce pochodzą i nasza wielka pieczęć poznańska, z murem fortecznym, św. Pawłem i św. Piotrem, orłem i kluczami, dziś zastąpiona na aktach miejskich z uniformowanym, dla wszystkich naszych miast przepisany orłem polskim. Zastąpiono starożytną tradycję — przepisem, a ciekawą i pouczającą różnorodność — szablonem. Niech żyje „Dauerstempelkissen“.

Feliks Pohorecki.

Poznań.

*) St. Kętrzyński, Uwagi o pieczęciach Władysława Łokietka i Kazimierza Wielkiego. Odb. „Przeglądu Historycznego“, t. VIII (1929), zes. I, str. 68

ŻYCIE KULTURALNE

PIERWSZE ZBIOROWE WYDANIE DZIEŁ JANA KASPROWICZA

W Krakowie, jak już donosiliśmy, przystąpiono do pierwszego wydania kompletnego zbioru dzieł Jana Kasprowicza. Kierownictwo literackie objął dr. Stefan Kołaczkowski, docent Uniw. Jagiellońskiego, nadzór nad szatą graficzną wydawnictwa — jak się z prospektu dowiadujemy — sprawują: artysta-malarz prof. Wład. Jarocki i znany bibliofil dr. Kazimierz Piekarski.

Wydawnictwo to będzie ukazywało się w prenumeracie. Pierwszy tom ma wyjść w tych dniach, miesięcznie ma być wydawanych tomów trzy, całość obejmie tomów broszurowanych lub 15 oprawnych, 20, tak że w siedmiu miesiącach mniej więcej ma się ukazać całość, obejmująca wszystkie oryginalne utwory poetyckie Kasprowicza, rozprawy, studia, oraz nieogłoszone dotąd drukiem pisma. Treść tomów poszczególnych przedstawia się jak następuje: I. Poezje. — II. Chrystus. — III. Świat się kończy. — IV. Z chłopianskiego zagonu. — V. Anima lachrymans. — VI. Miłość. — VII. Krzak dzikiej róży. VIII. Bunt Napierskiego, Baśń nocy świętojańskiej. — IX. Hymny. — X. Uczta Herodjady. — XI. O bohaterskim koniu i walącym się domu. — XII. Ballada o słoneczniku. — XIII. Chwile. — XIV. Sita. — XV. Księga ubogich. — XVI. Marcholt. — XVII. Mój świat. — XVIII. XIX. XX. Pisma prozą i utwory dotychczas nieogłoszone.

Przedsięwzięcie to podejmuje „Wydawnictwo dzieł Jana Kasprowicza, Kraków, na Gródku nr. 2. Dla informacji należy dodać, że cena całości wynosi za 20 tomów broszurowanych 40 złotych, za 15 tomów oprawnych 75 złotych. Oprócz tego będzie wydanych sto kompletów, oprawnych w półskóre lub w pergamin, ze złożonym brzegiem i grzbietem, po cenie 250 złotych za egzemplarz. Prenumerata wynosi za komplet broszurowany 6 złotych miesięcznie, za oprawny w półskóre 10 złotych, za komplet na papierze czerpanym 30 złotych miesięcznie.

NAUKA

Prof. Piłgoń przenosi się do Krakowa. Donoszą nam z Krakowa: Katedra polonistyki na Uniwersytecie Jagiellońskim jest opróżniona przez zgon śp. Kallenbacha. Obecnie rada wydziału filozoficznego uchwaliła proponować na profesora zwyczajnego literatury polskiej dr. Stanisława Piłgoń, znakomitego polonistę, obecnie profesora a niedawno rektora Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. (kn)

Lwowskie Tow. Lekarskie odbyło posiedzenie naukowe z odczytem dr. H. Sochańskiego: „W sprawie zawodowego schorzenia mięśni“ i dr. W. Grabowskiego: „Rentgenoterapia nerwobólów“. (nl)

Krakowskie Koło Filologiczne odbyło posiedzenie z odczytem prof. dr. T. Sinki p. t. Sztuka Ajschylosowa. (nk)

MUZYKA

Polski koncert międzynarodowy. Donoszą nam z Warszawy: Orkiestra Filharmonij pod dyrykcją p. B. Wolfstala odegrała na koncercie, transmitowanym przez wiele stacji radiowych zagranicznych, Różyckiego Scherzo symfoniczne „Stańczyk“, Karłowicza Serenadę na orkiestrę smyczkową, Moniuszki Tańce góralskie z Halki i akompaniament do szeregu fragmentów i arii z tejże opery. Partię Halki śpiewała p. Matylda Polińska-Lewicka, zaś Jontka Ignacy Dygas.

Wieczór Griega w Wilnie. Donoszą nam z Wilna: Wileńska orkiestra symfoniczna pod dyrykcją Adama Wyleżyńskiego odegrała szereg utworów orkiestralnych Edwarda Griega. Kilka pieśni z akompaniamentem fortepianu i orkiestry odśpiewała p. Zofia Bortkiewicz-Wyleżyńska. (wl. mj)

Kino i kompozytorzy. Dwaj modernisci skomponowali muzykę do filmów. Francuz Darius Milhaud do filmu „Mała Lili“, oraz Niemiec Hindemith do „Rewolucji przedmiotów“. (mk)

Repertuar Teatro Reale. Piszą nam z Rzymu: Opera Królewska, mieszcząca się w przerobionym Teatro Constanzi, ogłosiła repertuar na sezon najbliższy, rozpoczynający się 26 grudnia. Z premier będą wykonywane: „Lo straniero“ I. Pizzetti, „Madonna Imperia“ F. Alfano, „Il re“ U. Giordano, „Le preziose ridicole“ F. Latuada, „Il diavolo del campanile“ A. Lualdiego i „Ariane et Barbebleu“ P. Dukasa. Poza tem repertuar obejmie dzieła Verdiego, Boity, Mascagniego, Zandonai, di Mule, Respighiego („Dzwon zatopiony“), Donizetti, Cimarosa, Rossiniego (w tem „Wilhelma Tella“), Bizeta, Mussorgskiego itd. (ml)

LITERATURA

Ciekawe migawki z Ameryki. X. Kłos, pisarz pełen werwy, zwiedził Amerykę przy okazji udziału w Kongresie Eucharystycznym w Chicago i to co widział, opisał przystępnie, a zajmująco. Dwa tomy jego wspomnień, wydane przez księgarnię św. Wojciecha, mieszczą mnóstwo materiału faktycznego, który Stany Zjednoczone pożytecznie ku czytelnikowi zbliża. Ameryka ciąży coraz mocniej na stosunkach europejskich. Prace takie, jak X. Kłosa lub niedawno wydane wspomnienia prof. dr. Makarewicza, pozwalają rzucić okiem w głąb stosunków dla nas nowych, a wielce interesujących. Życie Polonii amerykańskiej uwzględnił ks. Kłos oczywiście szczegółowo. Píše barwnie, poprostu i zwięźle — pozwala nauczyć się niemało. (zn)

Z Arizony. Oddawna jest głośną Arizoną w Stanach Zjednoczonych jako kraj, gdzie nie roznawia się inaczej jak za pomocą rewolwerów, a wieszanie „prawem Lyncha“ tak spowszedniało, że nikt nie zatrzymuje się, aby na nie spojrzeć. Pod tytułem „W krainie cow-boyów“ wydała Biblioteka Groszowa przekład powieści W. C. Tuttle'a, który tę opinię potwierdza. Dwa osiedla hodowców bydła konkurują ze sobą za pomocą napadów bandyckich i morderstw, rzecz kończy się kilkoma trupami i ślubem młodej pary. (ln)

Humoreski sowieckie M. Zoszczenki wyszły pod tytułem „Pajak i mucha“ nakładem Roju. Są to migawki satyryczne, w których czuje się nieśmiało drwiny ze świata sowieckiego, zwłaszcza z czerwonego czynownictwa, które w niczem nie ustępuje swemu białemu poprzodnikowi. O otwartej satyrze nie może być oczywiście mowy. Z dzisiejszym caratem niema żartów. Gdyby nowy Gogol napisał sowieckiego „Rewizora“ nie dowiedzielibyśmy się o tem nigdy. Autor poszedłby do czerwocyzajki i nigdy by z niej nie wyszedł — dzieło do pieca avant la lettre. Zoszczenko baka coś tam pod nosem, ale do stateczną oceną tej satyry jest to, że autor nie został rozstrzelany. (ln)

TEATR

Lwów jeszcze dopłaca do dzierżawy. Ze Lwowa piszą nam: Po zbankrutowaniu szesiorocznych dzierżawców teatru miejskiego (na czem gmina straciła wielkie sumy) objął na rok dzierżawę p. Czarnowski, któremu wyznaczono również krociową subwencję. Temi dniami komisja finansowo-budżetowa musiała przyznać teatrom miejskim kredyt dodatkowy. Część jego stanowi kwota, przeznaczona na zapłacenie artystom personalowi teatrów pensji wrześniowej, której poprzedni dzierżawcy nie wypłacili. (tl)

POLONICA WŁOSKIE

Doktorat z polonistyki w Padwie. W połowie listopada doktoryzowała się z polonistyki na uniwersytecie padewskim p. Gelletich z Fiume, która otrzymała jedno z dwóch corocznych stypendjów naszego Ministerstwa Oświaty przeznaczonych dla studentów włoskich. P. Gelletich przygotowała w Krakowie swoją rozprawę doktorską na temat „Egzotyzm w powieści polskiej“. (P)

VARIA

„Czendź“. Pod takim intrygującym tytułem ukazała się książeczka p. Stefana Łosia w nakładzie W. Krakowieckiego w Poznaniu. „Czendź“, to poprostu znaczka zamiana, (ang. change) a jest to słowo związane bardzo silnie z wspomnieniami skautowego Jamboree. I znów nowe na ten raz naprawdę egzotyczne, bo murzyńskie, słowo. Oznacza ono zjazd, zebranie szczepów. Takie zebranie „szczepów“ skautowych odbyło się w roku bieżącym w Birkenhead w Anglii. Polskie harcerstwo licznie i dobrze na nim było reprezentowane, to też każdy komu ten ruch młodzieży nie jest zupełnie obcy z przyjemnością zapozna się z ciekawymi szczegółami występu naszej młodzieży na międzynarodowym gruncie. Książeczka napisana jest ciekawie, wydana starannie i ozdobiona licznymi fotografiami oraz rysunkami, podchwytyjącymi życie na Jamboree. (tk)

PISMA NADESŁANE

„Pomorze i Gdynia“. Nr. 5. Treść: F. S.: „Turystyka, jako problem gospodarczy Pomorza“. — M. L.: „Aktualne zagadnienia w porcie gdynińskim“. — Kronika ustaw i rozporządzeń. — Z prac izby. — Wiadomości gospodarcze. — Ruch w rejestrze handlowym.

„Orleń“. Nr. 4. Treść: J. Makowski: „Niespożyte siły narodu polskiego“ — Dek: „Manifest“. — Cz. Szmidt: „Pogrobowiec mesjanizmu“. — H. E. K. ska: „Umiętnienie ziemi rodzimej“. — A. Koraszewski: „Pobudka“. — A. Pol: „W Wigilię Wolności“. — L. Gluk: „Trylogia Dubrownicka“. — Z. Zagłoba-Zygler: „Vivat Jamboree!“ — „Pamięci Orleń“. — „Było to dawno...“ — „O lotnictwie“. — Kącik poetycki. — Kronika szkolna. — Sport. — Rozrywki umysłowe.

Z działalności pozn. Izby Rzemieślniczej

Od chwili ukonstytuowania się zarządu Izby, w którego skład, jak w swoim czasie donosiliśmy — weszli pp. J. Staszak — jako prezes, Fr. Górczak — wiceprezes, dalej pp. M. Górski, St. Rożniński i Wł. Kościński — wreszcie zarządu szczególnie w sprawach wewnętrznych Izby, dotyczących ogólnego dobra rzemiosła.

Ogłoszono m. in. konkurs na posadę prawnego doradcy Izby, na które to stanowisko wpłynęło już około 25 zgłoszeń. Dotychczasowy syndyk p. Kazimierz Juszczak został zawieszony w urzędowaniu. Zebranie pełnej Izby przewidziane jest na dzień 18 grudnia b. r.

Dzisiejszej nocy prezesowie Izby pp. Staszak i Górczak wyjechali do Warszawy, celem załatwienia w ministerstwie handlu i przemysłu niektórych spraw, szczególnie związanych z budżetem Izby.

Co się dzieje w rzemiośle na Pomorzu

Czytamy w Gońcu Nadwiślańskim:

„W dniu 8 grudnia odbyło się posiedzenie prezydium Związku Towarzystw Rzemieślników Samodzielnych na Pomorzu, na którym dotychczasowy prezes p. Grobelny, złożył swą rezygnację z dalszej prezesury tego Związku, wycofując się całkowicie z życia rzemieślniczego.”

Krótkie to i lapidarne ogłoszenie! Pan Grobelny — rezygnuje! A przecież — ileż to napisano, ile nagadano o — „rozwoju” rzemiosła, o potęgę „stanu średniego” na Pomorzu!

Tymczasem — p. Grobelny — rezygnuje i — co ciekawsze — „wycofuje się całkowicie z życia rzemieślniczego” O ile my stosunki znamy, to życie rzemieślnicze na Pomorzu przez wycofanie się p. Grobelnego na niczem nie ucierpi a raczej tylko zyskać może.

I u nas w Poznaniu — już bardzo wielu działaczy podobnych z życia rzemieślniczego się wycofało, a wszakże — organizacja Zw. Tow. nietylko, że istnieje, a przy coraz większym zrozumieniu i zgodzie, coraz lepiej się rozwija.

Z Poradni przeciw- alkoholowej w Poznaniu

Pierwsze posiedzenie wydziału wykonawczego Poradni odbyło się 11. 12. 1929 r. o godz. 17 w biurze Poradni pod przewodnictwem p. naczelnika Wolniewicza. Ważniejsze z tego posiedzenia wywołano: Wydziałowy: od 1. do 30. 11. było na opiece 167 mężczyzn i 13 kobiet, w tem 9 osób zamieszkałych. Wizyt domowych dokonała S. Opiekunka 521; konferencji w biurze odbyło się 393, w tem 124 z alkoholikami. Do władz wystosowano 17 wniosków, „Przyjaciela Trzeźwości” rozdano 602 egzemplarze, oprócz ulotek Poradni. Znaczną poprawę względnie zupełną abstynencję stwierdzono u 45 osób, 3 osoby wysłano do Gościejewa względnie do Tarnowskich Gór, innych do Bojanowa i Łask. 15 osób jest oddanych w opiekę organizacyi przeciwalkoholowych. Kasa wykazuje jeszcze tylko 444,10 zł. nadwyżki, bezpłatnej karty tramwajowej dotąd nie uzyskano. Budżet roczny 5000 zł. nie ma dostatecznego pokrycia zapewnionego. W dyskusji zwrócono uwagę na potrzebę liczniejszych kiosków z ciepłym mlekiem dla Poznania. Referat podkreślił wielkie zadania wychowawcze poradni, potrzebę wyzyskania pobudek i środków religijnych, potrzebę zapiekiwania się młodzieżą zagrożoną rodziców względnie ojców alkoholików, młodzieżą bezrobotną, zarobkującą i pozamięscową, zwłaszcza żeńska. Stwierdzono nagłą potrzebę burs dla dziewcząt zamieszkałych, robotnic, wyzyskiwanych niesłusznie przez lokatorów i przez to zniewolonych niemal do życia niemoralnego.

Sakra biskupia monsignora Verdier

(KAP) Ojciec św. przyjął na prywatnej audjencji świeżo mianowanego arcybiskupa Paryża mgra Verdier i oświadczył mu, że sam osobiście udzieli mu sakry biskupiej przez wzgląd „na szacunek, jaki żywi dla jego osoby, na pamięć dla św. kardynała Dubois, oraz ze względu na swe uczucia miłości dla Francji i Paryża”.

Biskup wygnany za obronę małżeństwa chrześc.

(KAP) Donoszą z Caracas (Wenezuela), że mgr. Montes de Oca, biskup z Walencji, musiał opuścić swą diecezję i swą ojczyznę z powodu wyda-

nego przeciw niemu dekretu wygnania za to, że „złamał konstytucję, wygłaszając kazanie przeciwko małżeństwu cywilnemu”. Przestępstwo jego polegało na tem, że, komentując ceremonię cywilną, jaka miała miejsce w związku z powtórne małżeństwem gubernatora Fonseca, poprzedzonym przez rozwód, zaznaczył, iż „ślub cywilny jest tylko prostą formalnością” i że dla katolika jedynie ważnym jest ślub zawarty przed kapłanem.

Katolicy ministrowie Holandji

(KAP) Nowy prezes ministrów holenderskich, Ruys de Beevenbrouck, jest katolikiem. Kierował on już polityką holenderską w czasie wojny światowej i następnie w pierwszych latach po wojnie. Oprócz niego w gabinecie znajduje się jeszcze trzech innych katolików: minister obrony krajowej, dr. E. Deckers, minister komunikacji morskiej, Paweł J. Reymer i minister pracy, przemysłu i handlu, Verschueren.

Beatyfikacja męczenników angielskich

Kongregacja Obrządków na uroczystym posiedzeniu w obecności Ojca św. ustaliła ostatecznie listę męczenników, którzy będą beatyfikowani w dniu 15 grudnia r. b. Anglicy ci ponieśli śmierć męczeńską za wiarę za panowania Henryka VIII, Elżbiety, Jakóba I. i Karola II, a więc w okresie od 1537 do 1680 roku. Ich proces beatyfikacyjny rozpoczął się w r. 1874; przedłożono wówczas Leonowi XIII listę zawierającą 360 nazwisk. Przy ponownych podjęciach procesu w latach 1886 i 1895 Leon XIII zatwierdził kult, który oddawano 63 z pośród nich i ogłosił ich błogosławionymi. Dalsze 44 nazwiska były usunięte a 253 innych męczenników zostało ogłoszonych czcigodnymi, t. zn., że ich proces beatyfikacyjny był otwarty. Ten to proces zakończył się uroczystością beatyfikacyjną 250 męczenników.

Zdarza się po raz pierwszy, że beatyfikacja dotyczy tak wielkiej liczby czcigodnych sług Bożych. Wiadomo powszechnie, że jak wielką roztropnością Kościół postępuje przy tych procesach i jak licznych wymaga dowodów historycznych. Wystarczy zaznaczyć, że akta procesu beatyfikacyjnego męczenników angielskich tworzą kilka tomów o 2.000 stronach, nie licząc akt, zebranych już za pontyfikatu Leona XIII.

Większość męczenników angielskich, których beatyfikacja zostanie ogłoszona w dniu 15 b. m., była więziona i dręczona w słynnej wieży londyńskiej. Tam też na szubienicy Tyburnu bohaterowie wiary ponieśli śmierć. Do obu tych miejsc katolicy angielscy odbywają pielgrzymki. W wieży przechowywane są klejnoty korony angielskiej, ale nie do nich przybywają pielgrzymi, lecz, by się pomodlić w murach, gdzie tyłu wyznawców cierpiało i przelało swą krew za religię. Ale przedewszystkiem Tyburn stał się przedmiotem czci. Ta słynna szubienica, na której z początku wieszano najgorszych przestępców, wznosiła się w rogu ogrodu Hyde-Park obok Marble-Arch. Stała tam do końca XVIII wieku. Obecnie na miejscu tem znajduje się niewielka wyniosłość. Aż do ostatnich lat nie było tam żadnego pomnika. Jedynie w roku 1903 kongregacja benedyktynek, umieściła tam kapliczkę, gdzie jest stale wystawiony Najświętszy Sakrament. Rzecz charakterystyczna, że jeden z męczenników, świętobliwy kapłan Grzegorz Gunne, składając zeznania przed sędzią, przepowiedział, że to miejsce gdzie ginęli wyznawcy Chrystusa, będzie udzielić przybytkiem Bożym. Przepowiednia znalazła swe urzeczywistnienie w tej małej kaplicy. Ołtarz jej posiada niezwykle cyborjum: jest to reprodukcja trójkątnej szubienicy z Tyburn, na której znajdują się napisane złotem literami słowa jednego z męczenników, Henryka Heath: „Jezu, nawróć Anglię! Jezu, miej litość dla tego kraju!” oraz wezwanie Tomasza Forde’a. „Jezu, Jezu, Jezu, bądź mi zbawcą, Jezu!” Nad obrazem umieszczono reprodukcję tego hańbiącego narzędzia kary śmierci, na którym byli męczeni i powieszani 38 zakonników, 44 księży świeckich, pięć osób świeckich, dwie niewiasty szlacheckiego pochodzenia i arcybiskup Irlandji, Oliver Plunket.

Misjonarze-lotnicy na wyspach Salomona

(KAP) Ojciec św. udzielił przed kilku dniami audjencji ośmiu misjonarzom marynistom, wyjeżdżającym na wyspy Salomona, do Nowej Kaledonii, i na wyspy Fidżi. Wśród nich znajdował się ks. Bernard Tonjes, misjonarz-lotnik, przeznaczony do prefektury apostolskiej północnej grupy wysp Salomona. Ks. Tonjes, lotnik z czasów wojny, wysłany był przez towarzystwo „Miva” (instytucja z siedzibą w Kolonii, której zadaniem jest okazywać pomoc misjonarzom przez dostarczanie im praktycznych i szybkich środków komunikacyjnych, a więc samochodów, statków i aeroplanów) do szkoły lotniczej

W Gnieźnie, w dn. 13 bm., spalił się z nieustalonej przyczyny młyn parowy Leona Foltynowicza przy ul. Chrobrego 31. Straty wynoszą około pół miliona złotych. Ilustracja przedstawia mury spalonego młyna. Przy pracach ratowniczych spadł z walącego się muru strażak Hybza i zwichnął nogę.

w Düsseldorfie. „Miva” zobowiązała się ofiarować mu hydroplan.

Awiacja zdaje się być powołana do odegrania wielkiej roli na misjach Oceanji. Utrzymanie statków motorowych wymaga wielkich kosztów, a znów używanie łodzi mniejszych na tym oceanie, który wcale nie jest spokojny, pociąga za sobą wielkie niebezpieczeństwa. W podróży od stacji do stacji utoneło w morzu 18 czy 19 misjonarzy marynistów. Natomiast archipelag Oceanji znakomicie nadaje się do zaprowadzenia komunikacji lotniczej.

Północna część wysp Salomona, do której odplynął z Marsylii ks. Tonjes, dopiero od 30 lat jest terenem działalności misyjnej. Mimo tego krótkiego czasu praca apostoła poczyniła tam wielkie postępy. W ciągu dwunastu miesięcy od lipca 1928 do lipca 1929 roku ochrzczono w tym okręgu 2.327 pogan. Ogólna liczba katolików wynosi tam 10.809. Są jeszcze niezbadane okolice w Bougainville, lecz misjonarze czekają tylko na pomoc i szybkie środki lokomocji, by rzucić się na święty podbój i tych ziem, niegdyś tak niegościnnych.

Znany sportowiec — katem

Od dłu szego już czasu lotewska opinja publiczna była zahytrgowana tajemniczą osobą kat — występującą zawsze w czasie egzekucji w szczerze zakrywającej twarz czarnej masce. Mimo usiłowań nie udało się ustalić żadnych szczegółów o osobie urzędowego wykonawcy sprawiedliwości. Dopiero ostatnio jeden z dzienników lotewskich wystąpił z rewelacjami, niepodającymi wprawdzie nazwiska, lecz niszującymi osobę kata z taką dokładnością, że nie trudno jest domyśleć się nazwiska. Szczegółowej pikanterji nadaje tym rewelacjom fakt, że — jak twierdzi dziennik — katem jest osoba do brze znana w kołach towarzyskich Lotwy, zajmująca wysokie stanowisko urzędowe i nadto popularny sportowiec.

Nietylko chuda kieszeń jest wrogiem humoru

ale i zbyttnia chudość, wywołana sztucznem obchudzaniem się. Francuska Akademia Medyczna stwierdziła np., iż zbyttni obchudzanie się wywołuje reumatyzm, neurastenię, nieżyt kiszek etc., co wszystko, przynajmniej należy, nie wpływa na wywołanie dobrego humoru. Lekarze niemieccy oddawna powtarzali znany foryzm: „Nerwy muszą być otulone w tłuszcz”. Oczywiście — bez przesady i tutaj. Nadmierna otyłość szkodzi tak samo, jak nadmierna chudość.

Najcenniejsze palce na świecie

posiada — zresztą tylko według własnego mniemania — jeden z najmodni, szlachetnych fryzjerów damskich w Paryżu, niejaki Christian Reynolds, który ubezpieczył swe palce na sumę 1 miliona franków. Dla porównania należy zaznaczyć, że nawet Paderewski ubezpieczył swe palce na mniejszą sumę, a przecież słusznie palce mistrzów tonów uważane są za najcenniejsze.

Ostatni krzyk mody w Londynie

Dowolne pomalowanie psów

Ostatnim krzykiem londyńskiej mody — to malowane psy, które poddaje się ręcznemu obmalowaniu stosownie do ubarwienia sukni torebki, kapelusza lub bucików właścicielki. Po zatem psia skórę ozdabia się najdziwniejszymi kwiatowymi rysunkami. Osoby, które niezwykłą tę modę wymyśliły, bronią się przed zarzutami towarzysów opieki nad zwierzętami i twierdzą, że — ponieważ przyroda

zapomniała widocznie o doniosłości pięknego ubarwienia — należy się postępowi dzisiejszych czasów poprawić ten zasadniczy „błąd krzywdzący” wiernego przyjaciela ludzkości. Przyzna każdy, że szczyt to dzisiejszej postępowości, który równa się, powiedzmy poprostu — warjactwu. S. F.

Z różnych stron Po'lski

Poświęcenie nowych budowli ku czci
Bożej w diecezji Łódzkiej

(KAP.) Ks. biskup dr. W. Tymieniecki dokonał poświęcenia wielkiej kaplicy, jaką wybudowały SS. Urszulanki w Ozorkowie na Bugaju. Kaplica powstała z funduszy zgromadzenia, a dzięki staraniom Matki generalnej Łódzowskiej. Zaspakaja zaś odczuwane potrzeby pozabawionej blisko kościoła tamtejszej ludności robotniczej.

We wsi stokach parafji Mileszki ks. biskup dr. W. Tymieniecki dokonał poświęcenia fundamentów pod budowę nowej świątyni, której brak dotkliwie daje się odczuwać. Budowę prowadzi ks. dr. Nadolski.

Miasto Kobryń drugą Palestyną

Chrześcijańscy radni miejscy z miasta Kobrynia na Wolyniu złożyli swe mandaty, motywując to tem, iż nie chcą ulegać majorytacji radnych Żydów. Wskutek tego rozpisano wybory uzupełniające, które jednak stronictwa chrześcijańskie zbytkotowały. W wyniku tego zostało wybranych nowych 12 radnych samych Żydów, tak, że obecnie cała rada miejska w Kobryniu składa się wyłącznie tylko z Żydów, niczem w Palestynie. (O.)

Tajemnicze zwłoki w górach

W dniu 8 bm. w szalasie Michała Maciasza w górach, obok gminy Łopuszna w powiecie nowotarskim, znaleziono zwłoki mężczyzny z raną postrzałową pod lewym uchem i dolną szczęką. Tożsamości nie stwierdzono. Wstępne dochodzenia wykazały, że śmierć nastąpiła przed kilku dniami. Zwłoki przewieziono do kostnicy w Łopusznej. Dochodzenia w toku.

Niezwykły wypadek kleptomani

W jednym z pism łódzkich czytamy: Miasto poruszone jest niezwykle ciekawym wypadkiem kleptomani, którego bohaterka jest pewna dama z wyższych sfer tutejszych (żydowskich!)

Do jednego z sklepów rzeźnickich przybyła niejaka p. G., aby kupić mięsa. Gdy sięgnęła do kieszeni palta po pieniądze, stwierdziła, że znikła jej portmonetka wraz z 16 złotymi. W jakiś czas potem zjawiła się w sklepie rzeźnickim wytworna dama i dowiadywała się o dokładny adres owej pani, której zginęły pieniądze. Otrzymała go, udała się do niej i przyznała się, że to ona jest sprawczynią kradzieży. Równocześnie oświadczyła, że podczas wyciągania portmonetki zasunął jej się z palca pierścionek brylantowy wartości kilkuset dolarów i domagała się jego zwrotu.

Po zbadaniu kieszeni okazało się, że istotnie tak było — pierścionek znalazł się na samym spodzie.

Skandal ten zaagrodzono podobno przy pomocy sądu polubownego w ten sposób, że pierścionek brylantowy wraz z milczącym został okupiony stosowną kwotą pieniędzy.

Zarząd gminy — sami złodzieje.

Do kasy gminnej w Złotnikach dokonano w czerwcu br. napadu. Po steroryzowaniu wartowników rewolwerami skradziono z kasy 8.000 zł. Tymczasem skrupulatnie przeprowadzone dochodzenia dały dopiero teraz rewelacyjny rezultat. Okazało się, że członkowie zarządu gminnego Antoni Harmarczuk, Michał Lipa, Kirył Gach pisarz i Bazyli Iwanciov dopuszczali się od dłuższego czasu malwersacyi, dla upozorowania zaś dokonali włamania do kasy gminnej, z której krytycznej nocy wylamawszy zamek, zabrali tylko nieznaną gotówkę. Defraudantów aresztowano. (Paz)

Ameryka wobec groźby braku benzyny i nafty

Niezwykle wrażenie w amerykańskich kołach gospodarczych wywołał ostatnio raport, który z ramienia specjalnych rzeczoznawców naftowych złożony został do rąk prezydenta Hoovera. Raport rzeczoznawców stwierdza, iż źródła nafty, które znajdują się na całym terenie Stanów Zjednoczonych są już bardzo nieliczne i że w najlepszym razie jeszcze najwyższe sześć lat wydobywać będzie można z nich naftę. Należy bowiem liczyć się tem, że Ameryka zużywa obecnie rocznie przeszło jeden miliard beczek benzyny — a ponieważ zapotrzebowanie ustawicznie zwiększa się, przeto źródła nafty amerykańskiej, które oszacowane zostały na około 10 miliardów beczek, starczyć mogą przeciętnie jeszcze na sześć lat. Jeśli się weźmie pod uwagę jak olbrzymią rolę odgrywa dziś benzyna w rozwoju technicznym Ameryki, nie dziwnego, iż tak pesymistyczne obliczenia wywołały w amerykańskich kołach gospodarczych żywe zaniepokojenie. Rzeczoznawcy naftowi wzywają prezydenta Hoovera, by zechciał otoczyć należytą opieką amerykański przemysł naftowy i wpłynąć na silną oszczędność w zużywaniu benzyny. W przeciwnym bowiem razie Ameryka będzie musiała uzależnić się od dostawy benzyny z innych państw.

SPORT

Gry ruchowe

Koszykówka. Terminarz rozgrywek o mistrz. kl. B. przewiduje na niedzielę następujące spotkania: godz. 15: AZS II — Berger II, Sokół II — Warta II; godz. 16: Marcinkowski II — Czarna Trzynańska II; godz. 17: Korona I — Sparta I, Harc. Druż. Lotn. II — Drukarz I. Mecz AZS. — Berger stoi pod znakiem zapytania, ta ostatnia bowiem niezadowolona z uchwał weryfikacyjnych, zamierza wycofać się z dalszych rozgrywek.

Siatkówka: O mistrz. okręgu grają w nadchodzącą niedzielę: godz. 16: Marcinkowski — Sokół i Warta — Czarna Trzynańska; godz. 17: Berger — Harc. Druż. Lotnicza.

Dyskwalifikacja do końca rozgrywek ukarano Śmigaję (Berger) za niewłaściwe zachowanie się podczas meczu w siatkówkę. Upomnieniem ukarano Nowopolskiego (AZS.) i Kapturskiego (Harc. Druż. Lotn.).

Mecz Czarna Trzynańska — AZS. w siatkówkę, wygrany przez pierwszą w stosunku 30:8, zweryfikowano na korzyść Czarnej Trzynańskiej w stosunku 30:0 z powodu udziału w drużynie AZS. nieuprawnionego do tego gracza Krzyżagórskiego.

Lekka atletyka

Walne zebranie P. O. Z. L. A. odbędzie się w niedzielę o godz. 9.30 w pierwszym terminie względnie o godz. 10 w drugim terminie w lokalu AZS., zamek-wartownia.

Narciarstwo

Stanisław Zdyb, jeden z najstarszych i najbardziej zasłużonych narciarzy i długoletni członek Ochotn. Pogotowia Ratunkowego Tow. Tatrzńskiego, mający za sobą najtrudniejsze zimowe wyprawy górskie, objął referat spraw turystyki zimowej Okr. Zw. Narciarskiego w Zakopanem. Projektowane jest wzniesienie zimowych wycieczek, dostępnych dla szerszego ogółu, umożliwienie każdemu, nawet średnio wprawnemu narciarzowi zapoznanie się z Tatrami w zimie, przyczem wzniesione zostaną dawne tradycje turystyki zimowej i zdobywanie najtrudniejszych szczytów tatrzańskich. Referat obejmuje kierownictwo wszystkich wycieczek zimowych, przyczem pouczać się będzie o niebezpieczeństwach lawin, nawisów, desek śnieżnych i t. p. które corocznie pochłaniają wiele ofiar. (tel. wł.) A. K.

Różne

P. Stanisław Derda b. wiceprezes P. Z. B. oraz prezes Poznańskiego O. Z. B. zasłużony na polu rozwoju polskiego pięcioparstwa wstępuje w związku małżeńskie z p. Heleną Piezakońską. Obrzęd zaślubin odbędzie się 26 bm. w Poznaniu. Młodej parze ślemy serdeczne życzenia „Szczęść Boże”.

Wioślarstwo

Prośba wioślarzy do magistratu. Jeszcze mamy w pamięci piękne sukcesy, jakie wioślarstwo polskie odniosło w roku bieżącym na regatach o mistrzostwo Europy w Bydgoszczy. Zwłaszcza osady poznańskie spisywały się dzielnie. Ustupujemy Włochom dlatego, że przerwy zimowe zbyt długie utrudniają trening. Obecnie posiadamy w Poznaniu kilka basenów do zimowych ćwiczeń, a tutejsze towarzystwa jak „Klub Wioślarzy z r. 1904” i „Tryton” ogromnym nakładem kosztów utrzymują własnych trenerów którzy prowadzą zimową zaprawę. Niestety w racjonalnej pracy stanęły na przeszkodzie roboty magistratu przy ogrobleniu Warty, wskutek czego posiadłość „Klubu Wioślarzy z r. 1904” i „Trytona” otoczono kilkumetrowym wałem. Nawieziona glina z powodu opadów jest tak grząka, że przebycie wału jest niemożliwe; nasi dzielni wioślarze

formalnie topią się, a zejście z wału po pochylej śliskiej stronie wymaga zwrócenia akrobatycznych. Usunąć zło można łatwo; wystarczy kilka wozów szlaki lub drobnych kamieni, rozchodzą się tylko o umocnienie wąskiej ścieżki dla umożliwienia przejścia dwóm osobom.

Życie organizacyjne
K. S. „Sparta”. Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę o godz. 20 w lokalu p. Tomikowskiego ul. Szamarzewskiego 18. Uprasza się o przybycie wszystkich członków.

RADJO

Programy radiofoniczne

Sobota, dnia 14 grudnia 1929 r.

Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy pien.; godz. 14.15 komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 16.30 gawęda reporterska (wygl. p. red. Winiewicz); godz. 16.45 kurs wyższy języka angielskiego; godz. 17.05 odczyt z cyklu o dziennikarstwie p. t. „Współpraca czytelnika z gazetą” — wygl. red. Jerzy Guttsche; godz. 17.25 „Przegląd artystyczny” (wygl. Jerzy Soplica); godz. 17.45 słuchowisko dla dzieci z Wilna p. t. „Filinka” — powieść M. Buyno-Arctowej w radiofonizacji p. H. Forbrodowej; godz. 18.45 nadprogram; godz. 19.05 odczyt p. t. „Liryce greckiej” — wygl. prof. dr. Klinger; godz. 19.30 interludium muzyczne w wyk. prof. Feliksa Nowowiejskiego organy (transmisja z Auli Uniwersyteckiej); godzina 20.05 recital fortepianowy pianisty Ego Petriego (z Warszawy); godz. 21.15 muzyka lekka (transmisja z Warszawy); godz. 22.00 śpiewający film p. t. „Śmiejący się blażen” (transmisja z Warszawy z kinoteatru „Splendit”; godz. 23.40 komunikaty PAT i sportowe; godz. 24.00 koncert nocny firmy „Philips” w wyk. orkiestry p. Mieczysława Winowskiego.

Audycje oznaczone gwiazdką w powyższym podanym programie nadawane będą przez stację krótkofolową.

(Sobotni program Warszawy i Katowic podaliśmy już wczoraj, dla tego go dziś nie powtarzamy. Przyp. red.)

Niedziela, dnia 15 grudnia 1929 r.

Poznań (335 m) godz. 10.15 transmisja nabożeństwa z Katedry poznańskiej. Kazanie wygl. ks. dr. Kowalski; chór katedralny śpiewa pod dyr. ks. dr. Gieburowskiego; godz. 12.00 sygnał czasu; godz. 12.05 odczyt rolniczy p. t. „O scalaniu gmin” (wygl. p. Antoni Labijak); godz. 12.25 odczyt rolniczy p. t. „Gospodarcze znaczenie rolnictwa” (wygl. p. Edmund Woźny; godzina 12.45 wykład dla gospodyń p. t. „Choińska polska” (wygl. p. Gabriela Zółtowska); godz. 17.00 koncert gramofonowy; godz. 17.45 audycja dla dzieci w wyk. p. Zygmunta Noskowskiego artysty T. P.; godz. 18.15 biuletyn Stow. Młodzieży Polskiej; godz. 18.30 nadprogram; godz. 18.50 koncert wokalny: Wykonawcy: Bogna Mińska (sopran), Kazimierz Czekotowski art. op. (baryton); godz. 19.40 „Silva rerum”; godz. 20.00 słuchowisko pogodne (Transmisja z Wilna); godz. 20.30 koncert muzyki romantycznej; wykonawcy: prof. Konserwatorium Zdzisław Jahnke (skrzypce), Prof. Konserwatorium Zygmunt Lisicki (fortepian); godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty sportowe; godz. 23.00 muzyka taneczna.

Katowice (409 m) godz. 10.15 transmisja z Poznania; g. 12.00 poranek symfoniczny z Filharmonii Warszawskiej; godzina 15.00 ks. dr. B. Rośniński: Z cyklu wykładów religijnych: — „Indyferentyzm”; godzina 15.40 koncert ork. robotniczej zakładu Solvay; godz. 16.15 koncert popularny; godz. 17.15 A. Moszkowski: „Na szachownicy”; godz. 17.45 koncert z Warszawy; godz. 19.20 „Intermezzo muzyczne”; godz. 19.30 „Bery i bojki śląskie”; godz. 20.00 słuchowisko pogodne z Wilna; godz. 20.30 koncert muzyki romantycznej z Poznania; godz. 21.10 kwadrans literacki z Warszawy; godz. 22.00 feljton z Warszawy; godz. 22.15 komunikaty; godz. 23.00 muzyka taneczna z Krakowa.

Warszawa (1412 m) godz. 10.15. Nabożeństwo z Katedry Poznańskiej; godz. 12.00 poranek symfoniczny. Wykonawcy: Orkiestra filharmoniczna, Kazimierz Wilkomirski (dyrekcja), oraz soliści: Wanda Wermińska (śpiew) i Tać. Michałowicz (wolonczela). W programie muzyka słowiańska; godz. 14.00 zebranie wzorowego kółka rolniczego; godz. 14.30 „Uprawa piasków” — wygl. prof. Stefan Biedrzycki; godz. 14.00 muzyka; godz. 16.20 muzyka gramofonowa; godz. 16.40 pogadanka dla

Esperantystów; g. 16.55 muzyka gramofonowa; godz. 17.15 „Przed czterystu laty” — wygl. prof. Henryk Mościcki; godzina 17.40 koncert Reprezentacyjnej Orkiestry Policji Państwowej m. st. Warszawy; godzina 19.25 feljton p. t. „W kraju mantilli i xeresu” — wygl. inż. Tad. Zamoyski. godz. 20.00 słuchowisko z Wilna; godzina 20.30 koncert popularny. Orkiestra P. R. pod dyr. Józefa Ozimińskiego, Irena Bojanowska (sopran), prof. Jan Dworakowski (skrzypce) i prof. Ludwik Urstein (akompaniament); godz. 21.10 kwadrans literacki: Bolesław Prus: „Z legend czarnego Egiptu”; godz. 22.00 feljton pt. Hollywood — wygl. p. Ryszard Ordyński; godz. 22.15 komunikaty; godz. 23.00 muzyka taneczna

Tabela wygranych Loterii Państwowej

(Nieurzędowa)
(Bez zwarancji.)

We wczorajszej tabeli opuszczone numery następujące:

Po 300 zł nr. 2409 10266 11759 13396 18319 34679 37079 39943 44059 49756 69785 70308 79324 86671 88129 94794 97108 98054 105975 108415 113164 114961 115829 129104 132330 132389 134891 135158 140480 142522 151176 152608 154237 155000 164634 165686 167005 176042 177631 182894 183452 184054 189904 191753 195810 201820 204074.

W drugim dniu ciągnięcia 2-ej klasy 20-ej polskiej loterii państwowej, głównej wygrane padły na numery następujące:

40 000 zł nr. 69252.
10 000 zł nr. 202599.
Po 1 000 zł nr. 123749 198506.
Po 500 zł nr. 11470 31006 72024 154594 200220.

Po 400 zł nr. 38840 44461 46436 51646 95655 11697 112145 138196 144732 146130 159910 180144 192228.

Po 300 zł nr. 5735 8682 16397 20005 23842 27198 42018 42234 46789 54773 57193 69074 82289 85389 92997 119938 125958 130155 133106 137285 140998 160668 163498 164693 173083 174024 175849 180673 190438 201868 205854 209360.

Po 200 zł nr. 563 1705 3459 3483 4714 5883 7079 7235 7732 11842 13347 18561 19891 20534 20574 21280 23303 23396 24993 25513 26396 27287 29037 31382 34031 34409 36573 38212 39254 40002 41418 42309 42926 43604 44209 45330 47201 48003 48793 49719 50133 50950 51055 51887 53177 54128 54403 54514 55854 57256 57482 58966 59336 60400 63500 63720 71278 72219 73012 73340 74118 75853 76178 76244 83358 83770 85050 86650 88098 88418 91860 92574 96054 96944 98750 102510 103261 105484 109216 110749 111183 112608 113139 116021 116756 116888 117312 119414 120266 123385 123941 126213 127812 127841 128802 133422 134394 136212 141443 142748 143459 144212 144580 144581 146599 147253 147548 147550 148573 150492 152074 152120 152398 156887 157079 158258 159185 159558 160484 160778 161361 163683 164620 165330 170828 171499 172893 173443 173582 175626 177242 179384 180115 180531 181296 183319 184219 188399 188872 190442 190991 191601 192870 196578 196733 197974 199265 200771 200813 201461 204351 205338 206659 207378 208838.

Po 150 zł wygrali numery następujące: 162 217 359 72 561 628 795 891 992 1203 94 372 598 607 15 39 98 92 95 2033 53 81 236 439 61 541 44 89 907 3005 87 201 27 88 389 421 580 695 97 753 801 32 54 4179 442 568 606 14 783 5104 77 236 96 350 438 500 617 6029 109 12 401 32 618 745 46 55 814 7295 850 8108 29 69 95 316 48 68 440 517 34 39 859 904 9252 647 838 95 10059 191 365 462 558 740 63 92 11080 131 69 248 343 402 667 739 45 97 12176 273 511 18 61 611 946 65 13039 147 88 215 28 308 404 23 575 757 77 852 78 973 14255 74 596 656 15093 119 209 301 514 631 736 986 18090 410 690 745 95 812 96 17131 268 99 334 417 523 70 704 18046 301 67 402 590 692 734 86 19043 116 54 372 84 99 456 85 605 40 89 938 20603 206 341 411 86 89 828 74 21078 143 442 22395 451 540 47 755 942 46 23307 475 686 96 822 24048 98 144 98 204 50 99 612 51 737 57 854 943.

25160 97 313 37 87 505 32 44 789 28160 338 415 51 613 729 34 27232 99 348 505 707 838 929 25029 136 387 431 752 847 29067 202 322 589 752 885 93 95 930 62 30096 373 774 903 35 31160 63 232 438 567 641 777 984 32191 733 74 90 995 33169 248 406 78 607 59 717 904 64 34266 330 457 561 680 957 35195 234 308 18 36 437 556 622 909 83 36189 213 355 455 67 90 515 93 712 25 88 906 45 37148 268 407 46 606 958 38043 595 618 924 49 39595 600 20 755 893 908 49245 338 513 59 660 721 833 42130 52 454 546 947 42025 39 184 305 32 74 537 95 740 43057 201 538 608 17 82 910 32 44019 70 512 43 725 95 989 45213 523 815 995 46011 42 250 94 905 74 47329 82 520 77 790 809 20 900 48448 86 506 67 895 936 49084 633 41 819 22.

50136 968 51142 72 266 657 52206 664 867 53083 398 400 90 671 86 868 54039 77 245 62 390 98 553 57 685 752 801 8 924 93 55178 408 40 553 85 610 13 714 835 56137 274 306 405 587 633 51 701 985 57105 57 242 408 550 810 955 80 58324 550 664 714 824 928 59145 72 91 294 347 53 433 81 96 850 60258 537 687 711 903 61 61288 320 407 645 52 62056 82 105 75 350 92 846 955 62 63084 430 98 616 77 839 912 64110 21 35 44 298 478 659 731 65005 13 548 782 85 948 56 80 66425 48 695 763 933 67013 34 171 95 315 64 225 28 91 68027 173 413 627 780 93 979 89116 20 360 561 62 79 606 33 67 731 843 89 939 70241 42 43 463 583 810 957 71024 83 115 223 440 66 519 64 85 836 71 951 72250 310 540 89 627 60 748 940 73073 112 381 455 536 86 725 41 904 72 74047 228 645 768 69.

75294 341 60 464 75 637 71 706 31 828 76119 22 347 94 769 834 81 972 77066 99 227 577 94

628 89 78299 401 727 809 76 80 79216 375 579 789 979 80224 415 511 851 915 81147 288 330 36 663 743 827 52 82021 31 33 192 265 694 731 825 42 83047 134 245 85 310 32 45 557 610 18 735 79 823 35 40 84073 173 260 592 634 40 87 724 85067 93 157 371 482 536 607 873 86035 95 100 63 260 317 456 524 850 954 69 87026 44 160 621 908 88209 79 329 467 669 917 89105 370 546 627 847 77 947 90274 338 522 39 612 765 93 809 16 41 52 91020 92 226 349 588 607 90980 93 92331 528 80 600 78 862 93147 94 355 433 563 94120 297 451 536 734 95039 166 342 843 89 941 90219 73 447 58 502 713 72 948 74 97083 294 373 446 923 98051 370 542 750 839 911 99008 29 31 843 927.

100012 20 198 623 903 33 97 101222 357 72 426 500 628 80 865 10255 72 487 535 702 103079 304 86 433 44 570 635 43 726 965 104055 137 50 95 317 53 668 756 105033 99 168 325 26 67 429 583 623 868 77 106226 383 659 68 856 912 107307 64 72 79 421 868 71 914 54 73 108099 483 510 664 700 61 99 888 109129 334 587 958 110069 126 95 521 34 623 75 840 956 111013 30 42 228 55 99 314 50 63 519 112120 429 98 512 651 757 850 55 918 113045 47 215 489 731 815 993 114050 121 282 440 556 785 865 115227 318 607 756 880 116125 345 543 92 663 117135 51 61 352 568 95 96 716 118332 55 61 406 17 610 972 119145 452 938 120044 65 325 99 543 68 629 59 85 792 853 64 96 990 99 121022 64 206 406 533 713 964 122018 185 368 417 24 54 74 689 730 123022 45 118 24 31 94 366 486 554 677 97 764 818 901 87 124039 175 85 267 303 413 508 28 827 35 918 33 43 44.

125030 70 98 204 402 41 528 668 707 32 824 957 126166 293 423 698 745 96 997 127044 243 373 536 564 731 56 93 128046 67 84 210 334 37 63 71 497 533 846 67 129040 75 116 587 645 51 68 823 943 51 130012 107 201 307 606 721 83 924 131037 650 756 887 908 132116 26 211 50 346 97 589 612 53 764 818 905 45 83 133087 133 38 605 740 95 803 74 81 939 134002 176 317 34 53 518 80 931 35 135048 168 325 447 691 98 769 75 951 136002 86 132 460 94 639 942 137010 151 386 485 90 454 684 748 942 138433 82 500 716 93 898 139039 52 271 333 419 662 882 949 95 98 140012 35 81 118 325 59 94 694 829 978 141001 39 191 218 379 416 788 944 142147 204 24 38 332 409 685 833 50 80 143078 120 63 226 605 743 831 144065 200 8 345 412 502 48 657 145216 307 16 32 415 541 651 944 85 146058 356 478 676 737 78 990 147032 119 38 254 301 30 61 417 35 517 777 93 148071 96 107 29 37 287 429 99 673 869 999 149018 105 93 95 219 77 546 49 713 30 873 932.

150275 315 28 151067 527 751 65 81115020 161 66 211 47 467 78 512 35 94 702 70 853 55 918 56 77 87 153056 134 230 442 78 522 63 670 735 813 154029 94 139 89 202 336 79 563 637 60 797 810 77 155165 534 822 921 35 99 156008 106 553 85 604 54 61 723 863 943 86 157085 107 444 591 619 724 50 57 807 158242 302 422 52 629 95 762 79 159135 57 406 90 561 807 43 927 46 160069 73 94 125 251 96 300 535 705 81 833 79 945 161012 52 210 474 661 71 716 20 76 933 71 162038 125 362 422 549 669 743 855 977 94 163000 269 320 413 79 99 628 82 94 716 800 12 88 942 57 62 164130 300 87 475 624 47 779 165038 346 53 405 49 592 95 648 59 70 837 166059 313 92 528 625 36 826 980 167025 93 142 67 472 73 615 884

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Koło śpiew. „Gęźba” Poznań-Wi- niary.** Zebranie miesięczne odbędzie się w sobotę 14 bm. o godz. 19,30 w sali p. Ję- drożkowiaka, w Urbanowie.

— **Koło śpiewackie im. ks. dr. J. Su- rzyńskiego, Poznań - Główna.** Miesięczne zebranie odbędzie się w sobotę 14 bm. w sali p. Jankowskiego przy ul. Głównej nr. 111 o godz. 20.

— **Tow. Hodowców Gołębi Poczтовых „Kanonier”** urzędują dnia 14 i 15 bm. wy- stawę gołębi pocztowych na sali p. Ję- drożkowiaka w Urbanowie. Otwarcie wystawy nastąpi w dniu 14 bm. o godzi- nie 16. Hodowców oraz sympatyków go- łębi pocztowych prosi się o zwiedzenie.

— **Plenarne zebranie Tow. „Brater- stwo” Poznań - Wilda** odbędzie się w nie- dzielę 15 bm. o godz. 16 na sali p. Gro- towskiego, Dolna Wilda 71.

— **Tow. św. Władysława Poznań-Wil- da** podaje do wiadomości, że 3 wypadki pośmierne są do uregulowania w czasie do 8 dni. Wypadki te są oznaczone nu- merami 418, 481, 971. Równocześnie po- daje się do wiadomości, że nadzw. walne

zebranie odbędzie się w najbliższych dniach.

— **Stow. Młodych Polek par. Bożego Ciała** urzędują w niedzielę, dnia 15 b. m. o godz. 19 wieczornicę na sali Domu Królowej Jadwigi. Bilety wcześniej do nabycia u drużny Małeckiej, ul Kwia- towa 7, w niedzielę przy kasie.

— **Polski Związek Pomocników i Po- mocnic konfekcji męskiej** zwołuje walne zebranie na niedzielę, dnia 15 bm. o godz. 11 w lokalu p. Tomczyka przy ul. Wro- nieckiej 13.

— **Zebranie plenarne Związku Misyj- nego Polek** odbędzie się 15 bm. o godzi- nie 18,30 w Szkole Społecznej przy ulicy Podgórnej 12 b. Wykład p. t. „Posłannic- two Misyjne Polski” wygłosi ks. prof. Hain. Obecność członków obowiązkowa. Goście mile widziani.

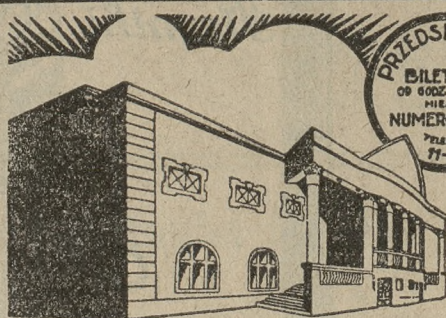
Zebranie delegatów Związku Tow. Czeladzi Rzemieślniczej na woj. poznań- skie odbędzie się w niedzielę, dnia 15-go

bm. o godz. 11 w lokalu p. Ograbowicza, ul. Ślusarska 6.

— **Zebranie Koła Tow. Rękodzielników** odbędzie się dnia 17 bm. o godz. 19 przy Nowym Rynku. Na porządku obrad m. l. wykład p. redaktora Piotrowskiego.

KINO WILSONA - Łazarz
narożnik ul. Strusia i Małeckiego
Szalona komedia p. t. bpw 1128

„Awantura Arabska”
Mary Astor — William Boyd — Louis Wollheim.
W sobotę, niedzielę i środę po pol. o go- dzinie 3,30 przedstawienia dla dzieci:
Mary Pickford w filmie: **Sieroca dola.**

KINO APOLLO

NAJPRAKTYCZNIJSZE PODARKI GWIAZDKOWE

poleca:

**Poznańska Fabryka Kołder
St. Wieczorek, Poznań
jedynie Piekary 1.**

Wielki wybór kołder puchowych na wełnie i wacie i białej pościelowej.
Całkowite wyprawy. — Ceny fabryczne.
Zwiedzenie magazynu bez przymusu kupna.

Pianina nowe

na dogodnych warunkach spłaty. Telefon 7452.
Uskuteczniłam również wszelkie zwózki samochodem ciężarowym. zw 20871

Biskopiy
Wafle
Pierniki

najlepsze

W. Kurczewski

Poznań
Pierwsza Poznańska Fabryka Keksów
Biskoptów, Wafli i Pierników

Pw 7044-49, 151

Na czas Gwaizdkowy

Pierniki nougatowe, migdałowe, czekoladowe, pomarańczowe, serca czekoladowe, katarzynki deserowe, znane z dobrej kostki czekoladowe, katarzynki, brukowce, pierniki do ryb. Ozdobne figurki biskoptowe na drzewko, herbatniki wafłowe, krąjki deserowe w czekoladzie.

Słynne ze swej dobroci biskopiy

„PETIT BEURRE“

„WUKA“

Pierwsza Poznańska Fabryka Keksów
Pierników i Wafli.

Wszędzie do nabycia.

Wszelkie wyroby dziane

najtaniej u
S. KALAMAJSKIEGO

25 hektarów siewu szpinakowego

w planach nie poniżej 5 hektarów, odda po stałej cenie niemiecka firma do kontraktowej uprawy. Oferty skierować pod dw 3598 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Gdańsk

Pierwszorzędne przedsiębiorstwo budowlane

budownictwo naziemne, podziemne, żelazo-betonowe. 4 kafary parowe, 3 betoniarńki, sprzęty do kolejki polnej etc., roczny obrót około miliona guldenów, z powodu wyjątkowych okoliczności na sprzedaż ewent. także 3-trakowy tartak przy wodzie. Dobra egzystencja dla 1—2 panów. Reflektanci z dobrymi referencjami zechcą nadesłać oferty pod W. L. 662 do Rudolf Mosse, Gdańsk. Tw 808

SKŁAD

przy Starym Ryńku na II piętrze ca 200 mtr. □, nadający się na hurt. składy, biura, zaraz wolny, telefon, elektr. i gaz. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego zw 20692

WIELKA DOROCZNA SPRZEDAŻ GWIAZDKOWA

w magazynach firmy

EDMUND RYCHTER, POZNAŃ

PALTA

UBRANIA

FUTRA

Po uskutecznieniu kupna, powiada jeden drugiemu: a widzisz, kupiłem za pół ceny!

Pomimo tego, że ceny są do minimum niższe, dostarczamy li tylko pierwszorzędne towary własnego wyrobu a nie Łódzko-Brzezińską tandetę. Wybór w wszystkich oddziałach olbrzymi.

Na
KARNAWAŁ
1930
**UBRANIA WIZYTOWE
BALOWE**
160 — 200 — 250 i 300 złotych
gotowe i na miarę
Ul. Fr. Ratajczaka 2, tel. 26-07.

Mundury i Liberje
gotowe i na miarę
Kożuchy i Kurtki
Kamizelki futrzane i jelonkowe z rękawami
Ul. Fr. Ratajczaka 2.
Ul. Wrocławska 14 - Ul. Wrocławska 15.

Na
UBRANIA
5000
metrów najlepszych kamgarnów po cenach wyjątkowo niskich w dowolnej ilości jest na składzie przy ul. Wrocławskiej 14, tel. 21-71.

EDMUND RYCHTER

Bieliznę damską i męską - Stołownicę - Kompletne Wyprawy - Kołdry na wełnie i puchu - Pończochy damskie - Jumpy - Garsonki - Pullovery - Krawaty Trykotaze - Pyjamy - Bonjourki - Skarpetki.

Łózka metalowe - Materace
własna fabrykacja.

Żądajcie wszędzie bieliznę z tym znakiem ochronnym.

Najpraktyczniejszym podarkiem gwiazdkowym jest **BIELIZNA.**

Najtaniej kupujesz z Składu fabrycznego
Poznańskiej Fabryki Bielizny

wł. Jan Ebertowski
ul. Nowa 10. ul. Nowa 10.

Pw 7906-50, 227

Pani
jako **MATKA**

najlepiej wie, czego dzieciom potrzeba!

Proszę przybyć do mej firmy przy ul. 27 Grudnia nr. 20 na bezpłatną demonstrację domowego kina aparatu „Pathe-Baby“.

Przekona się Pani,

jak łatwo wyświetla się filmy, — jak bardzo wpływają one na dobre wychowanie dzieci!

3.000

filmów o treści humorystycznej, podróżniczej, naukowej, komedje, dramaty z udziałem prawdziwych bohaterów ekranu (Douglas Fairbanks, Gloria Swanson, Pola Negri, Chaplin) mam na składzie!

Wypożyczam za kilka złotych!

KAZIMIERZ GREGER.

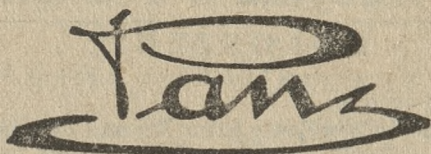

Pw 7975-50, 181

RESTAURACJA „USTRONIE“
Poznań, Pocztowa 11 — wł. Antoni Gniatczyński
W sobotę, dnia 14 b. m.

WIEPRZOBICIE

Mięso z kotla, butelczanki, kaszanki oraz wielki wybór innych potraw, na które jak najuprzejmiej zaprasza gospodarz.
Szynka w burgundzie — Kaczki z modrą kapustą.
Dobrze pocięte piwa i inne napoje. ZW 20935

Wykwintne artykuły męskie
Aleksander St. Brodniewicz
Poznań, ul. Fredry nr. 1.

Poleca

na Gwiazdkę

w wielkim wyborze

KOSZULE, PYJAMY, KAPELUSZE, KRAWATY, CZAPKI, ŁASKI, REKAWICZKI, SKARPETKI, POŃCZOCHY, oraz PŁASZCZE w wielkim wyborze.

Proszę zwrócić uwagę na moją wystawę.

Pw 7894-50, 194

Hemoroidy giną!

w 5 — 6 dniach bez lekarstwa i operacji, 55-letnie doświadczenie. — Mam 60 podziękowań. — Wysłać przepis za 6 złotych. dp 5096

J. Wierzbowski, felczer szpitalny, Nowe-Pomorze.

Najwyborniejsza **HERBATA**

Oryginalna paczka zawartości 100 gr. zł

IMPORT HERBATY
St. Milachowski
POZNAŃ
ul. Fr. Ratajczaka 40.

Pw 7460-49, 81

Stenotypistka

stenografująca, władająca językami polskim i niemieckim i dobrze obeznana z korespondencją handlową w większym przedsiębiorstwie na prowincji. Oferty pod nw 6071 do eksp. Kurjera Poznańskiego.

Jodłowe części skrzynkowe

nie zbijane, ładny biały towar, 10 mm grubości, po 400 sztuk 50x4x36 cm a 1,80 zł. 35x34x36 cm a 1,50 zł złożone u spedytora Mewesa Nast., Poznań, do sprzedania. ZW 800

OBUWIE

damskie — męskie — dziecięce.
Śniegowce — Kalosze — Obuwie zimowe w dobrym solidnym wykonaniu.

Za darmo ani na raty nie daję, za to sprzedaję po cenach bardzo niskich. Pw 7808/4-50, 21

Proszę przyjść i przekonać się:

TELESFOR SZUBARGA

Poznań, Stary Rynek 35, wejście z ul. Ratuszowej.

Zwapnienie żył. Zdenerwowania osłabienia. Żądać bezpłatnej broszury o nieszkodliwym leczeniu domowym od
Dr. GEBHARD & Co., Gdańsk. nr. 56.
Pw 1017 14, 28

Korzystnie sprzedaje się dobrze utrzymaną sprężoną **maszynę parową**

na parę przegrzaną, cylinder wysokiego ciśnienia z rozrządem pary wentylowym, bez kondensacji, o wydajności około 200 Ps. przy ciśnieniu roboczym 9 Atm. Ta sama maszyna jako 1-cylindrowa przy parze przegrzanej, wentylowym rozrządzie pary i przy ciśnieniu roboczym 8 Atm. — 9 Atm., bez kondensacji posiada wydajność około 150 — 180 Ps. M. Schulz, Cegielnie i tartak parowy, Grudziądz (Pomorze) zw 20 684

Majątek w Poznańskim potrzebuje **40-50 sztuk wołów „Siementhalera“**

nie niżej 9 otr. wagi. Ofertę loco stacja w Poznańskim proszę składać do Kurjera Poznańskiego pod zw 20691

Ubikacje

2000 kwm i 250 kwm z boczną koleją w centrum Poznania, nadające się na magazyny lub cele przemysłowe. Budynki murowane i gruntownie wyremontowane natychmiast do wydzierżawienia. Oferty uprasza się do „PAR“, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 50, 24 Pw 7812-50 21

Brzytwy
w najlep. gat.

Aparaty ostrza do gol. Seizoryki, Nożyczki wszelk. rodzaju, Nożyce do drobiu, Noże i widelce, Noże kuchenne, Nożyki do owoc. Łyżki i łyżeczki alpak. poleca bardzo korzystnie w wielkim wyborze

ED. KARGE

Poznań, ulica Nowa 7. Istnieje lat 50. Tel. 50-18. Pw 7198-47, 11

ZĘBY
NIE ROSNĄ

LECZ KONSERWUJĄ SIĘ TAKOWE I CZYSZCZĄ

UŻYWAJĄC STAŁE

„AXELA“

PASTY DO ZĘBÓW

W TUBACH po 0.90 zł i 1.50 zł

W DROGERJACH

APTEKACH I PERFUMERJACH

LUB WPROST W FIRMIE

J. GADEBUSCH

POZNAŃ, UL. NOWA 7.

(BAZAR). Pw 7848-45, 41

DRUKI

w wszelkiego rodzaju szybko, gustownie i tanio.

PILNE

już w kilku godzinach

Drukarnia Pospieszna

św. Marcina 77. — Tel. 56-32. DOW 114

Lokali

biurowych kilkadziesiąt do wynajęcia zaraz.

Dom Rzemieślniczy, Ratajczaka 21 g. ZW 10498

Powazne przedsiwiorstwo handlowe w Poznaniu poszukuje młodego zdolnego korespondenta

władającego bezbłędnie tak w słowie jak i w piśmie językiem polskim i niemieckim. Szczególną uwagę zwraca się na dobry styl w obydwóch językach. Wiek do lat 26. Warunek: dłuższa praktyka kupiecka. Wyczerpujące oferty z dołączoną fotografią wraz z podaniem zadanych wynagrodzenia należy spieszenie skierować do Kurjera Pozn. pod zw 20690

Lepsza egzystencja dla pań.

Poszukuje się pani celem wykształcenia na nauczycielkę tańca. Po krótkiej nauce angażement zapewniony. Warunek: znajomość języka polskiego i niemieckiego oraz trochę gotówki. zw 20649

Körperbildungs - Schule
Gdańsk, Langermarkt 5.

Na mocy uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zebrania akcjonariuszów z dnia 26 października 1929 r. zapisanej w rejestrze handlowym sądu Grodzkiego w Krotoszynie dnia 19 listopada 1929 r. (L. 16 rejestru) podwyższyć

Browar Krotoszyński Spółka Akcyjna w Krotoszynie

dotychczasowy swój kapitał zakładowy, wynoszący

zł 465.000 do wysokości zł 581.250

przez wydanie sztuk 3 875 akcji II. emisji po nominalnie zł 30,— opiewających na okaziciela.

Całą emisję przejął niżej podpisany Bank z obowiązkiem zaofiarowania całej emisji dawnym akcjonariuszom do dokupu, mianowicie: na każde posiadane 4 akcje 30-złotowe I. emisji przypada jedna nowa akcja 30-złotowa II. emisji po cenie zł 32,—.

Nowe akcje biorą udział w zyskach od 1 października 1929 r.

Prawo dokupu upada, jeśli nie zostanie wykonane w terminie 30-dniowym od dnia ukazania się niniejszego ogłoszenia w „Monitorze Polskim“, t. j. do dnia 12 stycznia 1930 r.

Celem wykonania dokupu należy przedłożyć płaszcze starych akcji w terminie powyższym w godzinach urzędowych między godziną 9 a 13 w Banku Cukrownictwa S. A. w Poznaniu.

Należność za dokupione akcje winna być uiszczona w czasokresie wyżej podanym.

Bank Cukrownictwa Spółka Akcyjna w Poznaniu.

nw 6076

Magistrat poszukuje dla kasy miejskiej rachmistrza

obeznanego z księgowością kameralistyczną i przynajmniej 3-letnią praktyką samorządową.

Pobory według grupy VIII. z każdorazowymi dodatkami przyznanymi urzędnikom państwowym prócz 15% dodatku komunalnego. Posada jest etatowa. dw 3601

Zgłoszenia zaopatrzone w życiorys, odpisy świadectw z dotychczasowej praktyki i kwalifikacji etc. należy bezzwłocznie nadesłać.

Magistrat w Starogardzie.

OGŁOSZENIE

W tutejszym rejestrze handlowym A pod nr. 94, wpisano dzisiaj co następuje:

Jawna spółka handlowa Artur Brunk i Edmund Solarek, Kowanówko, z dniem 1 stycznia 1925 przestała istnieć. Majątek spółki wraz z aktywami i pasywami przejęła wdowa Katarzyna Brunk w Kowanówku, która firmę nadal prowadzi pod nazwą

A. Brunk, Kowanówko.

Jako właścicielkę tejże firmy wpisano wdowę Katarzynę Brunk z Kowanówka.

Oborniki, dnia 26 października 1928.

Sąd Powiatowy.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1790 i t. d. — 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Bronzy — marmury

Aleka Thomas Alabastry kryształ. Przybory artystyczne. Pw 6 034-43.7

Futerko

damskie bardzo korzystnie. Kroczyńska, Aleja Marcinkowskiego 3a, III. piętro, prawo. zw 82 097

Choinki

oddam kilka tysięcy. Zwierzyńska, plac. zw 82 137

Samochód

limuzyna, 6 osobowa, luksusowa, marki Berliet, sprzedam okazynie. Wiadomość Kwiatowa 13 II. piętro, lewo. zw 82 136

Pościel

maszynę Singera, płaszczyk dziewczęcy, sprzedam. Adres wskaże Kurjer zw 82 119

Pianino

sprzedam. Kraszewskiego 4, II. piętro, prawo. zw 82 167

Wózek

dziecięcy w dobrym stanie tanio sprzedam. Adres wskaże Kurjer zw 82 156

Długie

buty, 3 pary, sprzedam. Kurowska, Matejki 36, III. zw 82 155

P. Urzędnicy

spody opasy 100 zł na raty, wpłaty 50. 2 futra damskie. Wierzbicze 28. Suszarykiewicz. zw 82 162

Huśtawkę

konia na biegunach, sprzedam. Matejki 36, III. Kurowska. zw 82 215

Samochód

limuzyna elegancka, mało używana, gotowy do jazdy sprzedam za 5.000 zł. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zw 82 190

Majątek

185 mórg ziemia psenna, cośkolwiek żytnia, w tem 28 łaki, 2 km od miasta nadaje się także na letnisko, 5 koni, 24 bydła, 20 świń martwy nadkompletny, ośrodek owocowy, wszelkie zabudowania maszyn i klasy, twarde krycie, chlewy welbowane, dom maszyn 8 ubikacji, dom dla robotników, hipoteka czysta, cena 90.000,— wpłaty 60.000, Krzyżaniak, Wronki, Poznańska 40, Na odpowiedź znaczek. nw 6063

Bernardyna

mieszkańca, sprzedam tanio. Janowski, Marsz. Focha 32. zw 82 165

Niedźwiedź

duży na sprzedaż. Czempieński, Kraszewskiego 10, parter. jw 8139

Sprzedam

duże lustro. ul. Polna 22 a, parter, lewo. jw 8137

Oliwa pyłochłonna

Universum na podłogi surowe chroni pluća i desinfekuje! Zapach balsamiczny! kg. 1,20. Drogeria Universum, Poznań, ulica Fr. Ratajczaka 38. Pw 7343-46.196

Wózek

dziecięcy duży tanio sprzedam — Szczepaniak, Klasztorna 2. zw 82 193

Hotel - restauracja

w pełnym biegu, 3 1/2 morgi roli z powodu przejęcia innego przedsiębiorstwa korzystnie do nabycia. Do objęcia potrzeba 3-4 tys. zł. Zgłoszenia do Kurjera zw 82 255

Skład bławatów

w Wąbrzeźnie z wolnym 3 pokojowym mieszkaniem, bez odstępnego jest zaraz korzystnie do sprzedania. Zgłoszenia reflektantów uprasza Ł. Witke nast. Wąbrzeźno (Pom.). Rynek 33. zw 82 254

Gramofon

na sprzedaż. Piotra Wawrzyniaka 16, III. ptr., lewo. jw 8181

Skład

bławatów, towarów krótkich, konfekcji, dobrze zaprowadzony z wolnym mieszkaniem, w mieście prowincjonalnym do nabycia wprost od właściciela, obiekt ca. 25.000, wpłaty ca. 10.000. Zgłoszenia Kurjer zw 81 860.

Fortepian

Blüthnera, śliczny ton, sprzedam za 7.000 na dogodnych warunkach. Hildebrandt, Pocztowa 33. zw 81 876

300 zł

kosztuje serwis obiadowy, 128 części, czysta porcelana w najlepszym luksusowym wykonaniu, lecz tylko w Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24, w podwórzu (Śliczny prezent gwiazdkowy). zw 81 892

Kociol

parowy 1 m x 50, pajak 6 ramienny na gaz i naftę na sprzedaż. Półwiejska 29, parter, prawo zw 80 519

Fortepian

(skrzydła koncertowe) marki fabrycznej Blüthner instrument wystawowy mało używany jak nowy na dogodnych warunkach spłaty korzystnie do oddania. Kwiatkowski, Poznań, ul. Gwarna 13, telefon 24 45. zw 82 243

Okazyjny

prezent gwiazdkowy piękny salonik 9 częściowy stylu Ludwika XVI, pokrycie adamasz. za 2.900 zł na dogodnych warunkach do oddania. Łaskawe zgłoszenia przyjmuje Kurjer zw 82 242

Motor elektryczny

5 KM 220/380 volt prądu zmiennego fabrycznie nowy korzystnie sprzedaż. Franpol, Grobla 27, telefon 8265. zw 82 266

Radjoprzet

Radjoaparaty wielki wybór tanio na gwiazdke „Elektrovox“. Półwiejska 30, na przeciw ul. Kwiatowej. zw 80 332

Pianino

krzyżowe tanio sprzedam. Strzelecka 26, III. ptr., prawo. zw 82 297

Skład

trypokojowym mieszkaniem na hurt, lub detal, bliskości Starego Ryнку, cena 5.000. Adres wskaże Kurjer zw 82 204

Antyczne

meble, wielki wybór tanio. Stolarnia. Poznań, Kopernika 3. zw 8582

Koncesje

wyszynkowa lub sprzedaż butelkową odstąpi. Poddany, Szamarszewskiego 34. zw 82 293

Drzewo

stolarskie, budowlane i opałowe. Ceny konkurencyjne poleca „Silva“, skład drzewa. Poznań, ul. Strzelecka nr. 14a (przy bramie Debińskiej). Kw 1347

Place

pod wille przy Alei Wielkopolskiej i Grudzieńskiej korzystnie. Zgłoszenia: Poznań, Skrzynka pocztowa 54. zdpw 81 730

Kapelusze

najkorzystniej w firmie „Elegant“, Poznań, Wrocławska 30. zw 77 593

Antykil

wielki wybór. Pocztowa 22. Pw 7 457-57 74

Zabawek

wózeków rowerów, lalek, ubranek „Świątek dziecięcy“, ul. Kraszewskiego 11. zw 78 941

Koldry

materace, pościel, wyrabia najtaniej Gnońska, Poznań, plac Świątokrzyski 1. zw 78 616

Kompletne

urządzenie do wyrobu dachówek cementowej na sprzedaż. Oferty Kurjer zw 81 796

Sypialnię

mahoniową pod gwarancją sprzedaż stolarnia, Szyperska 3. zw 81 961

Antyki

meble, wielki wybór, zegary, świeczniki i stara porcelana na sprzedaż. Skarbowa 4, ptr., lewo zw 82 004

Skład

2 pokoje, kuchnia, główna ulica, za dzierżawę. Wiadomość „Informator“, Ratajczaka 15. zw 82 216

Samochód

Fiat 503 coupe, w dobrym stanie, sprzedam. Skarbowa 25-15. zw 82 202

Parcele

Focha, róg Pałacza, dwie po 1.100 kw., sprzedam 20 złotych metr, tylko do 20 grudnia. Poznań, Biuro Handlowe „Boltar“, Skarbowa 17. zw 82 231

Ubranie

czarne, marynarkowe, nowe, okazynie sprzedam. Jeżyce, Zórawia 13, I. piętro, prawo. zw 82 211

Kwiaty

do sukien balowych poleca Bandel. Piekary 1, skład kapeluszy. Pw 6951 48.82

Pianino

krzyżowe sprzedam. — Prusa 20, IV. piętro, prawo. zw 82 324

Abazury

najmodniejsze wykonuje Bandel. Piekary 1, skład kapeluszy. Pw 6953 48.80

Kapelusze

przerabia i poleca załobne Bandel. Piekary 1. Pw 6954 48.81

Meble

po cenach niższych poleca Plusciński, Wodna 7. zw 80 758

Choinki

najlepszej jakości w wielkim wyborze po każdej możliwej cenie poleca Jan Przybylski, sprzedawca przy Alejach Marcinkowskich 8 w ogrodzie Warszawianki. zw 81 591

Skład

kolonialny z przyległym pokojem przy ruchliwej ulicy Jeżyce korzystnie sprzedam. Ardes wskaże Kurjer zw 82 321

Gospodarstwo

50 mórg ziemi buraczanej, przy szosie, stacja kolejowa w miejsc. przy mieście, sprzedam tanio lub zamienie na dom z rzecznictwem. Cybulski Roszkowo, n. Skoki. nw 6070

Restauracja

z mieszkaniem koncesja spiesznie sprzedam. Informacja Handlowa, plac Sapieżyński 7, I. zw 82 320

Teren

ośmiomorgowy, okolica Jeżyc, tanio. Dutkiewicz, Chwaliszewo 70 zw 82 317

Samochód

Fiat, gotów do jazdy, sprzedam. Cena 800 zł. Ignaszak, Poznań, Winiary, Telefon 59-27. zw 82 310

Dom

nowowynbudowany 8 ubikacji na sprzedaż. Górczyn. Bosa 33a zw 82 332

Kanapa

tanio na sprzedaż. Przemysłowa 41. dom ogrodowy p. prawo. zw 82 301

Zakopane

Agencja Siemianowskiego sprzedaje okazynie pensjonat 15 pokoi, kuchnia, umeblowanie, duży ogród za 90.000 zł na długoletnie spłaty. Gotówki potrzeba 30.000 złotych. nw 6 020

Skład

duży w Jarocinie. Rynek, przyległe pokoje, zaprowadzony interes zaraz do objęcia, potrzebne 10 do 15 tysięcy. Zgłoszenia Agencja Kurjera, Jarocin, Rynek 11. nw 6056

Zegar

antyk, 130 lat w rodzinie, duży, ścienny, wálki drzewne, sprzedam za 100 zł. Zgłoszenia Agencja Kurjera, Jarocin, Rynek 11. nw 6 055

Kilimy i sztuclece

stylowy na 12 osób (Fraget) bez monogramów, wraz z kandydą stółkową do sprzedania. Ul. Słowackiego 47, willa parter, rodz. 12—5 po południu. zw 81 974

Jadalny, gabinet

sypialnie damska, lustra, obrazy wyciżdzając sprzedam Ul. Słowackiego 47, willa, parter, rodz. 12—5 po południu. zw 81 973

Futro

sealowe (Perolda) nowe obszerne, długie, okazynie, tanio sprzedam. Słowackiego 34, I. lewo. zw 81 802

Parcelę

przy kościele Łazarskim 6 zł kw. m., druga 8 mórg przy ul. Bukowskiej cena 12.500 zł sprzedam. Maciejewski, Dąbrowskiego 88. zw 82 059

Pajace

łalki stylowe poduszki poleca — Bandel. Piekary 1, skład kapeluszy. Pw 6952 48.79

Pianino

przedwojenne, pełne koncertowe, sprzedam. Adamska, Focha 27, IV., front. zw 82 061

Parcela

budowlana za wpłatą 400 złotych do sprzedania. Białkowski, Wroniecka 18. zw 8 031/2

Ogórki
kiszzone, prima 20 beczek, kapu-
sty 10 beczek; pomidorów 5 be-
czek sprzedam. Oferty Kurjer
zdw 82 074

Dom
z ogrodem i 6 móg pod Pozna-
niem, obiekt spekulacyjny, 30 ty-
siec, sprzedam. Oferty Kurjer
zdw 82 075

Sprzedam
13 móg z willą o 6 pokojach i 2
kuchniach chłewem i siodłami, na-
dalące się również na ogrodnictwo
w pobliżu Poznania. Zgłosze-
nia Józef Wojciechowski, ul. Fa-
bryczna 1. zdw 82 086

Dziesięciotygodniowe
bernardyńskie na sprzedaż, sztuka
100 zł. Zgłoszenia Kurjer
zdw 82 092

Skład
kolonialny z mieszkaniami, ma-
giem i towarem blisko Rynku wil-
deckiego, 5.500 złotych na prze-
daz. Blachowski, Krasińskiego
13, I. zdw 82 093

Kapelusze
męskie z firmy A. Pietrzykowski
Wielka 8, są najlepsze i najtań-
sze. Pw 6 430-37.131

Futro damskie
brazowe, australijskie, szlachet-
ne żrebce, obszerne, wysoka figu-
re. Focha 27, IV, front. zdw 82 062

Sprzedam
dom w Zaniemyślu, nadaje się na
każde przedsiębiorstwo. Cena 15
tysięcy, gotówka, taniej. Zgłosze-
nia Scheller, Jutrosin powiat Ra-
wicz. zdw 82 107/8

Sprzedam
składnice wezłowa przy ruchli-
wej ulicy, stajnie, szopy. Oferty
Kurjer zdw 82 073

2 DLA DOMU

Przedświadczenie
odkurzanie mieszkań Elekrolu-
zem, załatwia firma Tadeusz
Krauss, Plac Wolności 11, tele-
fon 17-02. Pw 7533 49.126

5 KUPNA

Licznik
do prądu mniejszy kupię. Oferty
z cenną do Kurjera zdw 81 921

Gramofon
szafkowy, używany, lecz w do-
brym stanie, kupię. Oferty do
Kurjera zdw 82 077

Skład
kolonialno-deliakatesowy kupię. Of-
erty podaniem ceny Kurjer Po-
znański zdw 82 148

Altówkę
używam kupię. Zgłoszenia z ce-
ną Kurjer zdw 82 117

Poszukuję
piekarni na prowincji lub na wsi.
Warunki proszę skierować do
Kurjera zdw 82 129

Aparat
anodowy Philipsa na prąd stały,
używany, kupię zaraz. Mysak,
Kraszewskiego 14. zdw 82 222

Łóżko metalowe
niklowane lub mosiężne w do-
brym stanie kupię. Oferty z po-
daniami cen do Kurjera
zdw 82 234

Piec
kafłowy przenośny większy tylko
dobrym stanie kupię. Oferty po-
daniami wielkości i ceny Kurjer
zdw 82 303

Kanarka
zdrowego, młodego, ostrygo śpie-
waka, najchętniej z tonami sło-
wika kupię. Oferty zdw 82 358

6 KAMIENICE

Kamienica
IV, piętr. centrum, dochód 14.500,
cena 110.000 zł, wpłaty 70.000 zł
razem sprzedam pośredniczą wyku-
pici. Oferty Kurjer zdw 81 374

Willę
5 pokoi, morga ogrodu, 22.000,
wpłaty 14.000, wskazuje św. Marcin
55, II, piętro, lewo. Poznań
zdw 82 000

Kamienicę
w Poznaniu, wolne mieszkanie,
bardzo korzystna, cena 150.000,
wpłaty 90.000, oraz wiele innych.
Ratko sprzedawca Jax, Poznań, Ra-
tajczaka 10. zdw 82 008

7 PIENIĄDZ

Poszukuję
35.000 zł na II hipotekę 3 piętro-
wej kamienicy w Gdyni. Zgłosze-
nia Norbecka, Gdynia, Szosa
Gdańska zdw 81 077

Przedsiębiorstwo
skład, duże okno wystawowe, do-
brze prosperujące, centrum, to-
warem, korzystnie oddam. Obje-
cie 30.000. Zgłoszenia Kurjer
zdw 82 323

Na I. hipotekę
gospodarstwa rolnego blisko Po-
znania, poszukuję się pożyczki 15
tysięcy złotych. Łaskawe oferty
pod zdw 81 818 do eksp. Kurjera.

1 000 zł
poszukuję dam wysoki procent i
zastaw. Oferty Kurjer zdw 82 139

17 20 tys. dolarów
wypłać natychmiast na 15%,
płatne z dołu, natomiast 12%,
płatne zgóry za 2 lata. Moge ku-
pić kamienicę w tej samej cenie.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 81 208

Z powodu
choroby właściciela poszukuje się
trzech, uczciwych i rzutkiego
młodego kupa z gotówką 15-20
tysięcy zł, jako wspólnika. Możli-
wość wzięcia się i przejęcia in-
teresu istniejącego od lat 30 wraz
realnością, położoną na najlepszej
ulicy powiatowego miasta. Zgło-
szenia do Kurjera Poznańskiego
zdw 82 081

Szukam
40.000 zł pożyczki na I. hipotekę
na nieruchomości. Oferty Kurjer
Poznański zdw 82 103

11 000 zł
włoży handlowiec do łatwego
przedsiębiorstwa jako czynny
wspólnik. Proszę Kurjer Po-
znański zdw 82 150

Poszukuję
pożyczki na pierwszą hipotekę
(realność o wartości min. 100.000
zł) w kwocie 30.000, za opro-
centowaniem wedle umowy. Ła-
skawe oferty upraszam do Ku-
rjera Poznańskiego pod dw 8595

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkania
2 lub 3 pokojowe z kuchnią po-
szukuję wprost od gospodarza
czynsz 2 lata zgóry. Oferty Ore-
downik zdw 79 693

Poszukuję
jakiegokolwiek ubikacji celem
przebudowy na mieszkanie wła-
snem kozelem. Oferty Kurjer
zdw 81 512

Samochód
Zagadnienia nowoczesnej komunikacji
Technika — Praktyka — Kronika
Wydawnictwo: Drukarnia Polska S. A. w Poznaniu, św. Marcin 70
Nr. 11 — 1929 — Egzemplarz tylko 30 groszy — 16 stron
Jazda po gumowych szosach
z ilustracjami

Kto
zdyktuje wzgl. kupi krótko-
terminowe weksle. Oferty Kurjer
zdw 82 194

6.000
złoty wypoczę. Przyjme ad-
ministrację domu. Oferty Kurjer
zdw 82 278

Sprzedam
przedsiębiorstwo przemysłowe
(artykuły pierwszej potrzeby) lub
przyjme spółnika. Gotówki około
7.500 zł. Łaskawe zgłoszenia do
Kurjera zdw 82 209

Z kapitałem
30.000 zł przystąpię jako czynny
spółnik do rentownego przedsię-
wzięcia z hipoteczną gwarancją.
Oferty Kurjer zdw 81 839

Wspólnika
czynnego lub cichego od 10-
20.000 do dobrze prosperującego
składu wartości 60.000, może na-
stąpić cel matrymonialny, lat 22,
jedynaczka. Zgłoszenia do Ku-
rjera zdw 82 809

5-8 tys. zł
za gwarancją hipoteczną III, ptr.
dom w śródmieściu poszukuję.
Oferty do Kurjera Stary Rynek
r 8040

8 DO WYNAJĘCIA

Bezpłatnie
uprasza zgłaszać pokoje mieszk-
ania, wszelkie ubikacje, także
polecia się takowe „Fragut” Ra-
tajczaka 15. Pasz. zdw 81 707

Mieszkanie
4 pokojowe za dwuletnim czyn-
szem wprost do wynajęcia. Wo-
ciechowski, Stawna 13. zdw 81 379

Właściciel
domu odda ubikację do przerobie-
nia, pokój i kuchnię. Adres Ku-
rjer zdw 82 262/3

Mieszkanie
eleganckie, 7 pokojowe, z częścio-
wym umeblowaniem na sprzedaż.
Zgłoszenia do Kurjera zdw 82 082

3 pokojowe
mieszkanie frontowe, umeblowa-
ne, wszelkimi wygodami, cen-
trum miasta odstąpię. Oferty
Kurjer zdw 82 171

Dwupokojowe
i sześciopokojowe korzystnie od-
da „Warta”, Sew. Mielżyńskiego
28 zdw 82 333

Pokój
kuchnia od gospodarza za roczną
dzierżawę „Osadopol”. Rzeczy po-
spolite 9. zdw 82 267

Skład
mieszkaniem nadający się na ja-
dłodanie, śródmieście, cena 2.800
wskazuje „Fragut”, Rajczaka 15
Pasz. zdw 82 277

2 duże
wzgl. 3 pokoje i kuchnię grunt.
odnow. wynajme natychmiast
intel. solid małżeństwu bezdziet.
centralne ogrzewanie, łazienka do
dyspozycji. Czynsz 2 lata 4.800 zł.
Willa Debiec, 2 minuty od tram-
waju. Zgłoszenia Kurjer
zdw 82 295

Sześciopokojowe
mieszkanie, śródmieście. Windo-
wość „Informator”, Rajczaka
15. zdw 82 220

Mieszkanie
3 pokoje i kuchnia do wynajęcia.
Adres wskazuje Kurjer zdw 82 228

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamiana
1 pokój na 1 pokój lub 2 z kuch-
nią z dopłatą bezdzietnego małżeń-
stwa. Oferty do Kurjera
zdw 82 283

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
umeblowany z elektrycz. świat-
łem panu wynajme. Kosińskiego
10, parter. prawo. zdw 81 650

Student
na wspólny pokój może się zgło-
sić ewentualnie pokój dwóm stu-
dentom oddaję. Blisko Uniwers-
sytetu, elektryczność, centralne
ogrzewanie. Składowa 1, II, w.
IV, p. prawo. zdw 81 773

Eleganckie
2 pokoje z kaloryferami, telefo-
nem, dla osób z towarzysztwa
wolne. Matejki 61, parter, prawo
zdw 81 940

Pokój
dwuosobowy, śniadeckich 21, II,
lewo. zdw 81 937

Pokój
centralne ogrzewanie, światło e-
lektryczne. Grochów Łąki 6, I, I.
wejście. zdw 82 076

Umeblowany
pokoik do wynajęcia. Różana 21,
III, prawo. zdw 82 087

Centrum
2 umeblowane pokoje gotowa-
niem, bezdzietnym osobom lub
pracowni, biuro, oddam. Miel-
żyńskiego 22, I. zdw 82 094

Pokój
do wynajęcia dla jednego lub 2
panów, wejście niekrepujące. —
Wierzbicze 18, parter, prawo.
zdw 82 095

Pokój
frontowy, słoneczny dla pana na
stanowisku. Grunwaldzka 5, II,
prawo. zdw 82 098

Pokój
wolny, Czesława 17a, parter. Kli-
mińska. zdw 82 106

Pokój
lub dwa razem wynajme. Matej-
ki 57, parter, prawo. zdw 82 110

Śródmieście
pokój na 1 lub 2 osoby zaraz wy-
najme. Kreta 24, III, prawo.
zdw 82 152

Pokój
z elektrycznym światłem i cen-
tralnym ogrzewaniem, Jasna 9,
III. r 82 030

Pokój
niekrepujący, centralne ogrzewa-
nie. Żytkowska, ul. Młyńska 3.
zdw 82 147

Centrum
pokój, elektryczny, kaloryfery,
Składowa 1, wejście 3, front.
prawo. zdw 82 146

Pokój
umeblowany pani, śródmieście.
Oferty Kurjer zdw 82 149

2
pokoje umeblowane z kuchnią
do wynajęcia. Zgłoszenia: skład
kolonialny. Św. Wojciech 26.
zdw 82 226

2 pokoje
kuchnia, korytarz już wolne. —
Soltysiak, ul. Prusa 18.
zdw 82 318

Mieszkania
każdej wielkości odda Warta.
Sew. Mielżyńskiego 28.
zdw 82 334

Mieszkania
różnych wielkości za dzierżawę,
również meblami poleca „Poznań-
ska Informacja” Fredry 1, II.
zdw 82 270

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkania
2 lub 3 pokojowe z kuchnią po-
szukuję wprost od gospodarza
czynsz 2 lata zgóry. Oferty Ore-
downik zdw 79 693

Poszukuję
jakiegokolwiek ubikacji celem
przebudowy na mieszkanie wła-
snem kozelem. Oferty Kurjer
zdw 81 512

Pokój
frontowy, słoneczny do wynaje-
cia. Plac Bernardyński 4, IV,
piętro, Gościński. zdw 82 132

Pana
na wspólny pokój przyjmie od 15.
12. lub 1. I. Walczak, Wolnica 7.
zdw 82 126

Śródmieściu
pokój umeblowany wynajme, e-
lektryczność, centralne ogrzewa-
nie, telefon. Starkowa Młyńska 4.
zdw 82 134

Pokój
umeblowany od 15 grudnia wy-
najme. Górecka, Szkolna 3, III.
zdw 82 174

Wspólny
panu zaraz. Klasztorna 9, I. le-
wo. zdw 82 178

Pokój
1-2 panom. 27 Grudnia 5, II, p.
wprost. zdw 82 176

Pokój
umeblowany tanio wynajme. —
Czempicki, Kraszewskiego 10,
parter. jw 3138

Elegancka
sygnalnia zaraz. Patachowska, ul.
Fogdorna 13. zdw 82 195

Pokój
frontowy, słoneczny do wynaje-
cia. Plac Bernardyński 4, IV,
piętro, Gościński. zdw 82 132

Pana
na wspólny pokój przyjmie od 15.
12. lub 1. I. Walczak, Wolnica 7.
zdw 82 126

Śródmieściu
pokój umeblowany wynajme, e-
lektryczność, centralne ogrzewa-
nie, telefon. Starkowa Młyńska 4.
zdw 82 134

Pokój
umeblowany od 15 grudnia wy-
najme. Górecka, Szkolna 3, III.
zdw 82 174

Wspólny
panu zaraz. Klasztorna 9, I. le-
wo. zdw 82 178

Pokój
1-2 panom. 27 Grudnia 5, II, p.
wprost. zdw 82 176

Pokój
umeblowany tanio wynajme. —
Czempicki, Kraszewskiego 10,
parter. jw 3138

Elegancka
sygnalnia zaraz. Patachowska, ul.
Fogdorna 13. zdw 82 195

Pokój
frontowy, słoneczny do wynaje-
cia. Plac Bernardyński 4, IV,
piętro, Gościński. zdw 82 132

Pana
na wspólny pokój przyjmie od 15.
12. lub 1. I. Walczak, Wolnica 7.
zdw 82 126

Śródmieściu
pokój umeblowany wynajme, e-
lektryczność, centralne ogrzewa-
nie, telefon. Starkowa Młyńska 4.
zdw 82 134

Pokój
umeblowany od 15 grudnia wy-
najme. Górecka, Szkolna 3, III.
zdw 82 174

Wspólny
panu zaraz. Klasztorna 9, I. le-
wo. zdw 82 178

Pokój
1-2 panom. 27 Grudnia 5, II, p.
wprost. zdw 82 176

Pokój
umeblowany tanio wynajme. —
Czempicki, Kraszewskiego 10,
parter. jw 3138

Elegancka
sygnalnia zaraz. Patachowska, ul.
Fogdorna 13. zdw 82 195

Pokój
frontowy, słoneczny do wynaje-
cia. Plac Bernardyński 4, IV,
piętro, Gościński. zdw 82 132

Pana
na wspólny pokój przyjmie od 15.
12. lub 1. I. Walczak, Wolnica 7.
zdw 82 126

Śródmieściu
pokój umeblowany wynajme, e-
lektryczność, centralne ogrzewa-
nie, telefon. Starkowa Młyńska 4.
zdw 82 134

Pokój
umeblowany od 15 grudnia wy-
najme. Górecka, Szkolna 3, III.
zdw 82 174

Wspólny
panu zaraz. Klasztorna 9, I. le-
wo. zdw 82 178

Pokój
1-2 panom. 27 Grudnia 5, II, p.
wprost. zdw 82 176

Pokój
umeblowany tanio wynajme. —
Czempicki, Kraszewskiego 10,
parter. jw 3138

Elegancka
sygnalnia zaraz. Patachowska, ul.
Fogdorna 13. zdw 82 195

Pokój
frontowy, słoneczny do wynaje-
cia. Plac Bernardyński 4, IV,
piętro, Gościński. zdw 82 132

Pana
na wspólny pokój przyjmie od 15.
12. lub 1. I. Walczak, Wolnica 7.
zdw 82 126

Śródmieściu
pokój umeblowany wynajme, e-
lektryczność, centralne ogrzewa-
nie, telefon. Starkowa Młyńska 4.
zdw 82 134

Pokój
umeblowany od 15 grudnia wy-
najme. Górecka, Szkolna 3, III.
zdw 82 174

Wspólny
panu zaraz. Klasztorna 9, I. le-
wo. zdw 82 178

Pokój
1-2 panom. 27 Grudnia 5, II, p.
wprost. zdw 82 176

Pokój
umeblowany tanio wynajme. —
Czempicki, Kraszewskiego 10,
parter. jw 3138

Elegancka
sygnalnia zaraz. Patachowska, ul.
Fogdorna 13. zdw 82 195

Pokój
frontowy, słoneczny do wynaje-
cia. Plac Bernardyński 4, IV,
piętro, Gościński. zdw 82 132

Pana
na wspólny pokój przyjmie od 15.
12. lub 1. I. Walczak, Wolnica 7.
zdw 82 126

Śródmieściu
pokój umeblowany wynajme, e-
lektryczność, centralne ogrzewa-
nie, telefon. Starkowa Młyńska 4.
zdw 82 134

Pokój
umeblowany od 15 grudnia wy-
najme. Górecka, Szkolna 3, III.
zdw 82 174

Wspólny
panu zaraz. Klasztorna 9, I. le-
wo. zdw 82 178

Pokój
1-2 panom. 27 Grudnia 5, II, p.
wprost. zdw 82 176

Pokój
umeblowany tanio wynajme. —
Czempicki, Kraszewskiego 10,
parter. jw 3138

Elegancka
sygnalnia zaraz. Patachowska, ul.
Fogdorna 13. zdw 82 195

Pokój
frontowy, słoneczny do wynaje-
cia. Plac Bernardyński 4, IV,
piętro, Gościński. zdw 82 132

Pana
na wspólny pokój przyjmie od 15.
12. lub 1. I. Walczak, Wolnica 7.
zdw 82 126

Śródmieściu
pokój umeblowany wynajme, e-
lektryczność, centralne ogrzewa-
nie, telefon. Starkowa Młyńska 4.
zdw 82 134

Pokój
umeblowany od 15 grudnia wy-
najme. Górecka, Szkolna 3, III.
zdw 82 174

Wspólny
panu zaraz. Klasztorna 9, I. le-
wo. zdw 82 178

Pokój
1-2 panom. 27 Grudnia 5, II, p.
wprost. zdw 82 176

Pokój
umeblowany tanio wynajme. —
Czempicki, Kraszewskiego 10,
parter. jw 3138

Elegancka
sygnalnia zaraz. Patachowska, ul.
Fogdorna 13. zdw 82 195

Pokój
frontowy, słoneczny do wynaje-
cia. Plac Bernardyński 4, IV,
piętro, Gościński. zdw 82 132

Pana
na wspólny pokój przyjmie od 15.
12. lub 1. I. Walczak, Wolnica 7.
zdw 82 126

Śródmieściu
pokój umeblowany wynajme, e-
lektryczność, centralne ogrzewa-
nie, telefon. Starkowa Młyńska 4.
zdw 82 134

Pokój
umeblowany od 15 grudnia wy-
najme. Górecka, Szkolna 3, III.
zdw 82 174

Wspólny
panu zaraz. Klasztorna 9, I. le-
wo. zdw 82 178

Pokój
1-2 panom. 27 Grudnia 5, II, p.
wprost. zdw 82 176

Pokój
umeblowany tanio wynajme. —
Czempicki, Kraszewskiego 10,
parter. jw 3138

Elegancka
sygnalnia zaraz. Patachowska, ul.
Fogdorna 13. zdw 82 195

Pokój
frontowy, słoneczny do wynaje-
cia. Plac Bernardyński 4, IV,
piętro, Gościński. zdw 82 132

Pana
na wspólny pokój przyjmie od 15.
12. lub 1. I. Walczak, Wolnica 7.
zdw 82 126

Śródmieściu
pokój umeblowany wynajme, e-
lektryczność, centralne ogrzewa-
nie, telefon. Starkowa Młyńska 4.
zdw 82 134

Pokój
umeblowany od 15 grudnia wy-
najme. Górecka, Szkolna 3, III.
zdw 82 174

Wspólny
panu zaraz. Klasztorna 9, I. le-
wo. zdw 82 178

Pokój
1-2 panom. 27 Grudnia 5, II, p.
wprost. zdw 82 176

Pokój
umeblowany tanio wynajme. —
Czempicki, Kraszewskiego 10,
parter. jw 3138

Elegancka
sygnalnia zaraz. Patachowska, ul.
Fogdorna 13. zdw 82 195

Pokój
frontowy, słoneczny do wynaje-
cia. Plac Bernardyński 4, IV,
piętro, Gościński. zdw 82 132

Pana
na wspólny pokój przyjmie od 15.
12. lub 1. I. Walczak, Wolnica 7.
zdw 82 126

Śródmieściu
pokój umeblowany wynajme, e-
lektryczność, centralne ogrzewa-
nie, telefon. Starkowa Młyńska 4.
zdw 82 134

Pokój
umeblowany od 15 grudnia wy-
najme. Górecka, Szkolna 3, III.
zdw 82 174

Wspólny
panu zaraz. Klasztorna 9, I. le-
wo. zdw 82 178

Pokój
1-2 panom. 27 Grudnia 5, II, p.
wprost. zdw 82 176

Pokój
umeblowany tanio wynajme. —
Czempicki, Kraszewskiego 10,
parter. jw 3138

Elegancka
sygnalnia zaraz. Patachowska, ul.
Fogdorna 13. zdw 82 195

Pokój
frontowy, słoneczny do wynaje-
cia. Plac Bernardyński 4, IV,
piętro, Gościński. zdw 82 132

Pana
na wspólny pokój przyjmie od 15.
12. lub 1. I. Walczak, Wolnica 7.
zdw 82 126

Śródmieściu
pokój umeblowany wynajme, e-
lektryczność, centralne ogrzewa-
nie, telefon. Starkowa Młyńska 4.
zdw 82 134

Pokój
umeblowany od 15 grudnia wy-
najme. Górecka, Szkolna 3, III.
zdw 82 174

Wspólny
panu zaraz. Klasztorna 9, I. le-
wo. zdw 82 178

Pokój
1-2 panom. 27 Grudnia 5, II, p.
wprost. zdw 82 176

Pokój
umeblowany tanio wynajme. —
Czempicki, Kraszewskiego 10,
parter. jw 3138

Elegancka
sygnalnia zaraz. Patachowska, ul.
Fogdorna 13. zdw 82 195

Pokój
frontowy, słoneczny do wynaje-
cia. Plac Bernardyński 4, IV,
piętro, Gościński. zdw 82 132

Pana
na wspólny pokój przyjmie od 15.
12. lub 1. I. Walczak, Wolnica 7.
zdw 82 126

Śródmieściu
pokój umeblowany wynajme, e-
lektryczność, centralne ogrzewa-
nie, telefon. Starkowa Młyńska 4.
zdw 82 134

Pokój
umeblowany od 15 grudnia wy-
najme. Górecka, Szkolna 3, III.
zdw 82 174

Wspólny
panu zaraz. Klasztorna 9, I. le-
wo. zdw 82 178

Pokój
1-2 panom. 27 Grudnia 5, II, p.
wprost. zdw 82 176

Pokój
umeblowany tanio wynajme. —
Czempicki, Kraszewskiego 10,
parter. jw 3138

Elegancka
sygnalnia zaraz. Patachowska, ul.
Fogdorna 13. zdw 82 195

Pokój
frontowy, słoneczny do wynaje-
cia. Plac Bernardyński 4, IV,
piętro, Gościński. zdw 82 132

Pana
na wspólny pokój przyjmie od 15.
12. lub 1. I. Walczak, Wolnica 7.
zdw 82 126

Śródmieściu
pokój umeblowany wynajme, e-
lektryczność, centralne ogrzewa-
nie, telefon. Starkowa Młyńska 4.
zdw 82 134

Pokój
umeblowany od 15 grudnia wy-
najme. Górecka, Szkolna 3, III.
zdw 82 174

Wspólny
panu zaraz. Klasztorna 9, I. le-
wo. zdw 82 178

Pokój
1-2 panom. 27 Grudnia 5, II, p.
wprost. zdw 82 176

Pokój
umeblowany tanio wynajme. —
Czempicki, Kraszewskiego 10,
parter. jw 3138

Elegancka
sygnalnia zaraz. Patachowska, ul.
Fogdorna 13. zdw 82 195

Pokój
frontowy, słoneczny do wynaje-
cia. Plac Bernardyński 4, IV,
piętro, Gościński. zdw 82 132

Pana
na wspólny pokój przyjmie od 15.
12. lub 1. I. Walczak, Wolnica 7.
zdw 82 126

Śródmieściu
pokój umeblowany wynajme, e-
lektryczność, centralne ogrzewa-
nie, telefon. Starkowa Młyńska 4.
zdw 82 134

Pokój
umeblowany od 15 grudnia wy-
najme. Górecka, Szkolna 3, III.
zdw 82 174

Wspólny
panu zaraz. Klasztorna 9, I. le-
wo. zdw 82 178

Pokój
1-2 panom. 27 Grudnia 5, II, p.
wprost. zdw 82 176

Pokój
umeblowany tanio wynajme. —
Czempicki, Kraszewskiego 10,
parter. jw 3138

Elegancka
sygnalnia zaraz. Patachowska, ul.
Fogdorna 13. zdw 82 195

Pokój
frontowy, słoneczny do wynaje-
cia. Plac Bernardyński 4, IV,
piętro, Gościński. zdw 82 132

Pana
na wspólny pokój przyjmie od 15.
12. lub 1. I. Walczak, Wolnica 7.
zdw 82 126

Śródmieściu
pokój umeblowany wynajme

22 ROZMAITE

Wszelkie

reparacje zegarków oraz naprawę wszelkiej biżuterii wykonuje sumiennie i tanio firma "F. Iar kowska" plac Wolności 11 (pod filarami) Pw 4957

Dekantowanie plisowanie, mereżkowanie

wykonuje szybko po cenie konkurencyjnej. Zapewniam, że tylko materiały dekantowane noszą się najlepiej. Św. Marcin 14, podwórko, lewo. zdw 81 349

Prośba

Która szlachetna osoba dopomóż materialnie biednemu człowiekowi Małopolaninowi do ujrzenia swej matki, której 9 lat nie widział. Obecnie jest ciężko chora może ostatnie dni jej życia. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 81 640

Na gwiazdkę futra

szabakowe śliczne od 600 złotych oraz jako specjalność przefasowanie futer damskich i męskich podług najnowszych modeli. Wykonuje pierwszorzędnie pod gwarancją były pracownik firm pierwszorzędnych w Warszawie i ostatnio od 1927—1929 roku mistrz kuśnierski firmy Zieliński w Poznaniu Józef Czuba Wy. spiańskiego 19. zdw 80 129

Karpie

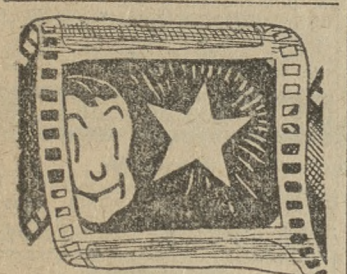
żywe, królewskie tuczone najtaniej, dostawa na Poznań franko, dom również małe ilości Rogowski, Lewicki, ul. Złoty 3, zdw 80 893

Maszynki

parowe, stojące, zabawki tanio. Kraszewskiego 9a, parter, lewo. zdw 81 884

Obiady

smaczne i obfite po 80 gr. Półwiejska 9b, I. piętro. zdw 82 065

Co kupisz „Jemu“

Koszule, pullover, krawaty, laski, rakietki, to praktyczne i potrzebne rzeczy, które mi się bardzo uciechy. Proszę przybyć do firmy Piotr Pluciński, na Stary Rynek 37, do Domu Czerwonej Apteki! Pw 7907-50, 220

Agentów

do zbierania fotografii angażuje firma Diana Rynek Łazarski 9. Wyplaca gotówkę zgoty. zdw 82 101

Z welny

szale, sukienki ubranka wykonuje na zamówienie szybko, tanio. Również wszelkie inne rzeczy. Szymańska, Grottera 5, I., prawo. zdw 82 116

Pianina

poszukuje do wynajęcia na czas dłuższy do osobistego użytku. Matejki 58, III., tel. 63-00 Bobińska. zdw 82 133

Od

lat starsz się o przewłaszczenie Syndyk Spółdzielni Osadniczej Polskich Osadników w Poznaniu, Św. Marcin nr. 49, dopomóżcie ci w krótkim czasie. zdw 82 281

Chiromantka

przepowiada przeszłość, przyszłość systemem wszechświatowej sławy wróżbitki Lenormand. — Marsz. Focha 29, front, III. ptr. zdw 82 296

Rewizor ksiąg

reguluje, zaprowadza książki handlowe i gospodarcze i prowadzi także w abonamencie. Wyjeżdżam również poza Poznań. — Feliks Raczkowski, Poznań, ul. Łukaszczyka 35. zdw 82 236

Pralka, prasownia

ul. Jaskółcza 32, wejście z ulicy Wrocławskiej i z ulicy Szkolnej. Na zbliżające się święta wykonuje w ciągu 24 godzin pranie i prasowanie bielizny oraz przebie frant. zdw 82 314

23 OZENKI

Wdowa

bezdzienna, lat 29, posiadająca kowalskie narzędzia i cośkolwiek majątku, dla braku znajomości poszukuje panów od lat 40. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer zdw 82 089

Kawaler

lat 28, handlarz ożeni się. Posag wymagany do założenia przedsiębiorstwa. Oferty Kurjer zdw 82 284

Przystojna szatynka

krawczyń samodzielną pragnie poznać pana. Cel matrymonialny. Zgłoszenia najchętniej z fotografiami nianonimowy do Kurjera pod zdw 82 258

Córka

kierowni szkół, bardzo przystojna, lat 35, na etatowej państwowej posadzie chciałaby poznać profesora sem lub rektora. Cel matrymonialny. Posag 20 tys. w gotówce i wyprawa. Zgłoszenia do Kurjera zdw 82 259

Kawaler

lat 34, posiadający majątek w nieruchomości 35 000 zł. z braku znajomości poszukuje na tej drodze z odpowiednim majątkiem ze sfery ziemianiskich lub kupieckich. Pośrednictwo krewnych lub znajomych mile widziane. — Oferty Kurjer zdw 81 799

Bogata

lub zamożna pania bez uszczerbku dla jej majątku chciałaby poprowadzić przez ciekawe, piękne, pełne dodatniej treści życie. Cel matrymonialny. Szczegółowe informacje listownie: Warszawa, skrzynka pocztowa 535. nw 6 054

24 NAUKA

Szkola tańców

Stelli Kledeckiej
Pocztowa 29 telefon 33-29.
Pw 7405-48, 201

Kursy stenografii

pisanie na maszynach. Kantaka 1, II. piętro. zdw 81 472

Pedagogiczna

Szkola Tańców
Baletmistrza Szczurka
przyjmuje zgłoszenia do kompletów i lekcyj osobistych. Plac Wolności 14a, III. p. 4-9. zdw 81 638

Udzielam

kursu fryzjerskiego prywatnie. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 135

Sześć-ósmym

najnowszy taniec sezonu udziela Vala Jennings, Ratajczaka 29, III., lewo. dw 3593

Bilans

księgowość załatwiam, lekcyj udzielam. Kurjer zdw 82 319

25 MUZYKA

Lekcje

muzyki. Młyńska 3, III. zdw 79 926

Nuty

ćwiczenia Cramera Clementego mazurki Chopina etc. Adres O redownik zdw 79 925

Pianista

ratynowany potrzebny od 1 stycznia 1930 r. Zgłoszenia Kawiarnia Centralna, Leszno. rw 9039

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej i cenie drobnych

Poszukuję

stałej posady kierowniczej jako młynarz (zamiana zboża) Mam dobrą praktykę. Łaskawe zgłoszenia proszę kierować Kurjer Poznański zdw 80 095

Zbożowiec

biegły księgowy, kasjer, magazynier z pryma świadectwami szuka posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański pod zdw 81 991

Żelazniak

młodszy, dzielny ekspedient kalkulator, księgowy, poszukuje posady zaraz lub od 1. I. 1930. Łaskawe oferty Kurjer zdw 81 990

Książkowa

z kilkuletnią praktyką, pisząca również na maszynie, poszukuje odpowiedniej posady. Oferty Kurjer zdw 81 984

Pomocnik

branży bławatów, konfekcji męskiej, szuka posady zaraz lub później. Zgłoszenia Agencja Kurjera Krotoszyń. nw 6050

Osoba

lat 39, poszukuje posady woźnego lub portjera. Zna się także na centralnym ogrzewaniu. Oferty Kurjer zdw 81 805

Mistrz budowy maszyn
kilkuletni kierownik oddziałowy w fabrykach zagranicą i kraju, dzielnym konstruktorem, organizatorem i precyzyjnym doświadczonym w wszelkiej budowy maszyn, poszukuje posady od 1. I. 30. Łaskawe zgłoszenia pod zdw 81 825

Pracznia

z prasowaniem, pierze czyste i tanio, przy tem posługa. Oferty Kurjer zdw 82 269

Emerytowany

major, lat 36 zdrów i pełen chęci do pracy średnio wykształcony. 3 mies. kurs rachunkowości, piszący na maszynie poszukuje odpowiedniej posady. Oferty Kurjer dw 3 099

Poszukuję

stałej posady woźnego lub inkasenta. Kaucji stawie 1.000 zł. — Spieszne zgłoszenia Kurjer, Stary Rynek rw 8021

300 zł

za wyszukanie posady biurowej w banku lub innej poważnej instytucji dla młodej inteligentnej księżkowej. Zgłoszenia Kurjer St. Rynek rw 8001

Rutynowany buchalter
z długoletnią praktyką w większych przedsiębiorstwach zdolny korespondent, handlowiec, poszukuje odpowiedniej posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 81 491

Kreślarz

młody, zdolny działu maszynowego poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 82 056

Panienka

początkująca piosenka, pisząca na maszynie i znajomością stenografii poszukuje od 1. I. 30. posady, pierwszy miesiąc bez wynagrodzenia. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 82 070

Dziewczyna

młodsza, chętna, z gotowaniem przyjmie posadę zaraz lub od 15. 12. Oferty Kurjer zdw 82 060

Panienka

do dzieci, sumienna, mająca kilka lat praktyki, posiadająca dobre świadectwa znajduje pracę, poszukuje pracy zaraz lub 1. Łaskawe oferty Kurjer zdw 82 085

500—1 000

z kaucji stawie za posadę woźnicę do rozwinięcia towarów. — Oferty Kurjer zdw 82 091

Zaufana

starsza wdowa o skromnych wymaganiach, dobrze gotująca, praktyczna, oszczędna, z praso- waniem i szyciem, zajmie się gospodarstwem u samotnej osoby od 15. lub później. Powołuje się na referencje. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 100

Szofer - służący

poszukuje posady szofera i początkującego służącego. Oferty Kurjer zdw 82 114

Dziewczyna

poszukuje posady na parter od 1. I. 30. Zgłoszenia Wierzbicice nr. 10, w podwórzu, II. piętro, prawo. Do dwóch osób. zdw 82 104

Pomocnik

gastroonomiczny
młody, solidny, trzeźwy, sumienny, władający językiem polskim, niemieckim i francuskim w słowie i piśmie, posiadający długoletnie świadectwa, obecnie w krytycznym położeniu, poszukuje posady zaraz lub 1. I. 1930. Oferty Kurjer zdw 82 143

Mogę

polecić bone wychowawczynie w wesolym i dobrym charakterem i doświadczeniem od 1. I. 1930 r. St. Staniewska, Dąbrowskiego 45. zdw 82 144

Polecam

się do wszelkiej krawieczyny w domu i poza domem. Zgłoszenia u p. Müller, Aleje Marcinkowskie-go 23. zdw 82 141

Damsko - męski

pomocnik fryzjerski poszukuje stałej posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 82 138

Prasowaczka

na szatynia bielizne poleca się w domu. Oferty Kurjer zdw 82 128

Kucharka

restauracyjna, śniadalnica pierwszorzędna, poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 82 137

Samodzielną

krawcową, specjalistką sukien balowych z długoletnią praktyką, pierwszorzędne świadectwami, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 124

Poszukuję

posługi. Dobre świadectwa. Oferty Kurjer zdw 82 123

Skromna

panienka poszukuje posady do dzieci, szyciem, lub do lekkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 82 122

Panienka

młodsza poszukuje posady początkującej biurolistki zna maszynę, stenografię. Oferty Kurjer zdw 82 118

Rzeźnik

poszukuje posady w restauracji lub śniadalni, posiada własne urządzenia, biegle jako pomocnik gastroonomiczny. Zgłoszenia Kacmarek, Czajca 12 5, wchód. zdw 82 163

Organizator - sekretarz
społeczny, specjalista z dziedziny gospodarczo-zawodowej i społeczno-ubezpieczeniowej, dobry mówca, mający zdolności redakcyjne, chlubną opinię, zajmujący dłuższy czas zaufane stanowiska społeczne, poszukuje stosownej posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 168

Zbożowiec

lat 28, energiczny, rzutki, kilkuletni członek zarządu w „Rolniku”, samodzielną księgową, posiada prawo kierowania samochodami. Pierwszorzędne świadectwa i referencje. Złoży ewentualnie kaucję. Łaskawe oferty Kurjer dw 3591

Rutynowana

krawcową szyje eleganckie sukienki wzystowe, balowe, piaseczki w domach. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 125

Poszukuję

posługi zaraz. Oferty Kurjer zdw 82 175

Który

pp. Pracodawców da pan! możliwość wycucia się za bufetową? Znajduje się w krytycznym położeniu. Oferty do Kurjera jw 3136

Gospodyni

pierwszorzędna, z doświadczeniem, samodzielną, poszukuje posady w majątku. Oferty Kurjer zdw 82 158

Krawcowa

w domu i poza dom poleca się. Wykonuje szybko i ładnie. Sawicka, Plac Sapieżyński 3. zdw 82 200

Kucharka

lat 33, religijna, oszczędna, z doświadczeniem, samodzielną, poszukuje posady do prowadzenia gospodarstwa. Rozchodzi się o dobre traktowanie. Oferty Kurjer zdw 82 198

Nauczyciel

z dłuższą praktyką i zezwoleniem rzadowym poszukuje posady na wsi zaraz lub od 1 stycznia, gdyż jest w przykrym położeniu. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 253

Emeryt, kapitan

adm. int., lat 39, z wykształceniem kupieckim, z znajomością rachunkowości i kasowości i buchalterii cywilnej, długoletni pracownik na stanowiskach kierowniczych w różnych galeziach administracji wojskowej i admin. kontrolnych, posiadający pierwszorzędne świadectwa, władający językiem polskim i niemieckim poszukuje stosownego zajęcia w Poznaniu lub okolicy. Wymagania skromne. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 82 252

Samodzielną

osoba przyjmie posadę do samotnej osoby, zajmie się kompletnym gospodarstwem domowym, Oferty Kurjer zdw 82 274

Magazynier

kolonij, szuka posady. Oferty Kurjer zdw 81 891

Osoba

uczuwa poszukuje posługi i prania, cerowania bielizny. Oferty Kurjer zdw 82 275

Posługi

poszukuje. Oferty Kurjer zdw 82 294

Sumienna

pielegniarka z doświadczeniem i świadectwami poszukuje dyżurów nocnych. Adres wskaże Kurjer zdw 82 206

Gospośia

z doświadczeniem przyjmie posadę zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 215

Szyje

elegancko, szybko i tanio w domu i poza domem. Św. Marcin 43, Time. zdw 82 210

Przeplisuje

maszynowo po polsku, niemiecku, taniu. Dątkiewiczowa, Chwaliszewo 70, front. zdw 82 311

Książkowa

rutynowana, zajmowała przez kilka lat posadę pierwszej księżkowej dużej fabryki, szuka posady. Łaskawe oferty Kurjer zdw 82 312

Pielegniarka

z doświadczeniem i świadectwami poszukuje posady do dzieci lub niemowlęcia. Zgłoszenia Agencja K. P. Gniezno 555. nw 6067

Pomocnik

handlowy poszukuje posady w branży kolonialnej, delikatesów lub hurtowni zaraz lub od 1-go stycznia. Zgłoszenia Agencja K. P. Gniezno 554. nw 6066

300 zł

za wyszukanie posady biurowej w banku lub innej poważnej instytucji, dla młodej, inteligentnej księżkowej. Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek rw 8001

Syn

uczuwanych rodziców, chcący wyuczyć się cukiernictwa szuka posady. Oferty Kurjer rw 8053

pracował 2 lata w ogrodnictwie szuka pracy celem docenienia się najchętniej w większym zakładzie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 82 337

Książkowa

młodsza z praktyką biurową poszukuje posady. Oferty Kurjer rw 8008

28 WOLNE MIEJSCA

Bufetowa

potrzebna do wszelkich prac, snajająca obsługę Wolne mieszkanie, utrzymanie. Zgłoszenia z podaniem pensji, odpis świadectw, fotografia. Hotel Polski, Rzeszków (Poznań). zdw 81 080

Ekspedienta (tkę)

jako kierowni do składu artykułów męskich z kaucją 3.000—5.000 poszukuje zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 953

Fryzjer damski

i fryzjerka mogą się zgłosić natychmiast. Kmieciowski Gdynia dworzec. zdw 81 763

Fryzjerka

działa potrzebna. Kantaka 6. zdw 81 889

1.500—3.000

złoty miesięcznie zarobka zdoln zastępcy i subzastępcy przy sprzedaży ratulnej obligacji — najnowszym systemem na rachunek poważnego Banku Najwyższa prowizja zdolnym pensja patent kolej dyty Uwaga — Ulatwiona sprzedaż — najniższe ceny Skrupulatne obliczenia prowizyjne. Początkujących pouczamy. Oferty Lwów skrytka pocztowa 296. np 5304

Fryzjerka

może się zaraz zgłosić Kaczanowska Matejki 48 49. zdw 81 812

Dzielną

człowiek do sprzedaży węgla potrzebny zaraz. 2.50 zł dziennie i 10 groszy od centnara. Zgłoszenia u Juchacza. Winiary Św. Stanisława 13. zdw 82 057

Posługaczka

potrzebna przed południem, wskaże Kurjer zdw 82 063

Stróż nocny

osoba energiczna i rzetelna na stałą posadę do pilnowania domu i składu. Pierwszeństwo mają emeryci wojskowi i t. d. Zgłoszenia przyjmują piśmie do eksp. Kurjera Poznańskiego zdw 82 066

Agentów

do sprzedaży separatorów, maszyn rolniczych do zrycia i t. p. na obszar województwa poznańskiego poszukuje się zaraz. Oferty Kurjer zdw 82 159 60

Uczennica

która już w składzie cukrów pracowała, uczciwa może się zgłosić pomiędzy 9—10 rano. Półwiejska 6. zdw 82 096

Służąca

do wszystkiego z gotowaniem, do dobre świadectwa zaraz. Kreta 24, III., prawo. zdw 82 151

Służąca

z doświadczeniem, czysta, uczciwa, potrzebna od 15 12 29. Krenc, Łakowa 14. zdw 82 142

Poszukujemy

dwóch uczułych chłopców do posyłek zaraz. Wydawnictwo Polskie, ul. Zwierzyniecka 6. zdw 82 130

Szofer